

Masagiti Ta-Zευει Velesiεi

Toozeizu mounpa, Masagiti Ta-Zευει Moungi ta Felesiεi ti 6oni su, ti ge ga seve zufoooza gila kpe na. Sepetante zevei zu ga gaagweeni su na mounpa. Sepetante zevei naa ga e ga Minazege Polomai, nii tatigai Geleke wooi zu. Nu la kwee zoi e Masagiti Ta-Zευει Moungi ta Felesiεi zevei, baa e ti gaaleai ba. Masagiti Ta-Zευει gee nui weleve ada moinmoin, e va sevei niiti gaaleba (1Ma 11:41; 14:19, 29). Nu la balaa kee yeefefalai baa gaaleba yeefefala bofobofogi gwee. Koleve ga sevei niiti kee vai gaabelage masagi Yefoyakin gula volumna kasoi ga, kona undoolugo puulozita maazu gilagi ma (561), aisa Yesu Kilista va zoloo. Toozei niima vaiti seveve Masagiti Ta-Zευει Velesiεi zu (2Ma 25:27). Faagwe nu moinmoin daave da ga sevei niiti na boolozu geeve kona moinmoin su na lugo.

Masagiti Ta-Zευει Moungi ta Felesiεi ta Izilaye ta Zuda masagiti ti gilagilagiti pe ta-wolowo vai zugulazu, e toozei masagi Salomon na-yeefefalai, nazu masa zou felegoiti kpoa geni de de su. Ta naa balaa sugulazu, vele masadai gaagweeni la su fele, ti ese gilagilagi na-wolowo vai zugula, eyesu yeefefalai naa ma, siegi zu ti ti felego pe soga la, ti li ga tiye duolai zu. Sevei gee nui ga deezu balaa, vele masagi gilagilagiti ti yodzube geni la ta GALA, ni ma nu geni ziezu ga GALA ziimai, baa ni e la geni ziezu ga GALA ziimai.

Masagi tanigaa «ti Goofo GALAGI yiima vai geeni» (2Ma 18:3). Tanigaa ma «ti Goofo GALAGI

wanama vai gʼeeni» (2Ma 21:2). Masagi niiti kpein ti zieni ga Gooḡo GALAGI yiima vele, sevei gʼee nui ga naati ta-wolowolo vaiti sugʼulazu ga pagɔ, é dɛɛ ga zooi ḡilagilagi ná-dituḡomai ma ungi ḡeni ḡulazu ta-masagiti ta-woogʼɛḡiladai zu Gooḡo GALAGI ve. Masagiti Ta-Zevɛi Velesei 17:7 zu toḡa ḡalasu miná ga Izilaye le liini duolai zu, tɔzei Izilaye le nuiti «ti kotoi gʼeeni Gooḡo GALAGI laalɔḡoma,» ta «ti ḡeni gala kiligiti dɛbizu.»

Unsosu^{ve}

1. GALA goo wo nui Eli ná-botii ḡaabelazuve, ta ná-kaladopoi Elizé nii é maaleveni, naa ná-botii é keeni (1:1–8:15).
2. Izilaye le ta Zuda masa moinmoingi tagʼiligaa ta-vai, ta Izilaye le lii vai duolai zu (8:16–17:41).
3. Zuda masagi Ezekiasé ná-masa fai, toun ge ḡeni ga woogʼɛḡila nu Maligii ve (18:1–20:21).
4. Zuda masa gaaabelagiti ta-etea ziegi, ta vele fonigi woni da Zuda ma, ti lii la duolai zu Baḡilone (21:1–25:30).

Zuda Ta Izilaye le Masagiti

(1:1–17:41)

Aḡazia ná-seebei ta saa vai

¹ Akaḡe zaa voluma, Moaḡe nuiti ti ḡakani Izilaye le laalɔḡoma.

² Masagi Aḡazia ḡulani ná-geezu vele wu Samali, é loo bu ga fenetelei laa vele, gola maawana. E keelaiti teveni ga ti li, ti Ekelon ḡalagi Baale-Zebuḡe ḡaazaḡa, ni toḡa zoo ḡedɛsu maawanai voluma.

³ Ḑooḑo GALAGI ná-geezuḑeelai ḑeeni Tiseḑé nui Eli ህ, é ḑe ma: «Uile pelei zu, è Samali masagi ná-keelaiti daaḑomi, è ti ḑaazaḑa, é ḑe ma: «GALA ge la Izilayeḑe yooi zu ḑaa, wo liizu Ekelon ḑalagi Baale-Zebuḑe ḑaazaḑasu?»

⁴ Naa ḑa é ba, Ḑooḑo GALAGI wooi ḑaa: «Betei nii è laani ga, è la mo ḑula naa ḑa pe, ḑa zaazu.» » Naa volumna Eli liini.

⁵ Keelaiti ti ḑaleni ma Aḑazia ህ ḑe, naa ti ḑaazaḑa, é ḑe ma: «Toḑa ḑale wo ḑalegai ma ḑani fala?»

⁶ Ti gooḑaavoteni, ti ḑe ma: «Zunui ta gi laaḑomige, é ḑe gi ma: «A ḑale ma, wo li masagi ህ ḑe, nii é wo levegai, wo ḑe ma: Ḑooḑo GALAGI wooi ḑaa: GALA ge la Izilayeḑe yooi zu ḑaa, è liizu Ekelon ḑalagi Baale-Zebuḑe ḑaazaḑasu? Naa ḑa é ba, betei nii è laani ga, è la mo ḑula naa ḑa pe, ḑa zaazu.» »

⁷ Aḑazia ti ḑaazaḑani, é ḑe ti ma: «Zunui naa ḑete velei ḑa ḑale, nii paai, é wo laaḑomi, é keela wooi nii wo wo ma?»

⁸ Ti ḑeni ma: «Zunui nii maadḑilive ga sua lega zegēi, kolo zaamaḑiligi saama.» Aḑazia ḑe ma: «Eli ve, Tiseḑé nui.»

Aḑazia ḑisic vai ga é Eli zo

⁹ Gaamago Aḑazia kooḑuluḑa ḑila teveni ta nu ህuulጃጃጃ (50) Eli ma, ga ti so, ti ህaa la. Kooḑuluḑai lēeni, é Eli ḑa gizei unmaህ. E ḑe Eli ma: «GALA goo wo nui, masagi ḑe, è yei.»

¹⁰ Eli gooḑaavoteni, é ḑe ma: «Ni nà ga GALA goo wo nu, abui zegē geezuህ, é wo ḑala muluu, wa ḑa-nu ህuulጃጃጃጃጃጃ (50).» Gaamanጃ abui zegēni

geezuʋe, é kooḡfuluḡbai ta ná-salaʋusu ʋuulooluḡiti (50) gala muluu.

¹¹ Afazia kooḡfuluḡa ḡili teveni ʋolu ta nu ʋuulooluḡo (50). Naa ḡeni Eli ma: «GALA goo wo nui, masagi ná-devei maavele ma, zuvilɛ, è yei!»

¹² Eli ti wooḡaavoteni, é ḡe ma: «Ni nà ga GALA goo wo nu, abui zeḡe geezuʋe, é wo ḡala, wa ḡa-nu ʋuulooluḡiti (50).» Gaamanɔ abui zegeni geezuʋe, é kooḡfuluḡbai ta ná-salaʋusu ʋuulooluḡiti (50) gala.

¹³ Afazia kooḡfuluḡbai zavaɛiɛi leveni ta ná-nu ʋuulooluḡi (50). Kooḡfuluḡbai zavaɛiɛi naa zeeliai ma Eli ʋɔ bɛ, é ʋilɛni niibiḡa Eli ḡakala, é maanɛɛnɛ, é ḡe ma: «GALA goo wo nu, nà è maanɛɛnɛzu, nòun zenvui, ta ḡa-wotiḡe nu ʋuulooluḡi niiti zenvuiti ti vizo è ḡaazu.

¹⁴ Pɛtɛ, abui zeḡea geezuʋe, é kooḡfuluḡa moun felegiti ta ta-nu ʋuulooludooluḡiti (50) gala, keɛ zenvui vizo niina è ḡaazu.»

¹⁵ Ḣooḡḡ GALAGI ná-geezuḡeelai ḡeni Eli ma: «ʋile polu, wo yei, mina lua ba.» Eli wuzegeni, ti yei ta tɔ masagi ʋɔ bɛ.

¹⁶ Ti zeeliai ma, Eli ḡeni ma: «Ḣooḡḡ GALAGI wooi ḡaa: <Tɛi è keelaiti tevega Baale-Zebuḡe ḡaazaḡasu, Ekelɔn ḡalagi, eḡe GALA ge la ḡe Izilayeɛe yooi zu nii nu ḡa gaazaḡa, naa ma ka é ba, è la ḡulazu betei naa zu pɛ, è laani ga, ḡa zaazu ga ḡite.> »

Afazia zaa vai

¹⁷ Afazia zaani ga ḡite, ʋelei nɔ naama wooi la nii Ḣooḡḡ GALAGI boni, é ḡula Eli la. Tɛi doun zunu la ḡeni bɛ, keɛḡeloin Yolame zeini potogi zu ga masagi, Zuda masagi Yolame ná-masadai ma ḡonagi velesiɛi ma, Zozafate ná-doun zunui.

¹⁸ Aḡazia ná-kεεwotii mōtaiti, ta nii kpein é kεeni, naati σεεεε Izilayele masagiti ta-ḡεεwoti zεεει zu.

2

GALA ge Eli kε vai geeḡlɔgi zu

¹ Πεε nii é ḡεeni voloi Ḡooḡo GALAGI ḡeni Eli wuzεḡezu la, é τε geeḡlɔgi zu tɔnglɔ fiilei zu. Eli ta Elizé ti zεḡeni Gilegale.

² Eli ḡeni Elizé ma: «Nà è maanεενεzu, ye ve, mazɔlɔ Ḡooḡo GALAGI ḡa tèvesu Betele.» Elizé gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Gè ḡonaa Ḡooḡo GALAGI ma, nii é vulua, ta ḡa balaa ma ḡei è vulua, ga ḡe la zεḡezu è va.» Ti zeelini Betele.

³ GALA goo wo nuiti ta-ḡaladopoiti ti ḡeni Betele, naati ti Elizé laaḡomini, ti ḡe ma: «È suḡwεeni nei ḡaa ga Ḡooḡo GALAGI ḡa za ḡa-ḡalamɔin wuzεḡezu è unmazu?» E ti woḡaavoteni, é ḡe ma: «Gè suḡwεeni, nà balaa. A maḡε kpɔ!»

⁴ Eli ḡeni ma: «Elizé, nà è maanεενεzu, ye ve, mazɔlɔ Ḡooḡo GALAGI ḡa tèvesu Zeliko.» Elizé gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Gè ḡonaa Ḡooḡo GALAGI ma, nii é vulua, ta ḡa balaa ma ḡei è vulua, ga ḡe la zεḡezu è va!» Ti zeelini Zeliko.

⁵ GALA goo wo nuiti ta-ḡaladopoiti ti ḡeni Zeliko, naati ti maabugani Elizé va, ti ḡe ma: «È suḡwεeni nei ḡaa ga Ḡooḡo GALAGI ḡa za ḡa-ḡalamɔin wuzεḡezu è unmazu?» E ti woḡaavoteni, é ḡe ma: «Gè suḡwεeni, nà balaa. A maḡε kpɔ!»

⁶ Eli ḡeni ma: «Nà è maanεενεzu, ye ve, mazɔlɔ Ḡooḡo GALAGI ḡa tèvesu Zuluden.» Elizé gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Gè ḡonaa Ḡooḡo GALAGI

ma, nii é vulua, ta da balaa ma dei é vulua, ga gè la zegèzu é va!» Ti felego ti liini voo ma.

⁷ GALA goo wo nuiti ta-galadopo vuuloolugo (50) vileni ti volu, ti lo letema goozama, ti zeelii ma Zuluden laave.

⁸ Eli ná-sege wolai gulani goba, é kpilikpili, é ziei loga la, ziei valisu ta le, ta yei, ti zoo ti ziei bude ada voo zu.

⁹ Ti ziei budeai ma, Eli geni Elizé ma: «Begele ga é po gè ké é ve, gè va ge gè le màagooza é va?» Elizé googaavoteni, é ge ma: «Nà é maaneenezu ga dayenvui ma veda felego ge nòun ba.»

¹⁰ Eli ge ma: «Faa baaba kana é falizu. Kéle ni da kàana, siegi zu gè wuzegèzu la é goba, gè da le, naa ga ge é ve. Ni naa laade, é la gea é ve.»

¹¹ Tei ti geni ziezú, ti da yeye, wotolo gila ge vaani abui ba, sooti ti geni meensu abui naati ba, ti Elini ta Elizé valini ma, zoi li ye, zoi balaa li ye. Tongolo filéi Eli zegeni, é lea la geegolgi zu.

¹² Elizé miná gaai ma, é bainni, é ge ma: «Kèé! Kèé! Dei é gea ga ege Izilayele ná-wotoloi ta kpize nui!» Naa voluma é la mo geni kaani pe, é zeba é ná-segei zo, é bali su fele.

¹³ E zeba é Eli ná-sege wolai zège zoi ma, nii naa tooni. Naa voluma é galeni ma ga voluvelei, é lo Zuluden laave,

¹⁴ é sege wolai zège nii Eli tooni, é ziei loga la, é ge ma: «Mini ga Goofo GALAGI ná, Eli ná-GALAGI?» Uele gana to balaa é ziei logani la, naa valisu ta le, ta yei, é leve ada voo zu.

¹⁵ GALA goo wo nuiti ta-galadopoiti ti geni Zeliko, naati ti kaai ma, ti geni ma: «Eli ná-zenvui

ɔana Elizé va!» Ti liini, ti daagfomi, ti la toun kɔɔwu zooi ma.

¹⁶ Ti ɔeni ma: «Gei gi ga da-wotidɛ nuiti, nu uuulɔɔlugɔ (50) ɔa gi zaama, ti ga zɛbesu nuiti, be ti li, ti da-ɔalamɔin ɔaizie. Tanisu Gooɔɔ GALAGI ná zenvui segeve, é pili gizei ta unma, baa petugi ta zu.» E ɔeni ti ma: «À mina ti leve.»

¹⁷ Kele ti wola bɔini da, é zɛba é ɔɛ ti ma: «À ti levena.» Ti nu uuulɔɔlugɔi (50) naati teveni, ti ɔaiziei woni folo savago laawu nɔ fuun.

¹⁸ Ti vaani Elizé vɔ be Zeliko, é ɔɛ ti ma: «Kebe kɛve wo ma, à mina li.»

Elizé Zeliko ɔɛungi zu ɔade fai

¹⁹ Zeliko nuiti ti vaani, ti ɔɛ Elizé ma: «Velei da bɔɔɔi é kaazu, mɔligii, ɔá-laai uuuzuve vage, kele ziei la vani, é la keɛzu balaa ani va beɛɛ zooi ɔa.»

²⁰ E ɔeni ti ma: «À kpoloi vu anipaka niinei zu, wo vaa la pɔ.» Ti vaani la pɔ.

²¹ E liini zieungi zu, é kpoloi vu ná, é ɔɛ ma: «Gooɔɔ GALAGI wooi ɔaa: «Gè ziei nii ɔadega, é la mɔ nu nɔpe paa, é la mɔ pele levega zooi lugɔ ani va be beɛɛzu ga.» »

²² Ziei naa ɔadeni, zaagaza ɔadegɛ, velei nɔ Elizé boni la.

²³ Elizé zegeni miná, é li Betele. Tei é ɔeni leɛzu ga pelei, zunu loungoiti ti ɔulani taazuve, ti da ɔɛɔgula su, ti da ɔɛ ma: «Le-o, kpaana nui! Le-o, kpaana nui!»

²⁴ E latini, é wele volu ga tiye, é ti ɔoto Gooɔɔ GALAGI laaseigi zu. File zua felegɔ ɔulani dɔbɔi zu, ti nu uuunaanigo maazu felegɔ (42) bulukpulu ti zaama.

²⁵ E zeḡeni ná, é li Kaalaméle gizei ma, é zeḡe miná, é li Samali.

3

Izilayele masagi Yolame

¹ Zozafate ná-kona puugɔ maazu lɔsavai (18) ma masadai zu Zuda unda, Akaḡe ná-doun zunui Yolame zeini Izilayele unda ga masagi. Kona puugɔ maazu felegɔ (12) ḡa é kɛɛni masadai zu Samali.

² E Gɔɔḡɔ GALAGI wanama vai ḡɛɛni, kɛɛ é la ḡeni zeelini kɛɛḡe ta dee zu. E Baale ma maaniini saḡaai lokani, nii kɛɛḡe toni.

³ Kɛɛ é ḡili kpaan Neḡate ná-doun zunui Zeloḡoame ná-kotoi va, nii é Izilayele liini kotoi ma, é la zeḡeni polu pɛ.

Kulaai wo fai Moaḡe laalḡḡma

⁴ Moaḡe masagi Mesa ḡeni ga baala to nui, é ḡeni mului zalazu Izilayele masagi ma ga baala zivo waaungila (100.000), ta baala sine waaungila (100.000), naa vɛɛ ti maaleḡai va.

⁵ Akaḡe zaai ma, Moaḡe masagi ḡakani Izilayele masagi ya.

⁶ Masagi Yolame ḡulani Samali va, é Izilayele ḡɔvɛbeiti pɛ gaale ba.

⁷ E wooleveni Zuda masagi Zozafate ma, é ḡe ma: «Moaḡe masagi ḡakaga zɛa, ḡa kɛ nɛi è va, de li, de vala ba?» Zozafate ḡooḡaavoteni, é ḡe ma: «Un. De felegɔ da liizu, naa vɛɛ ḡa-nuiti ta nɔnɔiti ba, ḡa-zooiti ta nɔnɔiti.»

⁸ Zozafate ɣɛni ma volu: «Pelei begele ɣa de sosu?» Yolame ɣɛ ma: «Da sogi wosu ga Edome tevebai zu vele.»

⁹ Izilayeɛ masagi ta Zuda masagi, naa vee Edome masagi va, ti vileni pele ma, ti ke ziez zu ga folo lofela pele ɣakugi zu. Kele ziei beni ti ya nuɓuseiti faa ma ta togani niiti ti ɣɛni ti volu.

¹⁰ Izilayeɛ masagi bainni, e ɣɛ ma: «Maanoɣo vaa ɣa-o, Ɔoɣo GALAGI vaaɓe ga ade savago masagiti ga e ade ve Moabe nuiti zea!»

¹¹ Kele Zozafate ɣɛni ma: «GALA goo wo nui ta la ve, nii a Ɔoɣo GALAGI ɣaazaɣa ade ve?» Izilayeɛ masagi na-kooɣfulubai gila ge ɣɛni ma: «Eli na-kaladopoi Elizé ɣa ve, Safate na-doun zunui.»

¹² Zozafate ɣɛ ma: «Zunui naa ɣa da Ɔoɣo GALAGI laawooi zoloo.» Izilayeɛ masagi ta Zozafate, naa vee Edome masagi va, ti liini Elizé ɓo be.

¹³ Kele Elizé ɣɛni Izilayeɛ masagi ma: «Leeni ɣa de yoozu? Li, e e-ɣee ta e-lee ta-ɣala goo wo nuiti gaazaɣa.» Izilayeɛ masagi ɣɛ ma: «Ba, mazoloo Ɔoɣo GALAGI vaaɓe ga gi savago masagiti ga e gi ve Moabe nuiti zea.»

¹⁴ Elizé goɣaavoteni, e ɣɛ ma: «Gè ɣonaa Ɔoɣo GALAGI, Fai-Pe-Maliɣii ma, nii e vulua, nii ge debizu, ni ge la ɣɛni unfesu Zuda masagi Zozafate ma, ge la volo bena woilo e-woo ma, ge va wele e ɣaazu.

¹⁵ Niizu a va ga geingein gani gein nui ta po.»

Siegi zu naa ɣɛni na-geingein gani geinsu la, Ɔoɣo GALAGI na-zebei yeini Elizé ma,

¹⁶ e ɣɛ ma: «Ɔoɣo GALAGI wooi ɣaa: «A zege moimmoim teve kotudei laazuve tei na vooi!»

¹⁷ Mazɔlɔ Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔaa: «Wo la fiile ɔaa, wo la tona ɔaa, keɛ kɔtude laazuwe nii laa ɔa ve ga ziei, wa wo ɔɔɔle dei zɔlɔ, wa wa-logani bulugiti ta wa-logani ɔiligiti.»

¹⁸ Keɛ naa ɔa ga faa go nɔ Gɔɔɔɔ GALAGI ɔaazu, toɔa Moaɓe nuiti dɔɔzu wo yeezu.

¹⁹ Wa ta-laa wolaiti kpein sugolɔɔɔlo, niiti sigigi ti ma, ta ta-laa ɔiigiti. Wa ta-wulu vagoiti kpein toka, wo ta-de ungiti pe daaɔulu, wo lati, wo ta-you vapoiti pe koloɔlo ga wo kɔtuiti pili nati.»

²⁰ Poluma zobui, sobu zalaɔai ɔula ziegi zu, ziei zegeni ga Edome lugi zu vele, e na yɔɔzuwe kpein sulaave.

²¹ Naazu ma Moaɓe nuiti ti menigai ma ga masa savagɔi naati pilege pelei ma ga ti kɔɔi vala ti va, ti zunuiti kpein gaaleeni ba. Niiti ti zeeliai na kɔɔɔ vai ma ta niiti ti levegai na na va, ti li, ti lo kwepelemaɓe.

²² Sobui Moaɓe zalavusuiti ti weleni, ti ziei ɔa, kpɔidai ege nama, mazɔlɔ foloi ɔeni loozu ga ma zezei da ɔale ma.

²³ Ti ɔainni, ti ɔe ma: «Namai ve, masagiti ta ɔe boɔai zeeɛa ɔɔɔ laalɔɔma, ti ɔɔɔ vaa! Moaɓe nuiti, ade liina, ade ti-yeaɔligiti sege!»

²⁴ Ti ɔizeni, ti lo Izilayele nuiti ta-ɔɔlaaɔai zu, keɛ naati ti Moaɓe nuiti daaɔomini, ti vɔni ti ma, ti ti ɔe, ti wola lo Moaɓe yooi zu, ti vɔni ti ma ga gola.

²⁵ Ti ta-laa wolaiti koloɔloni, ti da kɔtuiti pili naati ta-molo ɔalagiti su, e yesu minati sulaave ga kɔtuiti, ti zieungiti pe daaɔulu, ti gulu vagoiti pe po. Gaabelagi zu, taa wolai Kiil-Galezete ɔila nɔ ɔa e

yeni ná, kɛɛ naa ɓalaa, kooɗo nui niiti felevɛlegi ɗeni ti ya, ti maafakuni, ti vala ba.

²⁶ Moabe masagi kaai ma ga é la zooga é va lo kooi naa luɗo, é salavusu undɔfela (700) zegeni, niiti boɗa zɔkpɔi ti ya, ga é pele ɗaizie, é zeeli Edome masagi ma, kɛɛ é la ɗeni zooni.

²⁷ Názu ɗa é ná-doun zunu mɔungi zoni la, nii maanɛeni ga é zeɪ poga masadai zu, é kula ga gala zalaɗai siɗigi ɗa é taai ma. Izilayeɛle nuiti ti miná ɗaai ma, ná wɔinzegeni ti ma ga gola, ti zegeni Moabe masagi volu, ti ɗale ma ta-yooi zu.

4

Elizé ɓɔfai poanzai gila ba

¹ GALA goo wo nuiti ta-ɗaladopoi gila ná-poanzai Elizé maanɛɛɛni, é ɗe ma: «È kwɛɛ ga ɗa-wotigɛ nui sinigi ɗea luazu la Gooɗo GALAGI va, kɛɛ é zaa, tama zunui nii ná-kuyei gi ma ga walii, naa ɗe gè doun felegɔiti fe zea, ti ɗe ga ná-duɔiti.»

² Elizé gaazaɗani, é ɗe ma: «Leeni ɗa nà ke è vɛ? Nii é è ya pɛɛi wu, naa le ga ze.» Anzanui gooɗaavoteni, é ɗe ma: «Ani nɔpɛ ge la mɔ zèa pɛɛi wu, keni gulɔ woole ɗila nɔ.»

³ Elizé ɗe ma: «Li è-zeɪnɔɗɔiti pɔ bɛ, è anɪnaka wola zunakaiti siingao ti ma ga mɔinda.

⁴ Naa vɔluma à le pɛɛi wu, wa è-lointi wo daaɗulu ɓoɗo ma. Da tɔzei niina ga gulɔi vɔa anɪnakaiti su. Zai daa ɗa veena, è ɗa naa zeɪ ɗoba.»

⁵ Anzanui liini, ti pɛɛi laaɗulu ɓoɗo ma ta ná-dointi, naati ti ɗa anɪnakaiti fe zea, é ɗa ti laave.

⁶ Ná tago kɛɛni, é ɗe ná-doin gila ma: «Anɪnakai gila fe zèa dɛ.» Kɛɛ ti pɛ daaveni niina, dɔungoi

ḡe ma: «Tanḡpe ge la mḡ ná.» Gaamanḡ gulḡi ḡelani pele zu, é la mḡ ḡeḡni uuuzu.

⁷ Anzanui liini, é naa wo GALA goo wo nui ma, nii keai. Naa ḡe ma: «Li, é gulḡi tḡna pḡdi, é kuyei ḡula. Wali mḡtai é yeḡsu voluzu, naa ḡa ḡe ga wo-ḡḡḡgi, wa è-lointi.»

Elizé ta Suneme anzanui

⁸ Yeeta Elizé ḡeḡni levesu Suneme. Anzanu ḡila ge ḡeḡni ná, é ga naavolo nu. E ḡḡini Elizé la ga naa daami wo pḡ be. Naa ḡa é keḡni, Elizé leve da ḡilagila, é ḡeḡni liizu anzanui vḡ be, é daami wo.

⁹ Anzanui ḡeḡni sinigi ma: «Dàave da ga zunui nii é levesu ve, toḡa ga GALA goo wo nu ḡadega.

¹⁰ De maanḡḡḡḡ de daazu ḡete be pelei maazuve, de bete ḡila pile ná be, ta taḡali ḡila, ta kpḡkpḡ ḡila, naa ve lanbo ḡila ba, naa ḡa a ke a vaana de vḡ be, é ḡa ḡi ná.»

¹¹ Yeeta Elizé ḡeḡni levesu ná, é liini, é le geezu velei naa wu, é ḡi ná.

¹² Elizé valini ná-botigḡe nui Geyazi ma, ga naa li, é Suneme anzanui loli. Siegi zu naa vaani la é lo kakala,

¹³ Elizé ḡeḡni Geyazi ma volu: «Gaazaḡa, é ḡe ma: «E niima ḡḡḡi pe suzoga ḡi ve, leeni ḡa ḡá ke è ve? Gi ḡa-vaa vaḡḡi laazeeli masagi ma, ḡaa kḡḡḡuluḡai ma?» » E ḡeḡni ti ma: «Ba-o, wo mama, ná yeḡvuzu undaanḡḡi zu ná-nuḡḡḡḡiti saama.»

¹⁴ Elizé Geyazi ḡaazaḡani, é ḡe ma: «Leeni ḡa nu ḡa ke mu be?» Geyazi ḡoḡḡaavote, é ḡe ma: «Kebe doun la be, tama sinigi wḡḡzaḡaga.»

¹⁵ Elizé ḡeḡni Geyazi ma: «Toli volu.» Geyazi tolini, é va, é lo pelelave.

¹⁶ Elizé gɛ ma: «Yɔɔɔnázú nííma zíegí nɔ ma, ɔa doun zunu la yeezu.» E ɔainni, é gɛ ma: «Ba-o, málígíí, GALA goo wo nui, mina zɛɛ gíto bo ga ze, nɛi gè ga ɔa-wotígɛ anzanui.»

¹⁷ Anzanui naama ge kogi zegeni, é doun zunu zɔlɔ yeedɛɔalái naa nɔ ma, níí Elizé vaani ma.

¹⁸ Dongoi wɔlɔni. Yeeta kɛɛɔeni ti yeni boti gɛɛzuve ta molo leve nuiti, é lí naa vɔ bɛ.

¹⁹ E ɔeni kɛɛɔ ma: «Kɛɛ, nɔngi! Nɔngi!» Kɛɛɔ ɔeni ná-botígɛ zunu lɔngoi ma: «Lí la dee vɔ.»

²⁰ Naa segeni, é lí la dee vɔ. Dongoi yeni laani dee ɔɔɔi ma eyɛsu foloi gaalo, é zɛba é za.

²¹ E lɛeni, é ɔa GALA goo wo nui ná-betei zu, é pɛlɛi laaɔulu, é ɔula.

²² E sinigi lolini, é gɛ ma: «Botígɛ nui gila teve mà, ta soovale saa ɔíla, ná líizu fala GALA goo wo nui vɔ bɛ, ná vaazu volu.»

²³ Sinigi ɔeni ma: «Tɔɔa ɔale è líizu pɔ bɛ za? Alu toga níinei ma veti laade, dooɔo folo laade balaa.» E naa woɔaavoteni, é gɛ ma: «Mina yíizoolɛ.»

²⁴ E zeizuve ɔeteni soovale saai ɔoma, é gɛ ná-botígɛ zunu lɔngoi ma: «Kpize, de lí, mina lo ga ze, keni ná bona è ma.»

²⁵ E líini GALA goo wo nui vɔ bɛ Kaalamɛle gizei ma.

GALA goo wo nui kaai ma ɔoozama poun, é ɔeni ná-botígɛ nui Geyazi ma: «Wɛɛ nuu, Sunɛme anzanui va!

²⁶ Bize, è daaɔomi, è gaazaɔa, è gɛ ma: «E ɔɛɛɛɛ? E-zinigi ɔɛɛɛɛ? Dongoi ɔɛɛɛɛ?» » Anzanui Geyazi woɔaavoteni, é gɛ ma: «Ma ɔou la ná.»

²⁷ Kɛɛ seeliai ma Elizé vɔ bɛ gizei ma, é looni kɔɔwu. Geyazi ɔeni gɛɛzu é daavili, kɛɛ Elizé ɔeni

ma: «Be ba, mazɔɔɔ ziiɔɔɔ wolai ɔa é ba, nii gè la dɛ un kwɛɛ, tɔɔzei Ɔɔɔɔɔ GALAGI la dɛɛni ga ze.»

²⁸ Gaamago nɔ, anzanui ɔɛni ma: «Nà ɔa nɛi gè ɔɛni è ma doun zunu ve zèa? Kɛbɛ gè ɔɛni è ma vɔɔ: «Mina zɛɛ ɔito bo ga ze.» »

²⁹ Elizé ɔɛni Geyazi ma: «Zaamaɔili, è nà-GALA goo wo tukpɔi zɛɛ, è li. Ni ɔa nu ɔaana pelei zu, mina laali ma, nu ɔa laaliina è ma, mina daazo. Da zeelina, ɔa nà-tukpɔi laazu zunu lounɔi ɔaazuɛ.»

³⁰ Zunu lounɔi dee ɔɛni ma: «Gè ɔonaa Ɔɔɔɔɔ GALAGI ma, nii é vulua, ta ɔa balaa ma, dɛi è vulua, ga gè la è yesu ɛ, gè ɔa li pɛ!» Elizé wuzɛɛni naazu, é vile polu.

³¹ Geyazi toni da ti luɔ, é li, é tukpɔi la zunu lounɔi ɔaazuɛ, kɛɛ woo la ɔulani, é la naa niikpi poo kaani balaa. E ɔaleni ma ga voluɛlei Elizé laaɔomisɛ, é ɔɛ naa ma: «Doungoi la wuunni.»

³² Elizé zeeliai ma pelei wu, doungoi ma voomai ɔɛni dɛ laani ná-betɛi zu.

³³ Elizé lɛɛni, é pelei laaɔulu ti felegɔ ma, é Ɔɔɔɔɔ GALAGI maanɛɛɛ.

³⁴ E ɛɛni doungoi maazu, é laaɛ lo naa laaɛ, é ɔaazuɛ lo naa ɔaazuɛ ɔa, é zeavɛti pɛɛ naa yeavɛti, pɛai yɛni de naa ma, eyɛsu doungoi ɔɔɔɔɔ badi volu.

³⁵ Elizé wuzɛɛni volu, é ɔa levetɛɛ peɛ ɔoozuɛ, naa vɔluma é bilini mɔnɔ doungoi ma. Gaamago doungoi yɛnvu maɔulani ga dɔfela, é ɔaazuzɛɛ ma.

³⁶ Elizé Geyazi lolini, é ɔɛ ma: «Li, è Sunɛme anzanui tɛi toli.» Geyazi liini, é toli. Anzanui ɔaai ma, Elizé ɔɛni ma: «ɔa, è è-loin zɛɛ.»

³⁷ E maabuḡani, é loo GALA goo wo nui ḡḡḡwu, é nōkō zooi ma, naa volu é ná-doin la yeezu, é ḡula la.

Elizé ná-kaladopoiti kōnōkula vai

³⁸ Elizé ḡaleni ma Gilegale. Tama pului ḡeni naama yooi zu. Yeeta ná-kaladopoiti ti ḡeni zeini koba, é ḡe ná-botigē nui ma: «Digī wolai zei abui ḡa, é daamianigi ḡili kaladopoiti be.»

³⁹ Ti-ma bulugi zaama, gila ge liini dōbōi zu ga é tufai tanigaa ḡaizie, é ansaḡḡ goole belei ta ḡaani, é ga dōbō gelei. E goolei tanigaa ḡaani ná, é ta ḡula, é ná-segei zulaave da. Seeliai ma, é ti leveleveni, é ti vu digīi zu, keke nu nōpe ge la ḡeni ma zii ḡwee.

⁴⁰ Siegi zu ti gaagḡweeni la nuiti ba, ti kōḡḡgai ma, ti tōzeini ga bainga, ti da ḡe ma: «GALA goo wo nui, nu vaa ḡani ḡa daamianigi nii zu!» Ti la zooni ti va mi.

⁴¹ Keke Elizé ḡeni ti va ga bulu vukōi pō, é ta zegeni, é pu daamianigi zu, naa volu é ḡe ná-botigē nui ma: «Daamianigi ve nuiti zea, ti mi.» Ani jōu nōpe ge la mō ḡeeni digīi zu.

⁴² Naama ziegi zu, zunui ta zegeni Baale-Salisa, é va ga wōleze bulu vuufelegō (20), kpetai ga bulu vukō niinei, ta moloi é ga beleegi, naama ḡeze niinei bōbō ḡila GALA goo wo nui vō. Elizé ḡeni ná-botigē nui ma: «Daamianigi niiti gaagḡwe ese pe ba.»

⁴³ Keke naa ḡeni ma: «Nà zoo ḡale gē nu ungila (100) kōnōkula ga nii?» Elizé ḡe ma: «Gē ḡe é ma, gaagḡwe ese pe ba, mazōbō ḡōḡḡ GALAGI wooi ḡaa: «Ese pe ka daami wo, é kula ḡe mōtai ye vōbō.» »

⁴⁴ Botigē nui gaagḡweeni ti pe ba, ti daamii woni, mōtai ye, velel nō ḡōḡḡ GALAGI boni la.

5

Elizé gee nui Naaman ƣede fai

¹ Siili masagi ná-kɔɔɣuluɓai Naaman ƣeni masagi yiima nui, unfema wola ƣeni be, mazɔlɔ tɔ ƣa Ƣɔɔɣɔ GALAGI Siili nuiti unmooni ga maavele. Kele ziilɔ ƣɔɔɣuluɓai naa ƣeni ga gee nui.

² Kɔɔɓɔgi tanigaa ti zegeni Siili yooi zu, ti li Izilayelee yooi zu, ti ɔaani ga anzanu loungo ƣila ga kɔɔ luɔi. Niima ziegi zu, é ƣe botii ƣeezu Naaman anzai ɔa.

³ Anzanu loungoi ƣeni ná-duɔ dee ma: «Ee! Ni mɔligii a la liina nɔ Samali GALA goo wo nui ɔɔ be, naa a la zoo é ná-geei zeeɣe ba.»

⁴ Naaman naama woorti daazeelini masagi ma, niiti Izilayelee anzanu loungoi ti woni.

⁵ Siili masagi ƣeni ma: «Naa ɔage, liina, ná seɔe ƣeezu, gè fe è ya, è lii la Izilayelee masagi ɔɔ.» Naaman ɔileni pelei ma, diizuɔe é liini ga kilo unsavago (300) walii zu, ta kilo ɔuulɔzita (60) zanugi zu, naa ɔee sege niine puugo ɔa.

⁶ Seeliai ma Samali, é seɔei veeni Izilayelee masagi ya, nii é zeɔeni su ga: «Da niima ƣeela wooi zɔlɔɔsu é ƣula ná-kɔɔɣuluɓai Naaman ya, nii gè tevesu è ma ga è balo, è kula ná-gee zeeɓei zu.»

⁷ Izilayelee masagi seɔei naa zu vai ƣweegai ma, é ƣɔba zeegeiti balini ga kidaaviligi maavele ma, é ɓain, é ƣe ma: «Nà ƣa gè ga gala ɓaa? Baa zobo ka é bè ɓaa zenvui ta saai ma, zunui nii liizu gee nu levesu mà ga gè keɗe? A gaaga ga kpɔei ƣa nii gaiziezu pɔ.»

⁸ GALA goo wo nui Elizé menigai ma ga Izilayelee masagi ná-segeiti balivɔ ga, é wooleveni ma, é ƣe

ma: «Lee vaa zu è ɗa-zegeiti balizu ga? Zunui tɔna tebe mà, toɗa kwεε ga GALA goo wo nu ɗa Izilayele yooi zu.»

⁹ Naaman ta ná-sooiti naa υεε ná-wotoloi va, ti liini, ti lo Elizé ná-pelelavε, é ɗa naa maaɓun.

¹⁰ Elizé keela leveni ma, é ɗε ma: «Li, è maagba Zuluden wu ga ɗɔfela, ɗa ɗεɗε ta ɗa ɗade fo.»

¹¹ Naaman yiiɗaawanani, é ɗale ma, é ɗa ɗε ma: «Gè ɗεa ɗisiεzu ga zunui tɛi ka ɗulazu tɔ ɓɔɗɔi, é lo υε, é ná-GALAGI, Ƴooɗɔ GALAGI maanεεε, naa volu é yeei leveteeve aɗε naa maazu υε seeɓei ná va, é bàlo gee zeeɓei nii mà.

¹² Damase ɗeiti, Amana ta Palepaal ti la vizɔni Izilayele ɗeiti kpein ba, ɓaa? Gè la ɓena zoo gè maagba miná, gè ɗade ɓaa?» E ɗaleni ma ga ziiɗaawanai.

¹³ Kεε ná-botigε nuiti ti maaɓuɗani ba, ti ɗε ma: «Ni GALA goo wo nui nii faa ɓaaba boni è ma, màliɗii, è la ɓena kε ɓaa? Ni toun é ɗεa è ɓɔɗɔ maagba, naa ɗε, è ɗade.»

¹⁴ E yeini naazu ziaυε, é lɔ Zuluden wu ga seizu lɔfela, velei GALA goo wo nui boni la ma, kɔlogi lounni ma eɗε douno, é ɗade fofo.

¹⁵ E ɗaleni ma GALA goo wo nui υɔ bε, ta ná-siepoluuti pε. Seeliai ma, é ɓɔɗɔ leeni ga naa, é ɗε ma: «Gè kwεεga niina ga Gala kilɩ ge la eteai zu, ná tanɔpε, é ɗula Izilayele ná-GALAGI volu. Nà è maanεεεzu niina, yeezei veeɓanii nii wu, gè feezu è ya, nɛi gè ga ɗa-wotigε nui.»

¹⁶ Elizé gooɗaavoteni, é ɗε ma: «Gè ɗonaa Ƴooɗɔ GALAGI, Fai-Pε-Maliɗii ma, nii é vulua, nii gè ɗɛbizu, ga gè la ani nɔpε soga.» Naaman ɓɔini da,

kele Elizé la gēni keēni pē.

¹⁷ Naaman gēni ma: «Tēi è gē 6a, va bu balaa gē da-yooi ma volōi ta zēgē, nii a gē ga soovale fuulu felegō ǵasō, gē lii la, mazōlō nēi gē ga da-wotigē nui, gē la pō ga gē gala zalaǵa baa zalaǵa nōpē kula gala kili bē, keēni Gōogō GALAGI.

¹⁸ Kele Gōogō GALAGI soma, é sūvaayē ga siēgi zu mālīgīi lēezu la Limon zei vēlei wu ga é nōkō bu, keēni nō gē nōkō Limon zei vēlei wu, mazōlō toǵa da voluzei zēei va. Gōogō GALAGI da-wotigē nui zuvaayē ga naama ǵēewotii»

¹⁹ Elizé gēni ma: «Li, ziileigi gē è vē.» Naaman zēgēni koba, é li.

Geyazi ná-faǵaazagi

Naaman la gēni dē liini ǵoozama,

²⁰ GALA goo wo nui Elizé ná-botigē nui Geyazi gē bōgō ma: «Mālīgīi la keēni, é va yeezei ani tanōpē bu, niiti Siili nui Naaman feai zea. Gē ǵonaa Gōogō GALAGI ma, nii é vulua, nà ǵizezu polu, gē ani zōlō zea.»

²¹ Geyazi vilēni Naaman volu ga kpizei. Naaman kaai ma voluvelei, é ǵulani ná-wotoloi zu ga gaazuvilei, é vile zōoi ma, é daagōmi, é gē ma: «Toǵa ǵale mu?»

²² Geyazi googāavoteni, é gē ma: «Ma ǵōu nōpē ge la ná. Mālīgīi ǵēēvē nō, gē bo è ma ga GALA goo wo nuiti ta-ǵaladopo felegō vaa nō ǵa feya pō bē, ti zēgē Efelayime ǵize yooi zu, naa maavele ma, è soma è kilo vuusavago (30) ve zēa walii zu, ta bōgō maavalibo seǵe felegō ti ma vaa ma.»

²³ Naaman gēni ma: «Nà è maanēēnezū, soma è kilo vuulōzita (60) zēgē.» E bōini da, é walii kilo

vuulɔzitai (60) vu ɔɔlɔ felegɔ zu, ta ɔɔɔ maavalibo sege felegɔiti, é ti ve ná-botigɛ nu felegɔ ya, ti sege Geyazi vɛ.

²⁴ Ti zeeliai ma gizei ma é taa ɔɔvɛ, Geyazi kasɔiti kulani ti ya, é ɛ ga ɔɔlaiti ná-pɛɛi wu, é zunu felegɔi naati gaagale ma, ti da li.

²⁵ Naa vɔluma é galeni ma maligɛi vɔ bɛ. Naa gaazaɔa, é gɛ ma: «Mini ɔa è zegezu ná, Geyazi?» Geyazi googaaɔoteni, é gɛ ma: «Gè la gɛa liini ada nɔpɛ.»

²⁶ Kɛɛ Elizé gɛni ma: «Da kaazu ga nɔun zenvui la gɛa è volu ɔaa, siɛgi zu zunui naa gɛa gɛlazu la ná-wotoloi zu, é da va è laagomisu? Toɔa è gɛsu ga yeegɛgala ɔa ga nii ɔaa, nii nu ɔa yeezei su walii ta segeiti bu, wolive ɔelei ta leezen ɔeleiti bu, togani vɛɛvɛɛgi ta ma ɔaazagiti bu, botigɛ zunuiti ta anzanuiti bu?

²⁷ Naaman ná-gɛɛi ɔa vɛɛzu è va, ta è-mavofodai va eyɛsu ɔɔ.» Geyazi zegeai ma Elizé vɔ bɛ, gɛɛi vɛɛni ba, é gɔle gɛɛ kobegi.

6

Zoovɛ vɛngi zɛɛ fai zɛi ɔa

¹ Yeeta GALA goo wo nuiti ta-galadopoiti ti gɛni Elizé ma: «Wɛɛ, vɛ ade gaalebai gɛɛzu ná, ná ɔida ade ma.

² Va bu gi li Zuludɛn, gi gɛlagilagi pɛ gi gulu gɛlagila teve, gi kota niinɛ gɛli to ade vɛ, gaaleba vai zu.» Elizé gɛ ti ma: «À liina.»

³ Kɛɛ ti gɛla ge maanɛɛnɛni, é gɛ ma: «Kalamɔn, soma è vilɛ gi volu, ade li!» Elizé gɛ ma: «Zèe ɔa bu, ade li.»

⁴ E vilɛni ti volu, ti li Zuludɛn, ti da guluityi pɔ ná.

⁵ Gila ge yɛni ná-gului ɔɔsu, ná-zoovɛ vɛngi ɖula ga, é vili ziei wu. E bainga, é ɖɛ ma: «Kalamɔn, maanɔɖɔa! Gè zoovɛi nii ziingavɛ.»

⁶ GALA goo wo nui ɖɛ ma: «Mini ɖa piligai ná?» Zunui ná lɛɛni la, Elizé zɛba é gulu ɖugai ta leve, é pili ma ada ɖilagi nɔ. Gaamago zoovɛ vɛngi lɛ ziei ɖa.

⁷ Elizé ɖɛni ma: «Seɖɛ.» Zunui yeemaale, é zoovɛ vɛngi zɛɖɛ.

*Siili zalavusuiti ti deve vai ga
ti Elizé zo*

⁸ Kɔɔi ɖɛni Siili masagi ta Izilaye le yɔɖɔzu, é ná-kɔɔɖuluɔbaiti gaazaɖani, naa vɔluma é dɛɛ ga tiye vɛ ná-kɔɔlaaɖai ɖɛɛzu ná.

⁹ Kɛɛ GALA goo wo nui wooleveni Izilaye le masagi ma, é ɖɛ ma: «Dama, mina leve ga niima vele, mazɔɔ Siili nuiti ta yeizu ga ná vele.»

¹⁰ Izilaye le masagi numaa leveni ná, ti ɖa wɛɛ vɛ ma GALA goo wo nui ná lɛɛni la. Ná zeizu ɖɛɛni mɔinmɔin Elizé ɖa too kisu, tama é ɖa ɖɛvele ɔɛɛ.

¹¹ Naama vaiti ti Siili masagi yiiɔɔɔni gola, é ná-kɔɔɖuluɔbaiti gaale ba, é ɖɛ ti ma: «Yaava nui ɖa ade zaama, é Izilaye le masagi ná-kakei ɖa, wo la pɔ wo va dɛɛ ga ze ɔaa?»

¹² Ti zaama gila ge ɖɛni ma: «Yaava nu nɔpɛ ge la ade zaama, mɔligii masagi. Kɛɛ GALA goo wo nui Elizé, nii é Izilaye le, naa ɖa é naama wooiti pɛ daazeelizu ná-masagi ma, nii kpein è bosu è laa vele wu.»

¹³ Masagi ɖɛ ti ma: «Vɛ é ná, à li, wo ná ɖaizie, nii a kɛ gè nu leve, ti so.» Ti vaani, ti ɖɛ ma: «Togɔ Dotan.»

14 E kəʊʊbɛ wola leveni ná, ta sooiti, naa vɛɛ kəʊʊ wotoloiti ba. Ti zeelini ga kpidii, ti taai maagaku.

15 Poluma zobui, GALA goo wo nui ná-botigɛ nui wuzegeni ga sobuzobui, é ɟula eteavɛ, é ka ga taai maagakuge ga sooiti ta kəʊʊ wotoloiti, é ɟɛ ma: «Ee, mǎligii, da kɛɛzu ɟale?»

16 Elizé goodaavoteni, é ɟɛ ma: «Mina lua, mazɔɔ zɔiti ti de va, naati mɔinɛ é leve ti va.»

17 Elizé GALA falini, é ɟɛ ma: «Gooɟo GALAGI, gaazuɛ zɛɟɛ ma, é wozaɟa.» Gooɟo GALAGI botigɛ nui ɟaazuɛ zɛɟɛni ma, é ka ga gizei maalaaveɟɛ ga abu ba zooiti ta wotoloiti Elizé maagoolii zu.

18 Siili zalavusuiti ti ɟɛni liizu Elizé vɔ pelei. Elizé GALA falini, é ɟɛ ma: «Gooɟo GALAGI, ná é maanɛɛɛzu, ti loɟa ga gaazuɟolei.» Gooɟo GALAGI ti ɟaazuɟoleni, velei Elizé boni la.

19 Elizé ɟɛni ti ma: «Wo ɟakaga pelei va, taai nii lei ti va dɛɛ ga woye, à va, gè lo wo luɟo, ade li zunui naa vɔ bɛ wo gaiziɛzu.» E liini ga tiye Samali taazuɛ.

20 Ti zeelii ma Samali taazuɛ, Elizé GALA falini volu, é ɟɛ ma: «Gooɟo GALAGI, nui ni-iti gaazuzɛɟɛna ma, ti wozaɟa.» Gooɟo GALAGI ti-ɟaazuɛti seɟɛni ma, ti ka ga ta Samali taa zaamavɛ.

21 Izilayɛle masagi ti ɟaai ma, é Elizé ɟaazaɟani, é ɟɛ ma: «Kɛɛ, gè ti vaa ɓaa?»

22 Elizé goodaavoteni, é ɟɛ ma: «Ba, mina ti vaa! Da da salavusui naati paa ɓaa, niiti è ti zogai ga ɗa-woɟa zɔkpɔi ta ɗa-mɛɛin? Daamii mu fe lɛɛ ti ya ga ɓului ta ziei, ta daami wona, ti ɓɔɔle, ti ɟale ma ta-masagi vɔ bɛ.»

²³ Izilayele masagi daamiani pago βeten ti ve, ti mi, ti bōole, naa voluma é ti gaaǵale ma ta-masagi vo be. Naa ma pa, Siili nuiti ti la mō ġeni tosu wosu Izilayele yooi zu.

Pului loo vai Samali

²⁴ Yeedǵǵalai tanigaa levegai ma, Siili masagi Bene-Gadade ná-kōovēbēiti pē gaaleeni ba, ti li, ti Samali zei kēle su.

²⁵ Pulu wolai zēba é loo Samali taazuve. Taai zei velel ma kēle su, soovale ġilagi nōungi ġeni ġeyazu ga wali ġae vuulōsava (80), poopo kpooi ma ġilo lukpēgi dā ġeya ga wali ġae loolugo.

²⁶ Yeeta Izilayele masagi ġeni ziezu sigīgi ġa, anzanu ġila ge woogulani ma, é ġe ma: «Māligii masagi, va, è bō bà!»

²⁷ Masagi googaaavoteni, é ġe ma: «Ni Gōoǵo GALAGI la bōni è va, nā zoo ġale ġe bō è va? Molo la zēa, dōo la zēa, ġe va fe è ya.»

²⁸ Masagi ġeni ma volu: «Lee ġa keai ga de?» Anzanui googaaavoteni, é ġe ma: «Anzanui nii ġa keai mā: «E-loun zunui ve, de mi za, lina, de nōnōi mi.»

²⁹ Gi zēba gi dōun zunui ġili, gi mi. Poluma voloi, ġe ġe ma: «E-loun zunui veena, de mi,» é dōoǵu.»

³⁰ Masagi anzanui naa ná-kpōei menigai ma, é ġōba zegēiti balini ga kidaaviligi maavele ma, tevesuve volu sigīgi ġa, nuβuseiti ti kaani ga é saa wōlo wo seġei loove ná-seġei wu.

³¹ E ġeni ma: «GALA ge sō ná-ziiǵaawanai pē su, ni Safate ná-doun zunui Elizé nōungi ġa yēna ga, za leve.»

Elizé pului ġaabelā fai laazeeli vai

³² Elizé ɣeni ná-pɛlɛi wu ta taa ɣundiɣiiti. Masagi nu leveni ná, kɛlɛ masagi ná-keelai va ɣɛ é va, Elizé bɛga ga ɣɛ kundiɣiiti ma: «Wo la suɣwɛɛ ga nu vaa nui ná-doun zunui nii nu levega ga é nɔ̀ungi ɣɔ̀la ga? A dama, wa ná-nu levegai ɣaana nɔ̀ feya, à pɛlɛi laaɣfulu, é mina lɛ pɛlɛi wu. Tɔ̀ lɛi ade kɔ̀ɣɔ̀ lugi mɛnisu baa?»

³³ E la vɔ̀lɔ̀ bɛni ga bɔ̀ɛ, eyɛsu masagi ná-nu levegai unkula. Masagi ɣeni Elizé ma: «Niima vaa ɲɔ̀i pɛ kulavɛ ɢooɣɔ̀ GALAGI ya, lee ɣili ka nà ɣito ba tɔ̀un zea?»

7

¹ Elizé ɣeni ti ma: «À woilo ɢooɣɔ̀ GALAGI laa-wooi ma: «ɢooɣɔ̀ GALAGI wooi ɣaa: Lina niima yeeɣɛɣalai nɔ̀ ma Samali lɔ̀ɣɔ̀i zu, bulu vukɔ̀i kilo puugɔ̀i ɣa da ɣeya ga wali ɣae ɣila, ta moloi nii daa ga wɔ̀lezegi, naa ma ɣilo vuufelegɔ̀i (20) da ɣeya ga wali ɣae ɣila.»

² Masagi ná-make nui nii é ɣeni polu folo-o-folo, naa ɣeni GALA goo wo nui ma: «Anɛɛ balaa ɢooɣɔ̀ GALAGI ɣa zegɛiti bɔ̀ɔ̀zu geeɣɔ̀lɔ̀gi va, nii è bogai, naa ɣa zoo ɣɛɛzu ɣale?» Elizé ɣɛ ma: «Da ka ga è-ɣaazuɛ, kɛlɛ è la ta mia.»

Gee nuiti tɛɛ vai Siili ɣɔ̀laaɣai zu

³ Gee nu naanigo ɣeni taa zigɛidavɛ ɣobavɛ. Ti ɣeni bɔ̀ɣɔ̀ ma: «Lee vaa zu ada zeɪ vɛ, ade da saai maaɔ̀un?»

⁴ Ni ada devena ga de lɛ taazuɛ, ada za ná, mazɔ̀lɔ̀ pului ɣa ná. Kɛlɛ ni ada yɛna vɛ, ada za balaa. Ade liina mu Siili ɣɔ̀laaɣai zu, ade bɔ̀ɣɔ̀ ve ti ya. Ni ta ade yɛna vulua, solooge, ni mɔ̀nɔ̀ ta ade vaazu, ti ade vaa!»

⁵ Kpəkəi zeelizuvɛ, ti yeini Siili ɔ́ɔlaaɣai ɔ́ pelei, ti zeeli kɔ́laaɣai laavɛ, kɛɛ ti la nu nɔ́pɛ kaani kɔ́laaɣai zu.

⁶ Mazɔ́ɔ Maliɣii kulani Siili nuiti goizu, eɣɛ kɔ́ɔvɛvɛ wolai ɔ́ɔɔ lugi, niiti ti ɔ́aazu sooiti kɔ́ma ta kɔ́ɔɔ wotoloiti su. Ti ɣɛni ɔ́ɔɔ ma: «Izilayeɛ masagi lia, é ɢɛte masagiti ta Ezipete masagiti buzeɣe ga ti ta-ɔ́ɔvɛvɛiti teve ade laalɔ́ɔma!»

⁷ Kpidii ɔ́ɛai ma, ti ɔ́elani ga ti ti-yɛnvuiti kizo, ti kɔ́laaɣai yɛni nɔ́ ɣana, ti seɣe ɣotaiti ta sooiti zɛ ná, naa ɔ́ɛɛ soovalegiti ba.

⁸ Gee nu naanigɔiti seeliai ma kɔ́laaɣai laavɛ, ti lɛɛni seɣe ɣotai gila bu, ti daamii wo, ti ɔ́ɔɛ, naa ɔ́voluma ti walii ta zanugi ta seɣeiti seɣe, ti ti lɔ́ɔɣu, ti ɣale ma, ti lɛ taɣili bu, nii ti kaani ná, ti seɣe, ti li, ti dɔ́ɔɣu.

Gee nuiti ti ma wooi laazeeli vai masagi ma

⁹ Ti zɛba ti ɣɛ ɔ́ɔɔ ma: «Nii ade kɛɛzu, é la vani, za ɣa ga woo niine ɔ́aɔ volo. Ni ada niima woo niine ɔ́aɔi makɛna ɔ́ɔɔ nɔ́ ɔ́ɛ, ade la boni eyɛsu geelaalao, ma ɓakɔi ɣa zeeli ade ma. Ade li, ade bo masagi ná-koizuvɛ.»

¹⁰ Ti liini, ti ɔ́oluvaaɔ taa makɛ nuiti ma, ti ɣɛ ti ma: «Gi liivɛ, gi lɛ Siili ɔ́ɔlaaɣai zu, gi la nu nɔ́pɛ kaani, gi la nu ɣila kpalaɔ goomenini, sooiti ta soovalegiti nɔ́ ɣa ti ná, ti ɣiliai, seɣe ɣotaiti ta ɣɛvele nɔ́ ma.»

¹¹ Taa makɛ nuiti ti nu ɣila tolini, ti bo ma, é li, é bo masagi ná-koizuvɛ.

¹² Masagi wuzɛɣeni kpidii, é ná-nu wolaiti gaale ba, é ɣɛ ti ma: «Nà ɣisizɛzu ga Siili nuiti ti ɣɛɛvɛ ɔ́ɔɔ ma: ɢɛi pului ti ma, ade ɣula, ade lɔ́ɔɣu dɔ́ɔi zu. Ta

ḡulana taai va, ade ti ma vuluiti so, ade le taazuve.»

¹³ Ná-botigē nui gila ge ḡeni ma: «Ade nui tanigaa leve soo loolugōiti kōma, ti yegai ade ya taazuve, ti li, ti wēle ná. Naa la ḡea ade va ga faa nōpe, mazōlō nii a zeeli ti ma, naa nō ḡa a zeeli Izilayele nui mōtaiti ma ti taazuve, tama ti maaḡugāai na ti-ḡaabelasuve va.»

¹⁴ Ti kōḡḡ wotolo felegō ḡasōḡilini, ti ti ḡili sooiti ba, ti vile Siili ḡōuvebei volu, ti ka nii keai.

¹⁵ Ada zu ḡee nuiti ti vilēni Siili ḡōuvebei ḡḡḡ vogi va eyesu ti zeeli Zuluden zielave. Pelei maazegēni nō ga seḡeiti ta sōlaiti niiti Siili nuiti ti ḡeni ti loozu ya kpizei zu. Keelai naati ti ḡalēni ma, ti va, ti voluvaawo masagi ma.

Elizé ná-faawokēyeelugō ḡēiti pile fai su

¹⁶ Gaamago nō, Samali taazuve nuḡuseiti ti ḡulani, ti yei Siili ḡōlaaḡai zu, ti ḡa aniiti seḡe. Názu ḡa ḡulu vukōi kilo puugōi ḡeni ḡeyazu la ga wali ḡae ḡila, ta moloī nii daa ga wōlezegi, naa ma ḡilo vuufelegōi (20) ḡa ḡeya ga wali ḡae ḡila, veleī ḡōḡḡ GALAGI boni la.

¹⁷ Masagi siḡidaave make vai veeni ná-make nui ya, nii é ḡeni polu folo-o-folo, keē nuḡuseiti ti yēni ziezū ma, é za, veleī nō GALA goo wo nui boni la ma, siēgi zu masagi liini la naa veteḡu.

¹⁸ Mazōlō naama zięgi zu ḡa GALA goo wo nui ḡeni la ma: «Moloī nii daa ga wōlezegi, naa ma ḡilo vuufelegōi (20) ḡa ḡeya ga wali ḡae ḡila, ta ḡulu vukōi kilo puugōi ḡa ḡa ḡeya ga wali ḡae ḡila, lina niima yeēḡēḡalai nō ma Samali loḡḡai zu.»

¹⁹ Názu ɢa masagi ná-make nui gooɢaavoteni la ga: «Aneɛ ɓalaa Ɔooɢɔ GALAGI ɢa zeeɣeiti ɓoozu geegɔɓɔgi va, nii é bogai, naa ɢa zoo ɢeezu ɢale?» ta Elizé gooɢaavoteni la ga: «Da ka ga è-ɢaazuve, keɛ è la ta mia.»

²⁰ Naa ɢa é ɢeeni la, nuɓuseiti ti zieni ma sigɗavɛ, é za.

8

Izilayele masagi tukɓɗi ɢaaleve vai Sunɛme anzanui ve

¹ Elizé ɓoeni anzanui naa ɓɔ, nii é ná-doun zunui yenvui ɓuuni su, é ɢe ma: «À ɗula ve va wa da-veleyeɣei. Wo li seikɔɗɔma vele zu, zou ɗili su, ve wa zoo zeizu ná, mazɔɓɔ Ɔooɢɔ GALAGI deveve ga é pului loo zooi nii zu, é yesu kona ɗofela.»

² Anzanui zieni ga GALA goo wo nui ná-tene gooi, ta ná-peleyeɣei ti liini, ti zei Filisiti yooi zu kona ɗofela laawu.

³ Kona ɗofelai ɓegai ma, anzanui zeeɣeni Filisiti yooi zu, é li masagi ɓɔ be ga ti ná-pelei ta ná-zooiti fe zea.

⁴ E zolooni kpein masagi ta GALA goo wo nui Elizé ná-botigɛ nui Geyazi ti da yɛɛ, é naa ɢaazaɗagai, é ɢe ma: «Faa wolai niiti Elizé ti ɢeai, ti wo deɛ mà.»

⁵ Siegi zu é ɢeni naa wosu da veleɪ Elizé ɣovei ta wuzeeɣeni la, é kula saai ya, anzanui nii Elizé ná-doun zunui yenvui ɓuuni su, naa unkulani masagi ɓɔ be ga naa ɓɔ ba ná-pelei ta ná-zooiti fai zu. Gaa-mago Geyazi woogulani, é ɢe ma: «Weɛ anzanui va

gè gɛa ná-fai wosu è ma, màligii masagi, wɛɛ ná-doun zunui ɓalaa ba, nii Elizé buzegeni, é kula saai ya.»

⁶ Masagi anzanui ɗaazaɗani, naa ná-faiti pɛ sugula ma. Masagi ná-botigɛ nu wolai gila feeni anzanui ya, é gɛ naa ma: «Li, è bo, ti anzanui nii ɗɔligiti pɛ gaafale ma pɔ, ti ani ve zea ga ná-zooi vaalɔngi ti kulaai, é zo dii volo nuu ma, é zeeli niizu ma, naama zalai.»

Gazayele ta Elizé ti ɗomi fai

⁷ Yeeta mɔnɔ Elizé liini Damase. Siili masagi Bene-Gadade ɗeni zeeɓɛzu, ti ɗeni ma: «GALA goo wo nui vaavɛ vɛ.»

⁸ Masagi ɗeni Gazayele ma: «Veɓɛani zeɓɛ, è li GALA goo wo nui vɔ bɛ, é ɓooɓɔ GALAGI ɗaazaɗa bɛ, ni nà ɗulazu niima zeeɓɛi zu.»

⁹ Gazayele veɓɛaniiti seɓeni, niiti ti ga Damase yooi vaalɔnɔ pagɔiti, é nɔmɛ vuunaanigo (40) ɗasɔɗili ga tiye, é li GALA goo wo nui Elizé vɔ bɛ. Seeliai ma, é loni naa ɗaazu, é gɛ ma: «Da-wotigɛ nui Siili masagi Bene-Gadade tɛvɛgɛ ga gè è ɗaazaɗa, ni toɗa ɗɛɗɛsu, é ɗula niima zeeɓɛi zu.»

¹⁰ Elizé gooɗaavoteni, é gɛ ma: «Li, è gɛ ma: «Ungo, ɗa ɗɛɗɛsu, è ɗula seeɓɛi nii zu.» Keɛ ɓooɓɔ GALAGI dɛɛvɛ ga ze ga toɗa zaazu.»

¹¹ GALA goo wo nui ɗaazuloni Gazayele va, é yɛ wɛɛzu ba, naa unfe, naa vɔluma Elizé ɗa wɔɔ.

¹² Gazayele gaazaɗani, é gɛ ma: «Toɗa ɗale màligii wɔɔzu?» Elizé gooɗaavoteni, é gɛ ma: «Mazɔɔ gè kweni faa nɔi nii kpein è vaazu kɛɛzu ga Izilayele nuiti. Da vaazu abui losu ta-laa wolaiti ba niiti sigigi ti ma, è ta-zunu loungoiti paa ga boɗa zɔkpɔi,

è lati, è ta-loungo vɛlɛvɛlɛgiti kpɔnɛkɛlɛ, è koma anzanuiti kogiti daavali.»

¹³ Ƣazayele kpɔɛi zegeni, é ƣɛ ma: «Nà ga leeni kae, nɛi gè ga da-wotigɛ nui, kɛai nɔ eƣɛ gilei, nà zoo nii ƣɛƣala vaa wolaiti kɛɛzu?» Elizé ƣɛ ma: «Ƣooƣɔ GALAGI dɛɛvɛ ga ze ga da ƣɛɛzu ga Siili masagi.»

¹⁴ Ƣazayele zegeni Elizé ƣoba, é li maliƣii vɔ bɛ, naa gaazaƣa, é ƣɛ ma: «Leeni ƣa Elizé bogai è ma?» E ƣɛ ma: «É ƣɛ da ƣɛdɛsu, è ƣula seebɛi nii zu.»

¹⁵ Poluma voloi Ƣazayele pɛɛmazegɛi gila seƣeni, é dɔ ziei wu, é pɛɛ masagi ƣaazu, naa za, é masadai ƣɛ naa votogi zu.

Zuda masagi Yolame

(2 Dɔlɔ Sevei 21:2-20)

¹⁶ Akaɓɛ ná-doun zunui Yolame ná-kona dɔɔlusiei ma masadai zu Izilayele unda, Zozafate ná-doun zunui Yolame zeini Zuda unda ga masagi.

¹⁷ Ná-konagi ƣɛni ga puusava maazu fele (32), siegi zu é zeini la ga masagi. Kona dɔsava ƣa é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme.

¹⁸ E zie vele jɔuni ga Izilayele masagiti kɛvele, eƣɛvelei nɔ Akaɓɛ ná-pɛɛyegɛi kɛɛni la, mazɔlɔ é Akaɓɛ ná-doun anzanui gila fuluni. E Ƣooƣɔ GALAGI wanama vai ƣɛɛni.

¹⁹ Kɛɛ Ƣooƣɔ GALAGI la ƣɛni kɛɛni é va Zuda masadai ƣologɔlo, mazɔlɔ é minazegɛni ná-botigɛ nui Davide vɛ ga naa mavofodaiti ta ƣɛ masadai ƣɛɛzu nɔ ƣɔ.

²⁰ Yolame ná-masa fai ma ziegi zu ƣa Edɔme nuiti ti ɓakani la Zuda masadai laalɔƣɔma, ti ɓɔƣɔ masa sei.

²¹ Názu ɔa Yolame ná-kɔɔɔ wotoloiti pɛ gaalɛni ba la, é li Sayiil. Kɛɛ, kɛni kua zaamai masagi ta ná-kɔɔɔ wotolo bize ɔundiɔiti pɛ ti lɔni Edome nuiti ta-ɔɔɔkɛpɛi zaama, ti leve ga zeeɔaaba, mazɔɔ naati ti ti maagɔakuni niina, kɛɛ ná-salavusuiti ti velani, ti li ta-zeɔe ɔotaiti bu.

²² E zo názu ma niina, é zeeli za ma, Edome nuiti ti la mɔ Zuda masadai yeema, ta bɔɔ yeema. Naama yeeɔeɔalai nɔ Libina taa wolai wuzegeni Zuda laalɔɔma.

²³ Yolame ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é kɛɛni, naati seveve Zuda masagiti ta-ɔɛɛwoti zevei zu.

²⁴ Yolame zaani. Ti maagɔuluni memɛwolani ta-ɔabamave, Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Aɔazia ɔa é masadai ɔɛɛni potogi zu.

Zuda masagi Aɔazia

(2 Dɔɔ Sevei 22:1-6)

²⁵ Akaɔe ná-doun zunui Yolame ná-kona puugo maazu felegɔ (12) ma masadai zu Izilaye le unda, Yolame ná-doun zunui Aɔazia zeini Zuda unda ga masagi.

²⁶ Ná-konagi ɔɛni ga puufele maazu fele (22), siɛgi zu é zeini la ga masagi. Kona gila ka é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ɔɛni ga Atali, Izilaye le masagi Womeli ná-dounloin ta ɔɛni de.

²⁷ E zie vele ɔɔuni ga Akaɔe ná-peleyeɔei ɔevele, é ɔɔɔɔ GALAGI wanama vai ɔɛni, eɔevelei nɔ peleyeɔei naa kɛɛni la, mazɔɔ vulu ɔalui ɔɛni ti yɔɔzu.

²⁸ Aɔazia ta Akaɔe ná-doun zunui Yolame ti liini ga kɔɔi Siili masagi ɔazaye le laalɔɔma, Lamote

Galaade yooi zu. Siili nuiti ti masagi Yolame maawanani,

²⁹ naa ɣale ma Zizeleyele, ná-maawanaiti salezu nii Siili nuiti ti pɛɛni ba Lama, siegi zu ti lia la ga kɔɔi Siili masagi ɢazaye le laaloɣɔma. Názu ɣa Aɣazia liini la pɛɛsu, mazɔɔ é ɣeni zoolɛzu ga ve.

9

Zewu ɣɛɛ vai ga Izilaye le masagi

¹ GALA goo wo nui Elizé GALA goo wo kaladopoi gila tolini, é ɣɛ ma: «ɢɛvele bɛɛ é lii vai zu, é gulo ɓɔɓogi nii zeɣe, é li Lamɔte Galaade yooi zu.

² Da liizu, è Zozafate ná-doun zunui Zewu vɛɛɛ, Nimesi ná-dounloin, da tolisu, è ɣɛ ma é ɣula ɓɔɔlaiti saama, wa lɛɛzu peɛ ɣoozu vɛɛi gila bu.

³ E gulo ɓɔɓogi zeɣe, è gulɔi zie nɔungi zu, è ɣɛ ma: «ɢooɣɔ GALAGI wooi ɣaa: Gè gulɔi ziaa è ma ga è ɣɛ ga Izilaye le masagi!» Naa vɔluma da bizɛzu, è ɣula peɛlave, è vela, mina maaɓɔun bo.»

⁴ GALA goo wo kaladopoi liini Lamɔte Galaade yooi zu.

⁵ Seeliai ma, é kɔɔvɛɛi ma ɣundigɛiti kaani, ti ɣaaleai ba ada gila. E ɣɛni ma: «Kundigɛi, kpɛɛvɛ è ma.» Zewu gaazaɣani, é ɣɛ ma: «Gi zaama bɛ ve?» Naa ɣɛ ma: «Da ve, kundigɛi.»

⁶ Zewu wuzɛɣeni, é lɛ peɛi wu, GALA goo wo nui gulɔi zieni nɔungi zu, é ɣɛ ma: «ɢooɣɔ GALAGI wooi ɣaa: «Gè gulɔi ziaa è ma ga è ɣɛ ga Izilaye le masagi, ɢooɣɔ GALAGI ná-nuɓuseiti.

⁷ Da vaazu è-maligɛi Akaɓe ná-peɛyɛɣei wu nuiti paazu. Uele ɣana gè ná-botigɛ nuiti, GALA goo wo

nuiti, tɔnɔi ɔotokulazu la, Gɔoɔɔ GALAGI ná-botigɛ nuiti kpein Zezaɓɛle ti ɔaai.

⁸ Akaɓe ná-pɛɛyɛɛɛɛ pɛ undaa ɔa ɔilisɔ, ná ná-pɛɛyɛɛɛɛ wu zunuiti pɛ suwuɔaaleɓe Izilayɛle yooi ɔa, dounge ɔɛɛ kpakolo ba.

⁹ Ná pɛɛyɛɛɛɛ naa zosu ɔelei gɛ Zeloɓoame ná-pɛɛyɛɛɛɛ zoni la, Neɓate ná-doun zunui, ta ɔelei gɛ Baasa nɔnɔi zoni da, Ayiya ná-doun zunui.

¹⁰ Zezaɓɛle ma, gilɛiti ka ti miizu Zizeleyɛle kpelei zu, nu nɔpɛ ge la zɔɔɔga, é ɔa maagɔlu.» » GALA goo wo nui ɓegai ma ga naama wooiti bo, é pɛɛɛ laalaoni, é ɔela.

¹¹ Zewu ɔalegai ma ma ɓɔɔlaiti koba, naati ti gaazaɔani, ti ɔɛ ma: «Tɔɔa ɔale? Leeni ɔa titi nui nuu ɔɛa ɔaani ma è ɔɔ ɓɛ?» Zewu ɔɛ ti ma: «Wo niima nu laaliiti kwɛɛ kala, ta ta-ɓɔɛ pakaiti.»

¹² Kɛɛ naati ti ɔɛni ma: «Zɛɛ ɔana è bosu. Nii é bogai è ma, naa wo gi ma.» Zewu zɛba é ɔɛ ti ma: «Kɛɛɔɛ ma: «Gɔoɔɔ GALAGI wooi ɔaa: Gɛ gulɔi ziaa è ma ga è ɔɛ ga Izilayɛle masagi.» »

¹³ Naama wooiti mɛnigai ma ti ɔɛ, ti ta-zɛɛɛti kulani ɔɔba ga gaazuvilei, ti da ti ɔɛɛ Zewu luɔɔ nu lɛɛzuɔɛti, ti da koolei ɔɛ, ti da ɔɛ ma: «Zewu ɔa ga masagi!»

Zewu Izilayɛle masagi Yolame ɔaa vai

¹⁴ Uɛle ɔana Zozafate ná-doun zunui, Nimesi ná-dounloin Zewu yaavai ɓɛɛni la Yolame laalɔɔma, siɛgi zu naati ta Izilayɛle ɔɔɔɛɛɛti pɛ ti ɔɛni Lamɔte maalobosu da Galaade yooi zu, Siili masagi ɔazayɛle laalɔɔma.

¹⁵ Masagi Yolame liini Zizeleyɛle ga é ná-palaiti sale, tɔɔzei maawanai ɔa Siili nuiti ti boni la

kooḡoḡuḡe Siili masagi Ḡazayeḡe laaloḡoma. Zewu ḡeni boḡlaiti ma: «Ni wa pò, keni nu nòpe ge mina ḡula taai va, é va li ma wooi wosu Zizeleyeḡe.»

¹⁶ Zewu leeni ná-wotoloi zu, é li Zizeleyeḡe, ve Yolame ḡeni laani ná. Zuda masagi Aḡazia liai laaliizu ma.

¹⁷ Taai maaḡee nui ḡeni sigḡi ḡa, é Zewu ná-bebei ḡa, ti da va. E wooleveni masagi ma ga: «Nà bebei ḡaazu, ti da va.» Yolame ḡeni ti ma: «À soo bize zalavusu ḡila teve, é ti laaḡomi, é ti ḡaazaḡa, ni ziilei faa ḡa ti vaazu la.»

¹⁸ Soo bize nui liini Zewu laaḡomisu, é ḡe ma: «Masagi ḡe: <Ziilei faa ḡa è vaazu ma?> » Zewu ḡe ma: «Ḍoḡo ḡa ziilei fai zu ga leeni? Ḡale ma, è lo ga pòluvelei.» Taai maaḡee nui ná-poluvaawogi woni, é ḡe ma: «Keelai lia, é zeeli ti ma, keḡe é la ḡalesu ma.»

¹⁹ Ti taḡili teveni mḡoḡo, naa liini, é ḡe Zewu ma: «Masagi ḡe: <Ziilei faa ḡa è vaazu ma?> » Zewu ḡe ma: «Ḍoḡo ḡa ziilei fai zu ga leeni? Ḡale ma, è lo ga pòluvelei.»

²⁰ Taai maaḡee nui ná-poluvaawogi woni, é ḡe ma: «Keelai lia, é zeeli ti ma, keḡe é la ḡalesu ma. Zoì é bebei luḡo, toḡa ná-wotoloi bizezu eḡe Zewu, Nimesi ná-dounloin, tḡzei toḡa bizezu eḡe titi nu.»

²¹ Naazu ḡa Yolame ḡeni la ti ma: «À ná-wotoloi ḡili sooi va.» Ti ná-wotoloi ḡilini sooi va. Izilayeḡe masagi Yolame ta Zuda masagi Aḡazia ti leeni ta-wotoloiti su, ti li Zewu laaḡomisu. Ti zeelini ma ná-kpelei zu nii mḡungi é ḡeni ga Zizeleyeḡe nui Naḡote nḡoḡo.

²² Yolame Zewu ḡaai ma, é gaazaḡani, é ḡe ma: «Zewu, ziilei faa ḡa è vaazu ma?» Zewu

googaaavoteni, é gɛ ma: «Ziilei faa ɔa è bosu? E kwɛɛ kala ga zaagaza è-lee Zezaɓele ná-kologolo fai ɔa de ná, ta ná-zoɔo vaa mɔinmɔingiti.»

²³ Yolame ná-wotoloi laalatini, é gɛ Afazia ma: «Dama, Afazia! Yaavai ve!» Naa volu é velani.

²⁴ Kɛɛ Zewu ná-mɛɛin zoni, é pili, mɛɛn ɔae li, é Yolame zo kpaki zoɔɔzuve, é leve, é ɔula kekegi zu, Yolame looni ná-wotoloi zu, é za.

²⁵ Zewu ɔeni ná-kooɔo zɛpɛ sege nui Bidikaal ma: «Ma voomai zɛge, è pili ya Zizeleyele nui Naɓɓe ná-kpelei zu. E-ɔi ka su nɛi? De felego de ɔeni wotolo ɔila su, kɛɛɔ Akaɓe volu, ɔooɔo GALAGI niima ɔeela wooi woni daaloɔma, é gɛ ma:

²⁶ «ɔooɔo GALAGI wooi ɔaa: Tei gè Naɓɓe ma ɔamai ta ná-dointi ti-ma ɔamai ɔaa, é da yei, ná keɔɔalai nɔ ɔɛɛzu ga de ma kpele ɔilagi nɔ zu, naa ɔa ɔooɔo GALAGI bogai.» Naa maavele ma, sege, é pili ya, velei ɔooɔo GALAGI bogai la.»

*Zewu Zuda masagi Afazia vaa vai
(2 Dɔlo Sevei 22:7-9)*

²⁷ Zuda masagi Afazia miná ɔai ma, é velani, é li ga pelei nii é liizu Bete-ɔagan. Zewu vilɛni polu to balaa, é gɛ ti ma: «À to balaa paa.» Wotoloi zu, ti sooni ga mɛɛin, pelei zu nii lɛɛzu ga Guul vele, Yiɓileyame ɔobave. E velani, é li Megido, é ye ná, é za.

²⁸ Ná-botigɛ nuiti segeni wotoloi ta zu, ti lii la Zeluzalɛme, ti maagulu ná-kabai zu mɛmɛwolani ta-ɔabamave, mɛmɛwola Davide ná-taa wolai zu.

²⁹ Afazia masadai zoɓɓoni siegi zu Akaɓe ná-doun zunui Yolame kɛɛni la ga kona puugo maazu ɔila (11).

Zezaḁele zaa vai

³⁰ Zewu lɛɛni Zizeleyele. Zezaḁele mɛnigai ma, é gulɔi ziɛni ɣaazuɔɔ, é nɔungi maaɣili, é da wɛɛ fenɛtɛɛi la.

³¹ Zewu zeelizuɔɔ sigɪdaɔɔ, é ɣɛni naa ma: «Ziilei faa ɔɔ ɔaa, Zimili niinei* nii é maligii ɔaazu?»

³² Zewu ɣaazuwuzɛɣɛni, é wɛɛ fenɛtɛɛi la, é ɣɛ ma: «Bɛ ɣa é bè miná?» Zunu zɛɛɣaga felego ɔaa savago ti ungi ɣulani, ti wɛɛ ba.

³³ E ɣɛni ti ma: «À pili zooi ma.» Ti zɔɔni ba, é loo zooi ma, ma ɲamai vaza pɛɛi ma, ta sooiti ma. Zewu ziɛni ma ga ná-soo wotoloi, é leve.

³⁴ Zewu lɛɛni masa pɛɛi wu, é daamii wo, é ɔɔɔɔ, é ɣɛ ná-siɛpoluiti ma: «À li, wo ɣaaba, wo anzanui tɛi maaɣulu nii kotoai, mazɔɔɔ masa doin ɣɛa de.»

³⁵ Ti liini ga ti maaɣulu, kɛɛ ti ɔa ɣɛ ti li, nɔun kalagi ta zeeiti ta kɔɣɔiti nɔ ɣa ti ti ɣaani ná.

³⁶ Ti ɣaleni ma, ti bo Zewu ma, naa ɣɛ ma: «Naama wooi ɣa ɣooɣo GALAGI boni, é ɣula ná-botigɛ nui Eli la, Tisebé nui, é ɣɛ ma: «Gileiti ta Zezaḁele ma zuai mi Zizeleyele ɔalagi zu.

³⁷ Zezaḁele ma zuai mɔtai zu ɣa vaza eɣɛ ga pɔɔɔ lɛigi kpalagiti su, nu nɔpɛ ge la zooga kaazu, é ɔa ɣɛ ma: Zezaḁele ɣaa.» »

10*Akaḁe mavofodaiti suwuɣaaleve vai*

¹ Akaḁe ná-doun zunu ɔuulɔfela (70) ɣa é ɣɛni Samali. Zewu sɛɛiti tɛɛni Zizeleyele ɣundigiiiti ta

* **9:31 9:31** *Zimili niinei:* Naa ɣa ɔilesu Zimili ɔa, nii é Izilayele masagi Ela ɔaani. 1Ma 16:8-20.

taa gɛwolaiti ma, naa vɛɛ nui naati ba ti gɛni Akabe ná-doun zunuiti kalasu, sɛvɛi zu wooi gɛni ga nii:

² «Wa gɛ wo gɛaabaazu wo-maliɣii ná-pɛleyɛɣei wu lointi ma, wotoloiti ta sooiti ta kɔɔɣɔ zɔɔlaiti ta wo ya, wa zeini balaa taa wolai zu sigi ma. Naa gɛ é ba, wa sɛvɛi nii zɔɔɔna nɔ feya,

³ à wɛɛ masagi ná-doun zunuiti saama, zɔi a zoo ta soloogai ma ga é gɛ ga masagi, wo naa ze ga masagi, wo zɛba wo gɛvele bɛtɛ, wo kɔɔi gɔ masagi ná-pɛleyɛɣei vɛ.»

⁴ Naama nuiti ti naa mɛnigai ma, ti wola luani, ti da gɛ bɔɣɔ ma: «Masa felegɔ mu ka ti la zooni ti va lo Zewu laawu, ada zoo gale ade lo daawu?»

⁵ Gaamago masa pɛɛi ma gɛndigii, ta salavusu gɛndigii é taazu vɛ, naa vɛɛ kɛwolaiti ta masagi ná-doun zunuiti kala nuiti ba, ti googaaavotegi nii leveni Zewu ma, ti gɛ ma: «Gá ga da-wotigɛ nuiti, nii nɔpɛ da bo, naa gɛ gi kɛɛzu, gi la nu nɔpɛ seizu ga masa. Naa gɛ é ba, nii nɛai é vɛ, naa gɛ.»

⁶ Zewu sɛvɛi velesiɛi leveni ti ma, é gɛ ti ma: «Ni wa pɔ̀, ni wa gɔlozu ná-deveiti bɛ, lina niima yeɛgɛgalai nɔ ma, à masagi ná-doun zunuiti kpein tɔungiti teve ti va, wo va ga tiye pɔ̀ Zizeleyɛle.» Tama, masagi ná-doun zunu vuulɔfelaiti gaagwɛa gɛni de taa wolai zu nu ɔiigiti ba, naati ka ti gɛni ti gɛlazu su.

⁷ Sɛvɛi zeeliai ma ti ma, ti masagi ná-doun zunu vuulɔfelaiti (70) soni, ti ti gɔdaaleve, ti tɔungiti pu kpɔɔgiti su, ti ti leve Zewu ma Zizeleyɛle.

⁸ Keela gɛla ge liini, é bo Zewu ma ga ti vaa ga nu unkalagi naati, Zewu devei veeni ga ti nu ungiti sei su ga ma zigɛ felegɔ taa zigɛdavɛ eyɛsu geelaa da lao.

⁹ Poluma voloi sobui é ɖulani taai va, é ɓɔɛ bebei ɔɔ, é ɖɛ ti ma: «Wɔun wa ga sɔbalala vea! Nà ɖa gè ga sɔba nui, mazɔɔ nà ɖa gè yaavai ɖiliai masagi Yolame ma, gè paa. Kɛɛ niiti ma, ɓɛ ɖa é ti vaai?»

¹⁰ A kwɛɛ ga Ɔɔɔɖɔ GALAGI laawooi niiti kpein é ti woni Akaɓe ná-peleyeɖei laalɔɖɔma, gila kpala ge la yɛni ɔluzu nii daa la zeelini. E naama wooiti kpein daazeelia, niiti é ti woni, é ɖula ná-botigɛ nui Eli la.»

¹¹ Zewu Akaɓe ná-pele wu nui mɔtaiti paani niiti ti ɖɛni Zizeleyele, ta ná-botigɛ nu wolaiti, naa ɔɛɛ ɓɔɔlaiti ta zalaɖa ɖula nuiti ba, é la gila kpala zɛni ná.

*Zewu devei vee vai
ga ti Afazia keɛɖɛlointi paa
(2 Dɔɔ Sevei 22:8)*

¹² Naa ɔluma Zewu ɔilɛni pelei ma, é ɖa li Samali. Seelizuɔɛ togani make nuiti ta-ɖaaleba ɔlei gila ma, nii é ɖɛni pelei zu,

¹³ Zewu ɖomini ga Zuda masagi Afazia keɛɖɛlointi, é ɖɛ ti ma: «Be ɖa ga woye?» Ti goɔɖaavoteni, ti ɖɛ ma: «Gá ga masagi Afazia keɛɖɛlointi, gá liizu masagi ná-dointi tuɔsu, ta masa anzanui Zezaɓele ná-dointi.»

¹⁴ Zewu ɖɛni ná-siɛpoluiti ma: «À ti ma vuluiti so.» Ti ti ma vuluiti soni, ti ti ɖɔdaaleve, ti ti ɔili ya gaaleba ɔlei naa ma ziyeɖei zu. Ti ɖɛni ga nu ɔuunaanigɔ maazu felegɔ (42), Zewu la ɖɛni gila kpala zɛni ná.

¹⁵ Seɖeai ma miná, ti ɖomini ta Lekaɓe ná-doun zunui Yonadaɓe, é ɖɛ naa ma: «È yiima ɖoleve nei bè, ɔlei zɔima ɖoleai la è ɔɛ?» Yonadaɓe ɖɛ ma: «Ziima ɖoleve.» Zewu ɖɛ ma: «Ni vele ɖana é la,

yeela zèa.» Yonadaḅe yeelaani zea. Zewu zeba é tɛ, é sei ḡoba ná-wotoloi zu,

¹⁶ é ḡɛ ma: «Úa, de li, é ka velei ḡè botii ḡɛɛzu la Ḡooḡo GALAGI ve ga zebɛi.» E liini ga naa ná-wotoloi zu.

¹⁷ Zewu zeeliai ma Samali, é Akaḅe ná-pele wu nui mɔtaiti paani niiti ti ḡɛni Samali, é ti zuwuḡaaleve, eḡevelei nɔ Ḡooḡo GALAGI boni la Eli ma.

Zewu Baale ḡala goo wo nuiti paa vai

¹⁸ Naa voluma, é nuḅuseiti gaaleeni ba, é ḡɛ ti ma: «Akaḅe la wola Baale leḅini, nòun ná Zewu ná deḅizu ga gola.

¹⁹ Naa ḡa é ba, à Baale ḡala goo wo nuiti kpein toli, ti va pò bɛ, nui niiti kpein ti deḅizu ta ná-zalaḡa ḡula nuiti, ḡila kpalaa ge mina ye voluzu, mazòlò ná pɔ ḡè zalaḡa wola ḡula Baale ve. Zoi nɔpe a ye voluzu, naama nui la yeḡa vulua.» Zewu ḡɛni naa wosu ga kelegelegi, nii a ke é Baale leḅi nuiti paa.

²⁰ E ḡɛni ti ma: «À fɛti ḡula ḡui lo, Baale leḅi vai zu.» Ti kui loni.

²¹ Zewu keelai leveni Izilaye le yooi zu ná pe. Baale leḅi nuiti pe ti vaani, nu ḡila kpalaa ge la ḡɛni ye ni voluzu nii é la vaani. Ti leeni Baale leḅi velei wu, buulaave é zeeli kweḡi pe ma.

²² Zewu ḡɛni zalaḡa ḡula zɛḡeiti make nui ma: «Seḡeiti kula Baale leḅi nuiti pe bɛ.» Zunui naa seḡeiti kulani ti ve.

²³ Zewu ta Lekaḅe ná-doun zunui Yonadaḅe ti leeni Baale leḅi velei wu, é ḡɛ ti ma: «À wele bɔḡo zaama, Ḡooḡo GALAGI ná-botiḡɛ nui tanɔpe ge mina ḡɛ wo zaama, Baale leḅi nuiti wo ma letele nɔ ye pelei wu.»

24 Ti lɛɛni ga ti zalaɣaiti ta gala zalaɣaiti kula. Zewu salaɔusu ɔuulɔsava (80) loni eteave, ti ɣaku pɛlei ma, ɛ ɣɛ ti ma: «Zɔi nɔpɛ a be nu ɣila kpalaa ba, ɛ li, niiti su ɣɛ ti veezu wo ya, ɛ ma nui da za potogi zu.»

25 Ti begai ma ga gala zalaɣaiti kula, Zewu ɣɛni salaɔusuiti ta ta-ɣundiɣiiti ma: «À lɛ, wo ti vaa, tanɔpɛ ge mina ɣula ba.» Ti lɛɛni, ti da naati paa ga boɣa zɔkpɔi, ti da poomaiti pili ya etea vele, ti yɛni ti vaazu eyɛsu ti lɛ Baale ná-pɛlei ma ada ɲadega wolai wu.

26 Ti Baale vele wu zale zɔɔlaiti kulani, ti abui lo ti va, ti ɣala.

27 Ti Baale ná-sale ɣɔtui loka ta ti ná-pɛlei balaa golo, ti ná lati ga bebei ná-maagba wosu, naa ɣa ɛ su, zaaɣaza.

Izilayɛle masagi Zewu

28 Zewu Baale ɣulani Izilayɛle yooi va tɛtɛ.

29 Kɛɛ ɛ la ɣɛni zegeni naama ɣotoiti polu, niiti Neɓate ná-doun zunui Zeloɓoame Izilayɛle nuiti diini kɛɛ vai ma, mazɔɔɔ zanu nika yivoiti ti ɣɛni de Betɛle, ta Dan.

30 Ɔɔɔɔ GALAGI ɣɛni Zewu ma: «Tɛi ɛ naa ɣɛa nii sɔlegai gaaazu, ɛ naa kpein kɛ nii ɛ ɣɛa ga ziima vai ɛ lo Akabe ná-pɛɛyɛɣɛi va, ɛ-lointi ta ye zeizu Izilayɛle masa kpɔkpɔgi ɣa eyɛsu ɛ-mavofodai zeizu naanisiɛi.»

31 Naa pɛ ge ɣɛɛni, kɛɛ Zewu la ɣɛni ziɛni ga yii pɛ Ɔɔɔɔ GALAGI ná-tɔgiti su, Izilayɛle ná-GALAGI. ɛ la zegeni pɛ naama ɣotoiti polu, niiti Zeloɓoame Izilayɛle nuiti diini kɛɛ vai ma.

³² Naama zięgi zu Gooḡo GALAGI tōzeini ga é da ta leve Izilayele yooi va. E vaani bu Siili masagi Gazayele vōni ti ma ta-yooi ḡwepelemaveti pe.

³³ Uele ḡana ti valani la zooi ḡilazuve ma, é folo ḡulazu velel Zuludēn letegi ma, é zo taa wolai Alowēel ma é lekpeḡma maazu velel zię wolai Aalanōn letegi ma, Galaade ta Basan yooi ḡeni ga mināti, ná ḡa Luḡen wolodamaiti ta Gade wolo-damaiti, naa vee Manasé wolodamaiti ba ti ḡeni zeini ná.

³⁴ Zewu ná-kēewotii mōtaiti, ta nii kpein é kēeni, naa vee ná-tōḡḡula faiti ba, naati seveve Izilayele masagiti ta-ḡēewoti zevēi zu.

³⁵ Zewu zaani. Ti maaḡuluni Samali. Ná-doun zunui Yoaḡaze ḡa é masadai ḡēeni potogi zu.

³⁶ Zewu kēeni masadai zu Izilayele unda Samali ga kona vuufele maazu losava (28).

11

Atali masadai zeḡe vai ga maaḡaai

(2 Dolo Sevei 22:10-12)

¹ Aḡazia dee Atali kaai ma ga ná-doun zunui zaa, é deveni ga é masagi mavofodaiti pe paa.

² Kēle Yolame ná-doun anzanui, Aḡazia baazee-lai Yēḡoseba zooni é Aḡazia ná-doun zunui Zoase zeḡe dōḡfuzu masa dointi saama, niiti Atali ḡeni ti vaazu, é li ga tiye ta anzanui nii é ḡeni sosu, é ti le nu nii velel gila bu. E doungei dōḡfuni Atali va, naa ḡa é kēeni naa la paani.

³ E kēeni dōḡfu velel zu ga kona dōzita Yēḡoseba ya Gooḡo GALAGI zei velel wu, naama zięgi zu Atali da masadai ḡe zooi unda.

*Zoase gɛɛ vai ga masagi
(2 Dolo Sevei 23:1-21)*

⁴ Konagi lofelasiei ma, zalaɣa ɣula nui Yegɔyada da Kali nuiti ta-zalavusu ungilagila kundigiiti toli, ta zɔɔma zalavusuiti niiti ti Gooɣo GALAGI zeɪ vɛɛɪ makesu. E ti lolini, ti va pɔ bɛ Gooɣo GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma ɣoizuvɛ. Ti minazegɛgi gɛ yɔɣɔzu, ti ɣona Gooɣo GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma ɣoizuvɛ, naa vɔluma ɛ masagi nɔ-doun zunui lɛ ga tiye.

⁵ E zeɔa ɛ devei niiti fe ti ya, ɛ gɛ ti ma: «Pɛɛ nii wa kɛ, dooɣo foloi nii ɛ vaazu, wa-ɣɔɔɔɔgi ma zeikpasu ɣila ka gɛɛzu tuvasui zu, ma ɣiliba mɔungi ɣa gɛɛzu masa peɛɪ makesu vɛɛɪ ɛ la pɔɔmazu.

⁶ Felesiei da Suul Zigidavɛ make, savasiei da salavusuiti poluvɛ zigidavɛ make, ma ɣiliba savagɔi naati ta gɛɛzu masa peɛɪ makesu ga segezegedai.

⁷ Wa-ɣɔɔɔɔgi ma zeikpasu felegɔi niiti ti la da ga gɛ tuvasui zu dooɣo foloi, naati ɔalaa ti da Gooɣo GALAGI zeɪ vɛɛɪ make, nii a kɛ ti ɔaa masagi maazu.

⁸ Wa masagi maagjakusu ɛ pile da, ɛɛɛ pɛ nɔ-kɔɔɣo zɔɔla gɛ zoni zea. Nu nɔpɛ a gɛ ɛ leve wo va ga maabaa, ɔ ma nui va. Wa yesu masagi va a ɣɛna ɣulaa, ta a ɣɛna lɛa.»

⁹ Salavusu ɣundigiiti ti naa ɣɛɛni nii zalaɣa ɣula nui Yegɔyada boni ti ma. Ti ta-zalavusuiti gaalɛni ba: zɔiti ti ɣɛni vaazu ada make vai ma dooɣo foloi, naa vɛɛ niiti ba ti ɣɛni zɛgezu nɔ dooɣo foloi. Ti pɛ ti liini zalaɣa ɣula nui Yegɔyada vɔ bɛ.

¹⁰ Zalaɣa ɣula nui kpɛɛinti ta kɔɔɣo zɛpɛgiti feeni salavusu ɣundigiiti zea, niiti ti ɣɛni ga masagi Davide nɔnɔ pɔɔma, ta ti ɣɛni laani Gooɣo GALAGI zeɪ

velei wu.

¹¹ Salavusuiti ti lopele beteni, ese ná-kooḡḡ zoola zoni zea, ti nekpeni ga kakuma lukpegi sigidaḡe, é zo vepema nu yeezazuḡe Ḡooḡḡ GALAGI zeí velei va é li nu ḡḡvezu velei, zalaḡa ḡulazuḡe ḡobave, peḡe ḡobave, nii a ke ti masagi maḡḡaku.

¹² Yegḡoyada vaani ga masagi ná-doun zunui, é masa boḡḡḡi lo unma, ta é to seḡei ve zea, ti ḡuloi zie ma, ti ke ga masagi, ti da yealoḡa, ti da ḡe ma: «Masagi lebi ḡeke faan!»

¹³ Atali salavusuiti ta nuḡuseiti gooi menigai ma, é vaani bebei zaama Ḡooḡḡ GALAGI zeí velei vo pelei.

¹⁴ E wele, é masa niinei ḡa loni kpeḡegi ḡobave, Ḡooḡḡ GALAGI zeí velei laave, velei kundiḡiiti ta da kee la, salavusu ḡundiḡiiti ta puḡu fee, nuiti ti loni koba. Nuḡuseiti pe koozunai, puḡu fee nuiti ti da puḡugi ve. Atali zeba é ná-seḡeiti bali ga kidaaviligi maavele ma, é bain, é ḡe ma: «Yaava ḡa! Yaava ḡa!»

¹⁵ Tei zalaḡa ḡula nui Yegḡoyada la ḡeni po ga ti paa Ḡooḡḡ GALAGI zeí velei ma ḡoizuḡe, é boeni salavusu ḡundiḡi vo é ḡeni ga kooḡḡuluḡai, é ḡe ma: «À kula boḡḡ zaama. Zoi noḡe a vile polu, à ma nui vaa ga boḡa zokpoi.»

¹⁶ Ti yeeḡeḡeni ma, ti lii la ga masa pelei vo pelei, sooiti teezu velei, miná ḡa ti paani ná.

¹⁷ Yegḡoyada minazeḡegi beteni Ḡooḡḡ GALAGI ta masagi ti yooḡzu, naa veḡe nuḡuseiti ba, minazeḡegi naa ḡeni deezu ga nuḡusei va bu ga ta ga Ḡooḡḡ GALAGI ná-nuḡuseiti. E minazeḡegi ḡilini ba balaa masagi ta nuḡuseiti zooḡzu.

¹⁸ Zooi zu nuɓuseiti pe ti leeni Baale ná-pelei wu, ti golo. Ti ná-zalaɗa ɗulazuɓeti golowolo ta kooɗo ganigiti, ti Baale ná-zalaɗa ɗula nui Matan vaa zalaɗa ɗulazuɓeti kakalawe. Zalaɗa ɗula nui Yegoyada Gooɗo GALAGI zeɪ vɛɛi make vai zeini kpasu.

¹⁹ E Kali nuiti ta-zalavusu ungilagila kundigiti ta zoma zalavusuiti gaaleeni ba, ta nuɓuseiti pe, ti masagi zeɛe Gooɗo GALAGI zeɪ vɛɛi ma goizuɓe, ti leve ga salavusuiti ta-velɛla vɛɛi, ti lii la masa pelei wu. Zoase zeini naazu masa kpɔkpɔgi ɗa.

²⁰ Zooi zu nuɓuseiti pe ti ɗeni koozunɛi zu, taazuɓe gaaleini toon ti begai ma ga Atali vaa ga boɗa zɔkpɔi masa pelei wu.

12

Zuda masagi Zoase

(2 Dolo Sevei 24:1-3)

¹ Zoase ná-konagi ɗeni ga dɔfela, siɛgi zu é zeini la ga masagi.

² Zewu ná-kona dɔfelai ma masadai zu Izilayeɓe unda, Zoase zeini Zuda unda ga masagi. Kona vuunaanigo (40) ɗa é keeni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ɗeni ga Siɗia, Beel-Seba nu ɗeni de.

³ Zoase Gooɗo GALAGI yiima vai ɗeeni yeeɗeɗalai kpein daawu é keeni, é ɗa zie ga zalaɗa ɗula nui Yegoyada ná-tene gooi.

⁴ Keɛ é la ɗeni zalaɗa ɗula adaveti kologoloni, nuɓuseiti ti ɗeni zalaɗaiti kulazu, ti ɗa ansansegiti gala zalaɗa ɗula adaveti.

GALA sei vɛɛi niine vai

(2 Dolo Sevei 24:4-14)

⁵Yeeta Zoase gɛni zalagɛ gɛla nɛti ma: «À waliiti kpein so ti vaazu la Gɔɔgɔ GALAGI zeɪ vɛɛi ma ɔɔizuvɛ nɔ́-botigɛ vai ma, ta nu gɛlagilagi unɔ́ɔ walii, naa vɛɛ vɛɛ waliiti ba ti vaazu ga tiye Gɔɔgɔ GALAGI zeɪ vɛɛi ma ɔɔizuvɛ.

⁶ Zalaḡa ḡula nui ḡilagilagi kpein ka kulazu
gaazuḡwεεḡiti zea, vεti kpein náti koloḡologai
GALA sei vεlei va, wo náti kpetε ga walii naati.»

⁷ Kελε ná-kona vuufelego maazu savagɔi (23) ma masadai zu, zalaga gula nuiti ti la gɛni de GALA sei vɛlei ná tanɔpe kpɛteni.

⁸ Masagi zalaḡa ḡula nui Yegoyada lolini ta zḡma zalaḡa ḡula nuiti, é ḡe ti ma: «Toḡa ḡale, wo la GALA sei velei beṡeni? Tei vele ḡana wo keezu la, wo la mḡ walii zoga pe, nii wo ḡaazugweḡgiti ti vaazu la, keḡe wa ti yesu ná niina pelei beṡe vai ma.»

⁹Zalaḡa ḡula nuiti ti vaani bu ga ti mina wali zo,
ta ti mina pelei βete.

¹⁰ Zalaḡa ḡula nui Yegoyada kesu ḡila kpeṭeni, é zefei wɔ ba, é sei zalaḡa ḡulazuwe vepema nu yeezazuwe, ve nuiti ti ḡeni levesu ná, ti da li Gɔḡḡ GALAGI zeí velei ma ḡoizuwɛ. Zalaḡa ḡula nui niiti ti ḡeni peḡelawe makesu, naati ti bena walii kpein pu su, nii nuiti ti ḡeni vaazu la Gɔḡḡ GALAGI zeí velei ma ḡoizuwɛ.

¹¹ Ta la kaana ga walii mɔinda kesui zu, masagi ná-seve ge nui feni læzu ta zalaɗa gula fundiɗi wolai, ti walii gaalu nii ti feni vaazu la Gooɗo GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma ɗoizuve, ti pu bɔɓiti su.

¹² Ti ɖɛni walii naa veezu naama nuiti zea, niiti ti ɖɛni Ɔɔɔɖɔ GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma woti vai unda, ti ɖɛni naama walii ɖɛɛzu ga botidɛ nuiti ta pɛɛ

maalee nuiti salai, niiti ti gēni botii gēezu Gōoḡo GALAGI zeī v̄lei ma,

¹³ naa v̄e p̄le lo nuiti ta k̄otu zaḡa nuiti ba, ti da guluiti ta k̄otu zaḡaaiti geya ga ma walii, ta Gōoḡo GALAGI zeī v̄lei β̄ete vai zu.

¹⁴ Kele ti la gēni wali woole taza β̄eteni, β̄aa boḡa, β̄aa ḡama vaza anijaka, β̄aa puuḡiti, β̄aa wali woole anijaka n̄ope ta zanu kelei ga walii nii ti gēni vaazu la Gōoḡo GALAGI zeī v̄lei ma ḡoizuve.

¹⁵ Ti gēni feezu botiḡe nuiti zea, ga ti d̄o Gōoḡo GALAGI zeī v̄lei β̄ete vai zu.

¹⁶ Nui niiti ti gēni wali veezu ti ya ga ti fe naati zea ti botii unda, ti la gēni gēezu naati ma ti voluvaawo, maz̄oḡo ti gēni k̄eezu ga telebogi.

¹⁷ Walii nii é gēni ga faazuβ̄ete zalaḡai ta koto gba zalaḡai, naa la gēni l̄ozu kesui zu Gōoḡo GALAGI zeī v̄lei ma ḡoizuve, é gēni ga zalaḡa ḡula nuiti t̄ono.

Zoase ná-masa fai ḡaabelagi

(2 D̄olo Sevei 24:23-27)

¹⁸ Názu ḡa Siili masagi Ḡazayeḡe k̄oḡi valani la Gate va, é ná zo. E gēni p̄o ga é le Zeluzaleme laaloḡoma.

¹⁹ Gaamago Zoase ani ḡiigiti k̄pein gaaleeni ba, niiti k̄eeḡewolani Zozafate ta Yolame ta Aḡazia, Zuda masagiti ta t̄o β̄oḡoi ti feeni Gōoḡo GALAGI v̄e, é p̄ee zanugi p̄e ba é gēni Gōoḡo GALAGI zeī v̄lei ma naavolo makesuve ta masa p̄lei ma naavolo makesuve, é ti p̄e seḡe, é teve Siili masagi Ḡazayeḡe v̄o, naa ma ge maaḡooza Zeluzaleme va.

²⁰ Zoase ná-k̄ewotii motaiti, ta nii k̄pein é k̄eeni, naati seveve Zuda masagiti ta-ḡ̄ewoti zevei zu.

²¹ Ná-botigε nu wolaiti ti yaavai gĩlini ma, ti paa Bete-Milo wu, nii é Sila gĩzei yeizuvε.

²² Nu felego gɛni ti zaama, Yozaɓade Simey-ate ná-doun zunui, ta Yeɓozaɓade Somεel ná-doun zunui, naati ka ti paani. Ti maagʉluni mεmεwolani ta-gabamavε, Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Amasia gɔa é masadai gɛeni potogi zu.

13

Izilayele masagi Yoaɓaze

¹ Aɓazia ná-doun zunui Zoase ná-kona vuufele maazu savagɔi (23) ma masadai zu Zuda unda, Zewu ná-doun zunui Yoaɓaze zeini Izilayele unda ga masagi Samali. Kona puu maazu lofela (17) gɔa é kεeni masadai zu.

² E Gooɓɓ GALAGI wanama vai gɛeni, é la gɛni zegeni naama gotoiti polu, niiti Nebate ná-doun zunui Zeloɓoame Izilayele nuiti diini kεε vai ma.

³ Gooɓɓ GALAGI yiiɓaawanani Izilayele ma, é ti lo Siili masagi Gɔazayele yeezu, ta naa ná-doun zunui Bene-Gadade yeezu yeedεɓalai kpein daawu naati ti kεeni masadai zu.

⁴ Kele Yoaɓaze Gooɓɓ GALAGI maanεεnɛni, naa goomɛni mazɔɔɔ é kaani velel Siili masagi gɛni Izilayele ɓɔɔzu la.

⁵ Gooɓɓ GALAGI kizo nu leveni Izilayele ma, é ti gɔla Siili nuiti ta-zeigai wu. Naa vɔluma Izilayele zeini mɔno ziileigi zu ga pɔɔmai gεvele.

⁶ Kele naa pε poluma, ti la gɛni zegeni Nebate ná-doun zunui Zeloɓoame ta ná-peleyeɓei ná-kotoiti

polu, mazɔlɔ Zeloɔoame Izilaye le liini kotoi ɔɛɛ vai ma. Sale wului yɛni vɔlɔ vilɛni Samali taazuɛ.

⁷ Gaaɓelagi zu, Yoagaze ná-kɔɔvɛbɛi ɔɛni nɔ ga soo ɓize nu vuulɔɔluga (50), kɔɔɔ wotolo puugo, naa vɛɛ kɔɔɔa zalavusu nu waapuugo (10.000) va, mazɔlɔ Siili masagi ma mɔinmɔin paani, é tago nɔ yɛ ná, ti lɔi eɔɛ nu ɔɔɔɔ ɔɔa vufiligi.

⁸ Yoagaze ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é kɛɛni, ta ná-tɔɔɔɔɔla faiti, naati sɛvɛvɛ Izilaye le masagiti ta-ɔɛɛwoti zɛvɛi zu.

⁹ Yoagaze zaani. Ti maagɔluni Samali. Ná-doun zunui Zoase ɔa é masadai ɔɛni potogi zu.

Izilaye le masagi Zoase

¹⁰ Zoase ná-kona vuusava maazu lɔfelasiɛi (37) ma masadai zu Zuda unda, Yoagaze ná-doun zunui Zoase zeini Izilaye le unda ga masagi Samali. Kona puu maazu lɔzita (16) ɔa é kɛɛni masadai zu.

¹¹ E ɔɔɔɔ GALAGI wanama vai ɔɛni, é la zegeni naama ɔtoiti polu, niiti Nebate ná-doun zunui Zeloɔoame Izilaye le nuiti diini kɛɛ vai ma, naama vɛlei nɔ ɔa é yɛni ma kpaan.

¹² Zoase ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é kɛɛni, naa vɛɛ ná-tɔɔɔɔɔla faiti ba ta kɔɔi é kɔɔni Zuda masagi Amasia laalɔɔma, naati sɛvɛvɛ Izilaye le masagiti ta-ɔɛɛwoti zɛvɛi zu.

¹³ Zoase zaani. Ti maagɔluni Samali, Izilaye le masagiti koba. Ná-doun zunui Zeloɔoame ɔa é masadai ɔɛni potogi zu.

Elizé ná-faiti gaaɓelagi

¹⁴ Kɛɛ aisa Zoase va za, Elizé za zeeɓɛi soni, Izilaye le masagi Zoase liini laaliizu ma, é ɔɔlɔni

Elizé ɢaazu, é ɢɛ ma: «Kèè! Kèè! Ɖei è ɢɛa ga eɢɛ Izilaye ná-wotoloi ta kpize nui!»

¹⁵ Elizé ɢɛni ma: «Mɛɛn ɢila seɢe ta mɛɛn ɢaeiti.» E mɛɛn ɢila seɢeni, naa vɛɛ mɛɛn ɢaeiti ba.

¹⁶ Naa vɔluma Elizé ɢɛ ma: «Mɛɛin zumɛɛnna.» E mɛɛin zumɛɛnni, Elizé yeeiti pɛɛ masagi yeeiti ma,

¹⁷ é ɢɛ ma: «Fenetelelɛ laalao ga folo ɢulazu velelɛ.» Zoase daalaoni, Elizé ɢɛ ma vɔlu: «Pili!» E pilini. Elizé woɢulani, é ɢɛ ma: «Mɛɛin nii ɢa ga Ɔɔɔɔ GALAGI ná-fɔnifaama mɛɛin, fɔnifaamai nii é feezu è ya Siili nuiti daalɔɔma. Ɖa vɔnisu Siili nuiti ma Afɛke eyɛsu è ti zuwuɢaaleve.»

¹⁸ Elizé ɢɛni ma mɔnɔ: «Mɛɛin zɔiti seɢe.» E ti zegeni. Elizé ɢɛni Izilaye masagi ma: «Mɛɛinti seɢe, è zɔoi ɔɔa.» E zɔoi ɔɔa laa ɢɛni ga savago ga mɛɛin.

¹⁹ GALA goo wo nui yiɢaawanani ma, é ɢɛ ma: «Ma ɢɛa nɛɛni é ɔɔa laa ɢɛ ɔɔlu ba ɔzita, naazu ɔa la vɔni Siili nuiti ma eyɛsu è ti zuwuɢaaleve, kɛɛ ɔa vɔnisu ti ma niina ga savago nɔ.»

²⁰ Elizé zaani, ti maɢulu. Pɔluma ɢɔnagi toosu nu bulugiti ti zegeni Moabe yooi zu, ti ɔ Izilaye yooi zu.

²¹ Tei nuiti ti ɢɛni poomai ta maɢuluzu, ti toosu nu bulugi naati gila kaani, ti poomai vilini ga gaazuvile Elizé ná-kabai zu. Poomai vɔɔɢuai ma Elizé ma ɢaeiti ba, zɛnvui vɔvɔni su vɔlu, é wuzegeni, è ɔ ɢɔɔiti ga.

Pile sɔlɔ fai Siili nuiti ma

²² Yoɔɢaze ná-masadai ma ziegi kpein su, Siili masagi Ɔazaye ɢɛni Izilaye maanɔɔzu.

²³ Kεε ti maawoin Γοογο GALAGI zoni, é bo ti va, tōzei ná-minazegēgi va Abalaame, ta Izaake, ta Zakabe ve. E la gēni kēni é va ti undaavili, zaagaza é la ti maagfoozani bo go va poun.

²⁴ Siili masagi Gazayele zaani. Ná-doun zunui Bene-Gadade ga é masadai gēni potogi zu.

²⁵ Gaamago Zoase Izilayele laa wolaiti segeni volu, niiti Gazayele ti gfulani kēge Yoagaze ya. Ná zeizu gēni sava Zoase da vōni Bene-Gadade ma, é taa wolai naati unmo.

14

Zuda masagi Amasia

(2 Dolo Sevei 25:1-4, 11-12, 17-28; 26:1-2)

¹ Yoagaze ná-doun zunui Zoase ná-kona velesiēi ma masadai zu Izilayele unda, Zuda masagi Zoase ná-doun zunui Amasia zeini Zuda unda ga masagi.

² Ná-konagi gēni ga puufelego maazu loolugo (25) siegi zu é zeini la ga masagi. Kona vuufelego maazu taavugō (29) ga é kēni masadai zu Zeluzaleme. Dee laa gēni ga Yoadan, Zeluzaleme nu gēni de.

³ E Γοογο GALAGI yiima vai gēni, kēe é la gēni zeelini memewola Davide zu. E zieni nō ga kēge Zoase zie vele.

⁴ Zalaḡa gūla adaveti ti la gēni neeleni zooi ḡa, nuḡuseiti ti gēni zalaḡaiti kulazu, ti da ansansegiti gala náti.

⁵ Sei vele βeteai ma nō feya masadai zu, é kēge ná-botiḡe nu wolaiti pe paani, niiti ti kēge vaani.

⁶ Kēe é la gēni naati ti-lointi paani, eḡevelei sevei la Moize ná-to sevei zu, ve Γοογο GALAGI bogai ná

ga: «Nu la doun keegfeti paa ti-lointi ta-goto gfaai vaa zu, nu la dointi paa ti zoloo nuiti ta-goto gfaai vaa zu, keele ese gilagilagi ga za to bogoi ná-kotoi vaa zu.»

⁷ E Edome nu waapuugo (10.000) vaani Kpolo Uetugi zu, siegi ti keeni kooi ga, é Sela taai zoni, é daasei pee ga Yoketeyele, naama laaseigi ga é ná va zaafaza.

*Amasia loo vai bu
Izilayele foonbeɪ lufo
(2 Dolo Sevei 25:14-24)*

⁸ Naazu Amasia keelaiti teveni Izilayele masagi Zoase ma, Yoafaze ná-doun zunui, Zewu ná-dounloin, é ge naa ma: «Va, de gomi, de kooi go.»

⁹ Kele Izilayele masagi Zoase goodaavoteni, é ge ma: «Yeeta Liban yooi zu, gain gulu goi ta geni sedele gului ma: «E-loun anzanui ve, é zeí doun zunui ve ga anza,» kele Liban lobo zuaiti ti leveni ga gain gului bo pelei, ti sugolo ga fofoi.

¹⁰ Gaama ve è voniga Edome nuiti ma, è gaazulea. Goozune naama lebiyai ma, è ye è-zeizuve. Leeni vaa zu da bogoi lo fai ta zu nii gaabela ge la vani da bogoi ma, naa vee Zuda masa zooi va?»

¹¹ Kele Amasia la geni woiloni goo ma. Názu ga Izilayele masagi Zoase leeni la, ti kooi go ta Zuda masagi Amasia Zuda laai zu daa ga Bete-Semese.

¹² Zuda foonbeɪ looni bu Izilayele gelei fakala, ti vela naati ba, ese ge li ná-taa zu.

¹³ Izilayele masagi Zoase Zuda masagi Amasia zoni Bete-Semese. Amasia geni ga Zoase ná-doun zunui, é ge ga Afazia ná-dounloin. E liini Zeluzaleme, é sigigi vaaleve ga metele unfelego

(200) gɛɣala sigɪdaveti zɔɣɔzu, niiti ti laa ga Efelayime ta Zokogi.

¹⁴ E zanugi ta waliiti pɛ seɣeni, naa vɛɛ sɔɔlaiti pɛ ba ti ɣɛni Ɔɔɔɣɔ GALAGI zei vɛɛi ma naavolo makesuve, ta masa pɛɛi ma naavolo makesuve, ɛ duɔiti soni ɓalaa, naa vɔluma ɛ ɣale ma Samali.

¹⁵ Zoase ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ná-tɔɣɣɣula faiti ta kɔɔi ɛ kɔɔni Zuda masagi Amasia laalɔɣɔma, naati sɛvɛvɛ Izilayeɛle masagiti ta-ɣɛɛwoti zɛvɛi zu.

¹⁶ Zoase zaani. Ti maagɣuluni Samali, Izilayeɛle masagiti koba. Ná-doun zunui Zeloɓoame ɣa ɛ masadai ɣɛni potogi zu.

Amasia vaa vai

(2 Dɔɔ Sɛvɛi 25:25-28)

¹⁷ Zoase ná-doun zunui Amasia Zuda masagi kona puugɔ maazu lɔɔlugɔ (15) ɣɛni vulua, Izilayeɛle masagi Zoase zaa vɔluma, Yoagaze ná-doun zunui.

¹⁸ Amasia ná-kɛɛwotii mɔtaiti sɛvɛvɛ Zuda masagiti ta-ɣɛɛwoti zɛvɛi zu.

¹⁹ Ti yaavai ɣilini ma Zeluzalɛme, ɛ vɛla, ɛ li Lakise, kɛɛ sili nuiti ti numaa leveni polu Lakise ga ti paa miná.

²⁰ Ti ma vɔɔmai laani wotoloi zu, sooitii ti ɗa mɛɛn, ti vaa la, ti maagɣulu mɛmɛwɔlani ta-ɣabamavɛ Zeluzalɛme, Davide ná-taa wolai zu.

²¹ Zuda nuɓuseiti pɛ ti ná-doun zunui Azalia zɛɣeni, nii ná-konagi ɣɛni ga puugɔ maazu lɔzita (16), ti sei ga masagi kɛɛɣɛ Amasia vɔtogi zu.

²² Tɔ ɣa kɛɛɣɛ zaai ma, ɛ Elate taa wolai zoni vɔlu, ɛ ná lo vɔlu, ɛ dɔ Zuda masadai ná-zobogi wu.

Izilayeɛle masagi Zeloɓoame vɛlesiɛi

²³ Zoase ná-doun zunui Amasia ná-kona puugo maazu loolugoi (15) ma masadai zu Zuda unda, Izilayele masa poloi Zoase ná-doun zunui Zelofoame zeini Izilayele unda ga masagi Samali. Kona vuunaanigo maazu gila (41) ka é keeni masadai zu.

²⁴ E Goofo GALAGI wanama vai geeni, é la geni zegeni naama gotoi gila kpala polu, nii Nebate ná-doun zunui Zelofoame Izilayele nuiti diini kee vai ma.

²⁵ E Izilayele you gwegi laani volu daazu, é zo Lebo-Gamate, é zeeli Kpolode Wanai ma, egevelei no Goofo GALAGI boni la, é gula ná-botigé nui GALA goo wo nui Zonase la, Gate-Gefel nui, Amitayi ná-doun zunui.

²⁶ Mazoloo Goofo GALAGI maanogo wolai gaani nii Izilayele loai su, nu nape ge la mo geni ná, douno ve kpakolo ba, nii a zoo bosu ba.

²⁷ Tama Goofo GALAGI la geni boni ga toga Izilayele laaseigi neelezu, é kula geegolagi wu, naa ga é keeni é Izilayele yooi gizoni ga Zoase ná-doun zunui Zelofoame maavele.

²⁸ Zelofoame ná-keewotii motaiti, ta nii kpein é keeni, ná-togogula faiti, ta ná-kooiti, ta vele é Damase ta Gamate looni la Izilayele masadai ná-zobogi wu, niiti ti geni ga Zuda nono, naati seveve Izilayele masagiti ta-geewoti zevi zu.

²⁹ Zelofoame zaani, ti maaguluni Izilayele masagiti ta-gabamave. Ná-doun zunui Zakali ga é masadai geeni potogi zu.

Zuda masagi Azalia
(2 Dolo Sevei 26:3-4, 21-23)

¹ Izilayele masagi Zeloḃoame ná-kona vuufelego maazu lofelasiēi (27) ma masadai zu Izilayele unda, Amasia ná-doun zunui Azalia zeini Zuda unda ga masagi.

² Ná-konagi gēni ga puugo maazu lozita (16), siegi zu é zeini la ga masagi. Kona vuuloḃlugo maazu felego (52) ga é keēni masadai zu Zeluzaleme. Dee laa gēni ga Yekoliya, Zeluzaleme nu gēni de.

³ E Gooḃo GALAGI yiima vai gēeni ga keēge Ama-sia gēvele fai pe su.

⁴ Kele é la gēni zalaḃa ḃula adaveti kologoloni, nuḃuseiti ti gēni de zalaḃaiti kulazu, ti da ansanse-giti gala náti.

⁵ Gooḃo GALAGI gee zeeḃei veēni masagi va, é yēni naama zeeḃei zu eyesu saa voloi zeeli. Ti maagelesa teveni pelei ta wu. Ná-doun zunui Yotame ga é gēni masa pelei unda, é da masadai ge zooi zu nuḃuseiti unda.

⁶ Azalia ná-keewotii mōtaiti, ta nii kpein é keēni, naati seveve Zuda masagiti ta-ḡeewoti zēvei zu.

⁷ Azalia zaani. Ti maagūluni memewolani ta-ḡabamave, Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Yotame ga é masadai gēni potogi zu.

Izilayele masagi Zakali

⁸ Azalia ná-kona vuusava maazu losavasiei (38) ma masadai zu Zuda unda, Zeloḃoame ná-doun zunui Zakali zeini Izilayele unda ga masagi Samali. Alu dozita ga é keēni masadai zu.

⁹ E Gooḃo GALAGI wanama vai gēeni, eḡevelei nō keēgeiti keēni la. E la gēni zegeni naama ḡotoiti

polu, niiti Nebate ná-doun zunui Zelo6oame Izilayele nuiti diini kee vai ma.

¹⁰ Ya6ese ná-doun zunui Salume yaavai gĩlini ma, é paa nu6useiti gaazu, naa voluma é masadai gʼee potogi zu.

¹¹ Zakali ná-keewotii mɔtaiti seveve Izilayele masagiti ta-gʼeewoti zeei zu.

¹² Uele gana Gooḡo GALAGI laawooi vileni la su, nii é boni Zewu ma, é gʼe ma: «È-lointi ta ye zeizu Izilayele masa kpɔkpɔgi gʼa eyesu è-mavofodai zeizu naanisiɛi.» Naa ma nɔ gʼa é gʼeeni.

Izilayele masagi Salume

¹³ Woziase ná-kona vuusavagɔ maazu taavuugɔi (39) ma masadai zu Zuda unda, Ya6ese ná-doun zunui Salume zeini Izilayele unda ga masagi. Alu gila ka é keeni masadai zu Samali.

¹⁴ Gadi ná-doun zunui Menageme zegeni Tiilesa, é le Samali, é Ya6ese ná-doun zunui Salume vaa, é masadai gʼeeni potogi zu.

¹⁵ Salume ná-keewotii mɔtaiti, ta yaavai é gilini, naati seveve Izilayele masagiti ta-gʼeewoti zeei zu.

¹⁶ Názu gʼa Menageme kɔɔi valani la Tifisa taai va, ta ná maaḡoolii zu laaiti kpein, é nu6useiti pe paa, é zo Tiilesa é zeeli Tifisa, mazɔɔ ti la gʼeni taai naa ma velelaveti daalaoni tuḡo. Naa voluma, koma anzanuiti pe ti gʼeni ná, é ti-gogiti daavalini.

Izilayele masagi Menageme

¹⁷ Azalia ná-kona vuusavagɔ maazu taavuugɔi (39) ma masadai zu Zuda unda, Gadi ná-doun zunui Menageme zeini Izilayele unda ga masagi. Kona puugɔ gʼa é keeni masadai zu Samali.

18 E Góogó GALAGI wanama vai gɛɛni. Sii ma voloi pɛ su, é la gɛni zegeni naama gotoiti polu, niiti Nebate ná-doun zunui Zeloóoame Izilayele nuiti diini kɛɛ vai ma.

19 Asiili masagi Pule* vaani, é zooi zo. Menageme walii kilo waavuuusavagó (30.000) veeni zea, ga naa bɔ ba é yɛ masa kpɔkpɔgi gá, ta ná-masa fai góogó bikipi.

20 Menageme naama walii zɔbɔni ga mului nii é kulani Izilayele naavolo nuiti zea, nu gɪlagilagi gɛni feezu ga wali gae vuulɔɔlugó (50), é ma waliiti kpein fe Asiili masagi ya. Naa vaani bu é gɪla zooi va, é gale ma ná-taa zu.

21 Menageme ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é kɛɛni, naati sɛvɛvɛ Izilayele masagiti ta-gɛɛwoti zɛvɛi zu.

22 Menageme zaani. Ná-doun zunui Pekayia gá é masadai gɛɛni potogi zu.

Izilayele masagi Pekayia

23 Azalia ná-kona vuulɔɔlugó (50) ma masadai zu Zuda unda, Menageme ná-doun zunui Pekayia zeini Izilayele unda ga masagi Samali. Kona felegó gá é kɛɛni masadai zu.

24 E Góogó GALAGI wanama vai gɛɛni, é la gɛni zegeni naama gotoiti polu, niiti Nebate ná-doun zunui Zeloóoame Izilayele nuiti diini kɛɛ vai ma.

25 Ná-kɔɔgɪluɔbai gila nii daa gɛni ga Peka, Lemalia ná-doun zunui, naa yaavai gɪlini ma, é paa Samali taazuvɛ, masa pɛɛi wu, é Pekayia ná-siɛpoluiti Aalagóbe ta Aliye balaa paani. Salavusu

* **15:19 15:19** *Pule:* Asiili masagi Tigilate-Pilezɛɛl laaseigi gana Babilone wooi zu. 15:29.

vuuloolugo (50) gɛni Peka ya Galaade nuiti saama. Kpegai ma ga ti vaa, é masadai gɛɛni naa votogi zu.

²⁶ Pekayia ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é kɛɛni, naati sɛvɛvɛ Izilayele masagiti ta-gɛɛwoti zɛvɛi zu.

Izilayele masagi Peka

²⁷ Azalia ná-kona vuuloolu maazu felegɔi (52) ma masadai zu Zuda unda, Lemalia ná-doun zunui Peka zeini Izilayele unda ga masagi Samali. Kona vuufelegɔ (20) gɔ́a é kɛɛni masadai zu.

²⁸ E Gɔogɔ GALAGI wanama vai gɛɛni, é la gɛni zegeni naama gɔtoiti polu, niiti Nebate ná-doun zunui Zeloɔoame Izilayele nuiti diini kɛɛ vai ma.

²⁹ Peka ná-siɛgi zu, Asiili masagi Tigilate-Pilezɛɛl vaani ga kɔɔi, é taa wolai niiti so: Iyon, Aɔele-Bete-Maaka, Yanoa, Kedese, Gasool, é Galaade ta Galilé yooiti pɛ soni balaa naa vɛɛ Nɛfɛtali yooi va, é li ga ma nuɓɛɛiti duolai zu Asiili.

³⁰ Ela ná-doun zunui Wozé yaavai gɔlini Lemalia ná-doun zunui Peka ma, é paa, é masadai gɛɛ naa votogi zu, Woziase ná-doun zunui Yotame ná-kona vuufelegɔi (20) ma Zuda unda masa fai zu.

³¹ Peka ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é kɛɛni, naati sɛvɛvɛ Izilayele masagiti ta-gɛɛwoti zɛvɛi zu.

Zuda masagi Yotame

(2 Dɔlɔ Sɛvɛi 27:1-3, 7-9)

³² Lemalia ná-doun zunui Peka ná-kona felesiei ma masadai zu Izilayele unda, Woziase ná-doun zunui Yotame zeini Zuda unda ga masagi.

³³ Ná-konagi gɛni ga puufele maazu loolugo (25), siɛgi zu é zeini la ga masagi. Kona puugo maazu lozita (16) gɔ́a é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme. Dee

laa ɣeni ga Yelusa, Sadɔke ná-doun anzanui ɣeni de.

³⁴ E Ɔɔɔɔ GALAGI yiima vai ɣeeni ga keɛɛ Ɔɔzi-ase ɣevele fai pe su.

³⁵ Kele zalaɣa ɣula adaveti ti la ɣeni ɣeleni zooi ɣa, nuɓuseiti ti ɣeni de zalaɣaiti kulazu, ta ti da ansansegiti gala náti. Yotame ɣa é Ɔɔɔɔ GALAGI zeɪ veɪ ma zigɪdave beteni ve ná ɣeni lekpeɪma nu ɣovezu veɪ.

³⁶ Yotame ná-keɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é keɛni, naati seveve Zuda masagiti ta-ɣeɛwoti zeveɪ zu.

³⁷ Ná-masa fai ma ziegi zu Ɔɔɔɔ GALAGI tɔzeini ga é da Siili masagi Lesin leve Zuda laalɔɣma, ta Izilayeɪle masagi Peka, Lemalia ná-doun zunui.

³⁸ Yotame zaani. Ti maaɣfuluni memewolani ta-ɣabamave, memewola Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Aɣaze ɣa é masadaɪ ɣeeni potogi zu.

16

Zuda masagi Aɣaze (2 Dɔɔ Seveɪ 28:1-27)

¹ Lemalia ná-doun zunui Peka ná-kona puugo maazu lofelasiɪ (17) ma masadaɪ zu Izilayeɪle unda, Yotame ná-doun zunui Aɣaze zeini Zuda unda ga masagi.

² Aɣaze ná-konagi ɣeni ga puufelego (20), siegi zu é zeini la ga masagi. Kona puugo maazu lozita (16) ɣa é keɛni masadaɪ zu Zeluzaleme. E la ɣeni ná-GALAGI, Ɔɔɔɔ GALAGI yiima vaa ɣeeni, eɣevelei memewola Davide keɛni la.

³ E zie vele nɔuni ga Izilayele masagiti kevele. E ná-doun zunui vɔlo ɖulani ga gala zalaɖai kɔɔɖo ganigiti be, é vile kɔzoba vaiti polu niiti zii ɖiligiti ti ɖeni keɛzu, niiti Ɔoɔɖo GALAGI ti beɛni Izilayele luɖo, é ta-yooi ve zea.

⁴ E ɖeni zalaɖaiti kulazu ta é da ansansegiti gala zalaɖa ɖula adaɖeti, ta gizeiti unmaɖeti, naa veɛ gulu wunduiti pe bu.

⁵ Naazu Siili masagi Lesin ta Izilayele masagi Peka, Lemalia ná-doun zunui, ti vaani, ti kɔɔi vala Zeluzaleme va. Ti Aɖaze zeini keɛ su, keɛ ti la ɖeni zieni bu.

⁶ Naama ziegi nɔ zu Siili masagi Lesin Elate taa wolai zoni, é dɔ Siili masadai ná-zobogi wu, é Zuda nuiti kula Elate va, é va ga Edome nuiti, ti zeí ná, ná ɖa ti ná zaaɖaza.

⁷ Aɖaze keela leveni Asiili masagi Tigilate-Pilezɛɛl ma, é ɖe ma: «Nà ga da-wotigɛ nui ta è-loin, naa ma, va, è kizo Siili masagi yeei ma ta Izilayele masagi yeei, niiti ti kɔɔi valaai bà.»

⁸ Aɖaze wali ta zanugiti seɖeni, ti ɖeni Ɔoɔɖo GALAGI zeí veɛi ma naavolo makesuve ta masa peɛi ma naavolo makesuve, é ti leve ga sabaliɔvai Asiili masagi ma.

⁹ Asiili masagi woiloni goo ma, é leɛni Damase laaloɖoma, é ná zo, é li ga ma nuɔuseiti Kiil duɔlai zu, é Lesin vaa.

¹⁰ Masagi Aɖaze liini Damase Tigilate-Pilezɛɛl laaɖomi su, é zalaɖa ɖulazuve veteni nii é ɖeni taazuve, é ma ɖazaviɖi leveni zalaɖa ɖula nui Ilii ma, ta ma zeikpasui kpein.

¹¹ Zalaɖa ɖula nui Ilii zalaɖa ɖulazuve ta beteni ga ma zii nɔ, velei nɔ masagi Aɖaze yeni la Damase, é

teve ma. E beni ga kpete pe masagi va gale ma, é zefé Damase.

¹² Masagi zefeni Damase, é zalaḡa ḡulazuve ḡa, é maabuḡa ná va, é le ga.

¹³ To boḡoi é ná-gala zalaḡai ḡulani, naa veé ná-vebe zalaḡai va, ta puya zalaḡaiti, é ziilei zalaḡaiti kula, é ma jamai vili zalaḡa ḡulazuve ma.

¹⁴ Zalaḡa ḡulazuve nii togai ga kolu boigi ga Gooḡo GALAGI nonoi, é naa ḡulani tosuve Gooḡo GALAGI zei velei ta zalaḡa ḡulazu niinei ti yoozuve, é to zalaḡa ḡulazu niinei goba lekpema maazu velei.

¹⁵ Masagi Aḡaze niima levei veeni zalaḡa ḡula nui Ilii ya, é ḡe ma: «Za volumna, zalaḡa ḡulazu wolai nii ḡa niina maaneai è da gala zalaḡai ḡala ma sobu ḡilagila, ta kpoko zalaḡaiti, masagi ná-gala zalaḡai ta ma vebe zalaḡaiti, nuḡuseiti ta-ḡala zalaḡai ta ma vebe zalaḡaiti, ta ta-vuya zalaḡaiti, suai niiti kpein ti ḡulazu ga gala zalaḡai ta zoma zalaḡaiti, é da ti ma jamaiti pili zalaḡa ḡulazuve ma. Niima é ga zalaḡa ḡulazuve kpeteai ga kolu boigi, ná boḡoi ná deve wosu é vile naa va»

¹⁶ Zalaḡa ḡula nui Ilii masagi ná-devei kpein soni, é ke.

¹⁷ Masagi Aḡaze Gooḡo GALAGI zei velei ma ḡolu boi wotoloiti ma ḡolu boi sepegiti sugaleḡaleni, é ma tazaiti kula Gooḡo GALAGI zei velei ma ḡoizuve, zie liḡi wolai nii é ḡeni zeini kolu boi nikeiti koma, é naa ḡula ná, é sei zooi ma kotuiti ma.

¹⁸ Naa volumna Asiili masagi ná-nebei maavele ma, é doogo foloi ma velei ḡologoloni, nii toga ḡeni de Gooḡo GALAGI zei velei ḡoozuve, ta poluvelei masagi leezu velei.

¹⁹ Aḡaze ná-kɛɛwotii mɔtaiti, naati sɛvɛvɛ Zuda masagiti ta-ḡɛɛwoti zɛvɛi zu.

²⁰ Aḡaze zaani. Ti maagfuluni mɛmɛwolani ta-ḡabamavɛ, Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Ezekiase ḡa é masadai ḡɛɛni potogi zu.

17

Izilayele masa gaabelagi Wozé

¹ Aḡaze ná-kona puugɔ maazu velesiɛi (12) ma masadai zu Zuda unda, Ela ná-doun zunui Wozé zeini Izilayele unda ga masagi Samali. Kona taavuuḡo ḡa é kɛɛni masadai zu.

² E Ḣooḡo GALAGI wanama vai ḡɛɛni, kɛɛ é la ḡɛni zeelini Izilayele masa mɔungiti su, ti levɛgai tɔun tuḡo.

³ Asiili masagi Salamanazaal lɛɛni, é kɔɔi vala ba. Wozé lɔɔni zeezu, é da maazoloo ganii zala ma.

⁴ Kɛɛ Wozé yaavai ḡilini Salamanazaal ma. E keela leveni Ezipete masagi ma, Sayise, ta é la mɔ ḡɛni kɛɛzu é va kona gilagila maazoloo ganii zala Asiili masagi ma. Salamanazaal naa zuḡwɛɛgai ma, é Wozé zoni, é pili kasoi ḡa.

⁵ Naa vɔluma é zɔoi ná pɛ subizɛni, é va, é Samali zei kɛɛ su kona savagɔ laawu.

⁶ Wozé ná-kona taavuuusiɛi ma masadai zu Izilayele unda, Asiili masagi Samali zoni, é li ga Izilayele nuiti Asiili duɔlai zu, é ti zei Ḣala, ta Gozan dɛi Ḣabɔɔl ḡobavɛ, ta Mɛde nuiti ta-laa wolaiti su.

Izilayele nuiti kula vai ma ungi

zooi va

⁷ Niima vai ḡɛɛni mazɔɔɔ Izilayele nuiti ti kotoi ḡɛɛni ta-ḢALAGI Ḣooḡo GALAGI laalɔḡoma, nii é ti

ɖulani Ezipete, Falaɖɔn ná-duɔlai zu. Naa vɔluma niima vai ɖɛɛni mazɔɔɔ ti gala kiligiti dɛbini.

⁸ Ti vɛlɛɛ zii naati kɛzɔgiti polu, niiti Ɔɔɔɖɔ GALAGI ti bɛɛni Izilayele luɖɔ. ta tuva velei niiti Izilayele masagiti ti ti lɔɔni zooi zu.

⁹ Izilayele nuiti ti naa ɖɛɛni dɔɔɖɔzu ta-ƆALAGI, Ɔɔɔɖɔ GALAGI laalɔɖɔma, nii maa la nɛɛni nu va kɛ. Ti zalaɖa ɖula adaveti kpɛtɛvɛ bɔɖɔ vɛ taa wolaiti kpein su, é tɔɔzei taa maaɖɛɛ nuiti seizuveti ma, é li taa wolaiti pɔ niiti siɖigi ti ma.

¹⁰ Ti sale ɖɔtuiti ta sale wuluiti kpadɔvɛ gizeiti kpein ma, ta gulu wunduiti kpein bu.

¹¹ Mináti ka ti ɖɛa ansansegiti galazu ná, ga zii naati kɛvele niiti Ɔɔɔɖɔ GALAGI ti bɛɛni ti luɖɔ. Ti faa nɔiti kɛɛni, niiti ti Ɔɔɔɖɔ GALAGI yiiɖaawanani.

¹² Naa vɔluma ti lɛbiyai veevɛ kɔɔɖɔ ganigiti bɛ, tama Ɔɔɔɖɔ GALAGI tɔgi zeini ti ma ga ti mina naa ɖɛ.

¹³ Ɔɔɔɖɔ GALAGI Izilayele nuiti ta Zuda nuiti tɛnɛni ga GALA goo wo nuiti pɛ ta wozɖa nuiti pɛ maavele, é ɖɛ ti ma: «À zeɖɛ wa-ɖɛɛwoti nɔiti polu, wo ná-deveiti ta ná-tɔgiti so, niiti gɛ ti zɛvɛai tɔ sɛvɛi zu, gɛ ti ve wo-ɖɛɛni zea ga ná-botigɛ nuiti maavele, GALA goo wo nuiti.»

¹⁴ Kɛɛ nui niiti ti la ɖɛni kɛɛni ti va woilo naa ma, nii ti ɖɛni bosu ti ma, ti kikpaai ɖɛɛni ga ti-ɖɛwolani kɛvele, niiti ti la ɖɛni laani ta-ƆALAGI, Ɔɔɔɖɔ GALAGI la.

¹⁵ Ti ɖɛleni ná-tɔgiti ba, ta minazɛɖɛgi é kɛɛni ti yɔɖɔzu ta ti-ɖɛɛni, naa vɛɛ tɛnɛgiti ba é boni ga tiye. Ti bɔɖɔ ɖilini kɛzɛsulala ɖalagiti ba, tiya bɔɖɔi ti ɖɛ ga

kezēsulala nuiti. Ti vilēni zii naati sɔgiti polu, niiti Gooḡo GALAGI ḡeni ti ma: «À mina vokoḡo ti ma.»

¹⁶ Ti ḡelēni ta-GALAGI, Gooḡo GALAGI ná-tɔgiti ba, ti nika yivo felego bete boḡo ve ga kolu ḡaawuungai, ti sale wului bado, ti da noko foloi, ta alugi, ta somideḡaiti bu, ti da lebiyai ve Baale ve.

¹⁷ Ti da ti-loun zunuiti ta ti-loun anzanuiti gala abui zu ga zalaḡai, ti da ungaizie vaiti ta adobe vaiti ke, ti da boḡo ve Gooḡo GALAGI wanama vai ḡee vai ya, nii a ke ti naa yiḡaawana.

¹⁸ Naa ḡa é keeni Gooḡo GALAGI wola yiḡaawananani la Izilaye le ma, é la mo po ga é ti ḡa ga ḡaazu, to ḡa é kea Zuda wolodai ḡila no ḡa zegai ná.

¹⁹ Zuda nuiti balaa ti la ḡeni Gooḡo GALAGI ná-tɔgiti soni. Ti ziēni ga Izilaye le nui zoiti kezogiti kevelei.

²⁰ Gooḡo GALAGI ḡelea Izilaye le mavofodaiti pe ba, é ti unfe, é ti lo toosu nuiti zea, é ti be ḡoba.

²¹ Siēgi zu é Izilaye le ḡulani la Davide ná-peleyeḡei ya, ti Nebate ná-doun zunui Zeloḡoame zeini ga masagi, Zeloḡoame naa ma ge ti zēḡe Gooḡo GALAGI va, é Izilaye le li koto wolai ma, ti ke.

²² Izilaye le nuiti ti boḡo veeni Zeloḡoame ná-kotoiti zea, ti la keeni ti va zēḡe ti volu pe,

²³ eyesu Gooḡo GALAGI yiḡaawana Izilaye le ma, é kpe ḡaazu, eḡevelei no é boni la, é ḡula ná-botigē nuiti kpein da, GALA goo wo nuiti. Izilaye le ḡulave ná-zooi va, é li poun duolai zu Asiili yooi zu ve, zegai ná zaḡaza.

Samali nuiti tɔkulugi

24 Asiili masagi nuiti seḡeni taa wolai niiti su: Babilone, Kuta, Ava, Ǵamate, ta Sefaalavayime, é ti zei ga keḡaaḡa Samali laa wolaiti su, Izilayeḡe nuiti potogi zu, niiti ti liini ga tiye duḡlai zu. Ti Samali zoni ga tḡnḡ, ti zei ná, ta ma laa wolaiti su.

25 Ti tḡzeidai ma ga zeida ná, ti la ḡeni Ǵoḡḡ GALAGI ḡebizu. Ǵoḡḡ GALAGI zalaiti teveni ti laalḡḡma, ti nu mḡinmḡin paa ti zaama.

26 Ti liini, ti ḡe Asiili masagi ma: «Nui niiti é liai ga tiye, é ti zei Samali laaiti su, ti la naama ǴALAGI ḡebi velei ḡwee. Tḡ ḡa é kea naa zalaiti tevega ti laalḡḡma, ti ḡa ti vaa.»

27 Masagi devei veeni ga ti zalaḡa ḡula nui gila gaḡḡale ma ná, niiti ti ḡea zeini ná pḡḡma, ti liai duḡlai zu, ga é li, é zei ná, é ti ḡala ga naama ǴALAGI ḡebi vai.

28 Naa ḡa é keeni zalaḡa ḡula nui niiti ti ti ḡulani Samali va, ti li ga tiye duḡlai zu, naa gila ge ḡaleni ma, é li, é zei Betele, é ḡa nui naati kala ga Ǵoḡḡ GALAGI ḡebi velei.

29 Kele zii ḡiligi naati ee pe ge bḡḡ ḡala kpeteni, ti ti vile zalaḡa ḡula adaḡeti ma veḡeti bu, veḡeti Samali nu wḡḡmaiti ti náti toni. Ti naa ḡeeni Samali laaiti su, ve zii naati ee ge ḡeni zeini ná.

30 Babilone nuiti ti Sukḡte-Benḡte ḡeteni, Kute nuiti ti Neḡḡale ḡete, Ǵamate nuiti ti Asima ḡete,

31 Ava nuiti ti Nibaze ta Taalatake ḡete, Se-faalavayime nuiti ti ḡa ti-loun zunuiti gala abui ḡa ta-ḡalagiti Adalameḡke ta Anameḡke ti ḡebi vai zu.

32 Ti pe ti ḡeni ḡalaa Ǵoḡḡ GALAGI ḡebizu. Ti ḡeni yeelosu nuiti ba bḡḡ zaama ga naati ti ḡe ga ta-zalaḡa ḡula nuiti, ta-zalaḡa ḡula adaḡeti peḡeti bu.

³³ Uele ɣana ti ɣeni Ɔooɔɔ GALAGI lebizu la, ti lati, ti da ti boɔɔ ɣalagiti deɓi, velei ti-ɣee vaa woloiti ti ɣeni la naama yooiti su ti zeɣeai náti.

³⁴ Zaaɣaza ti-mavofodaiti ta ti-ɣee vaa wolomaiti keezu de, ti la Ɔooɔɔ GALAGI lebizu ga pagɔ, ti la balaa ta-vaa wolomaiti ma logiti sosu, ta ti boɔɔ lev-eiti, ti la Ɔooɔɔ GALAGI ná-togiti ta ná-deveiti sosu, niiti é ti veeni Zakɔbe mavofodaiti zea, Zakɔbei naa ɣa Ɔooɔɔ GALAGI daasei peeni ga Izilayele.

³⁵ Minazegegi ɣeni Zakɔbe mavofodaiti zoɔɔzu ta Ɔooɔɔ GALAGI, naa devei niiti boni ga tiye: «À mina gala kiligaa lebi, wo mina nɔkɔ ti wu. A mina ti lebi, wo mina zalaɣa ɣila kpala kula ti ve.

³⁶ Kele à nɔkɔna nà ɣila kpe bu, nɛi gè ga Ɔooɔɔ GALAGI, gè wo ɣula Ezipete va ga sɛbe wolai, nà ɣa maaneai wo nɔkɔ bù, wo zalaɣaiti kula bè.

³⁷ Keni wo da ná-deveiti ta ná-togiti so nɔ ɔɔ, naa veɛ ná-kalagiti ba, niiti gè ti zeveai, gè fe wo ya, ma un ge daa ma ga wo mina gala kiligaa lebi.

³⁸ A mina yeema minazegegi ma nii gè kea ade yoɔɔzu. A mina gala kiligaa lebi.

³⁹ Kele nɛi gè ga wa-GALAGI, Ɔooɔɔ GALAGI, à nà ɣila deɓi, nà wo ɣula wo zili nuiti pe zea.»

⁴⁰ Kele nui naati ti la ɣeni keeni ti va woilo goo ma, ti ɣeni ti-ɣee woti wolomai nɔ ɣeezu.

⁴¹ Zii ɣiligi niiti ti ɣeni Ɔooɔɔ GALAGI lebizu, ti da ti boɔɔ ɣalagiti deɓi balaagi. Ti-lointi ta ti-lounlointi balaa zenɔ ɣana ti keezu la zaaɣaza.

**Izilayele Gaaɓelagiti E Zo Ezekiasse
Ma, E Zeeli Zuda Masadai Ɔologolo
Siɛgi Ma**

18

(18:1–25:30)

*Zuda masagi Ezekiasē nā-masa fai ləzeigi
(2 Dəlo Sevei 29:1-2; 31:1)*

¹ Ela ná-doun zunui Wozé ná-kona savasiēi ma masadai zu Izilayele unda, Agaze ná-doun zunui Ezekiasē zeini Zuda unda ga masagi.

² Ná-konagi gēni ga puufele maazu ləlugə (25), siegi zu é zeini la ga masagi. Kona vuufele maazu taavuugə (29) ga é kēni masadai zu Zeluzalēme. Dee laa gēni ga Aḡi, Zakali ná-doun anzanui gēni de.

³ E Gəogə GALAGI yiima vai gēni ga mēmewola Davide gēvele fai pē su.

⁴ E zalaḡa ḡula adaveti kologoloni, é sale ḡtuiti kpezegēle, é sale wului leve ga, é kəlu ḡi kaalii bezegēle, nii Moize kpētēni, mazəḡə Izilayele nuiti ti gēni də ansansegiti galazu toun kakala, ti daasei pē ga Newusetan.

⁵ Ezekiasē laani Gəogə GALAGI la, Izilayele ná-GALAGI, é leve Zuda masagiti kpein ba, ti vaani toun poluma, ta niiti ti gēni toun tuḡə.

⁶ E ḡilini Gəogə GALAGI va, é la zegēni polu, ta é Gəogə GALAGI ná-deveiti kpein so, niiti é ti veeni Moize ya.

⁷ Gəogə GALAGI balaa yēni ba. Nii kpein é yeevuuni bu, ti pē ge gēni zoloosu. E ḡakani Asiili masagi ya, é la mə gēni ləni naa yeezu pē.

⁸ Tə ga é vənini Filisiti nuiti ma, é yē ti volu, é zeeli Gaza ta ma yooi pē su, é ta-laa wolaiti so niiti sigiḡi ti ma, ta ada maabēe nuiti seizuveti.

*Asiili nuiti ti Samali zo fai
(2 Masagiti 17:3-7)*

⁹ Masagi Ezekiasé ná-kona naanisiéi ma, nii é zolooni Izilayéle masagi Wozé, Ela ná-doun zunui ná-kona dɔfelasiéi ma, Asiili masagi Salamanazaal vaani Samali laalɔɔma, é ná zeí kɛɛ su.

¹⁰ E ná zoni kona savagɔi laawu, Ezekiasé ná-masadaí ma ɔɔnagi lɔzitasíéi ma. Izilayéle masagi Wozé ná-masadaí ma ɔɔnagi laavuusiéi ma ɔa Samali zoni la.

¹¹ Asiili masagi Izilayéle nuiti kulani ta-yooi va, é li ga tiye duɔlai zu, é ti zeí Gala, ta Gozan dɛi Gábɔɔl ɔɔbavɛ, ta Mɛde nuiti ta-laa wolaiti su.

¹² Mazɔɔ ti la ɔni woiloni Gɔɔɔ GALAGI woo ma, ta-GALAGI, ti ná-minazegɛgi ɔɔɔɔɔ. Ti la woiloni naa ma, ti la naa zoni, nii Gɔɔɔ GALAGI ná-botigɛ nui Moize boni ti ma.

*Sɛnakeliɔe vaa vai
Zuda yooi laalɔɔma
(2 Dɔɔ Sɛvɛi 32:1-8;
Ezayi 36:1)*

¹³ Masagi Ezekiasé ná-kona puugɔ maazu naanisiéi (14) ma, Asiili masagi Sɛnakeliɔe liini ga kɔɔi Zuda laa wolaiti pɛ daalɔɔma, é ti zo.

¹⁴ Zuda masagi Ezekiasé wooleveni Asiili masagi ma Lakise taazuɛ, é ɔɛ ma: «Gè la veeni. Maaɔooza bà. Ni nɔpɛ dɔ da mà, nà zɛ bu.» Asiili masagi unma ɔasɔi laani ga walii kilo waataavuugɔ (9.000), ta zanugi kilo untaavuugɔ (900).

¹⁵ Ezekiasie waliiti kpein teveni nii é ġeni Ġooġo GALAGI zeí veíei wu, ta masagi ná-peíei ma naavolo makɛsuve.

¹⁶ Keni vɔlo zanugi é puuni Ġooġo GALAGI zeí veíei ma bogiti ta daamasagiti ma, é naati kulani ma, é ti ve Asiili masagi ya.

Zeluzalɛme zeí vai kɛɛ su
(2 Dɔlo Sɛvɛi 32:9-16;

Ezayi 36:2-10)

¹⁷ Asiili masagi yɛni Lakise, é ná-zalaɔusu ġundigí wolai leve masagi Ezekiasie vɔ bɛ, ta salaɔusu ġundigí gila, naa vɛɛ tɔ bɔġɔi ná-kpɔba nui va kɔɔlaaġai zu. Ti liini ta kɔɔvɛbɛ wola ġila, ti zeeli Zeluzalɛme. Ti zeeliai ma taai ma, ti loni zɛɛ makɛsuve é ġeni maazuve, naama dɛi yei veíei ġɔbavɛ, peíe ungi naa zu, nii é liizu ga kala loo nuiti ta-ɓalagí zu veíe,

¹⁸ ti da masagi loli. Názu ġa Yilikiya ná-doun zunui Eliakime, masagi ná-peíei wu ġundigíi, liini la ti vɔ bɛ, ta sɛvɛ ġɛ nui Seɓena, naa vɛɛ Azafe ná-doun zunui Yoa va, laavaawogi.

¹⁹ Asiili masagi ná-kɔɔlaaġai ma ɓɔba nui ġeni ti ma: «À ġɛ Ezekiasie ma: «Masa golai, Asiili masagi wooi ġaa: Bɛgele ġa è ġitogai ba?

²⁰ Da ġisiɛzu ga kpɔɛzuġulai nɔ ġa a zoo ġɛɛzu ga kɔɔġo vai ma vaazeikpasui, ta ma zɛbɛi? Bɛ ġa mu è voluzeidai ba, è liizu ɓakasu zèa?

²¹ Da voluzeizu Ezipete va, seeli kpakui naa nii goloai, a da naama nuiti zeavɛ zaġa, niiti ti zeɛsu la. Veíe ġana Falagɔn la, Ezipete masagi, naama nuiti bɛ ti bɔġo ġalivaazu ma.

²² Tanisu wa vaazu ġɛɛzu mà: Gá-ĠALAGI, Ġooġo GALAGI ġa gi ġalivaazu ma. Kɛɛ GALAGI naa

lei Ezekiasé ná-zalaḡa ḡula adaveti ta zalaḡa ḡulazuveti kulaai zooi va, é ḡe Zuda nuiti ta Zeluzaléme nuiti ma, ti da GALA dēbi zalaḡa ḡulazuve ḡila kpegí nō ḡakala, nii é Zeluzaléme?

²³ Za voloi zu, ḡè malimasakēēi levezu ga de, mālīgīi Asiili masagi laaseigi zu: Ḡè soo waafelegō (2.000) vea è ve, ni da zoo è nu zōlō, ti le ti ḡōma.

²⁴ Kēle da zoo ḡale è voluave kundīgīi ḡila kpalaa ba, mālīgīi ná-botigē nu goiti saama? E ḡitosu Ezipete va, ga è va kōḡḡ wotoloiti sōlō, ta sooití!

²⁵ Toḡa è ḡisu ga Ḡōḡḡ GALAGI lei é va va bu ga ḡè va, ḡè ve ḡologolo? Ḡōḡḡ GALAGI ḡa é ḡeni mǎ: Li, è vala zooi nuu va, è kologolo!»

*Asiili nuiti ti nuḡuseiti maalua vai
ga ti ḡōḡ ve
(Ezayi 36:11-22)*

²⁶ Yilikiya ná-doun zunui Eliakime, ta Seḡena, naa vee Yoa va, ti ḡeni Asiili nuiti ta-ḡōlaaḡai ma ḡōba nui ma: «Soma è ḡōe ḡi vō Alame nuiti daawooi zu, mazōlō ḡá menisu. Mina ḡōe ḡi vō Eḡulu wooi zu naama nuiti maavele ma ti sigīgi ḡa, ti da de woomeni.»

²⁷ Kēle kōlaaḡai ma ḡōba nui ti woḡḡaavoteni, é ḡe ma: «Wa kaazu ga wa-o, wa-masagi-yo, wa nō ḡa nǎ-masagi tēvegai wo ma ga ḡè niima ḡeela wooi laazeeli wo ma ḡaa? Toḡa ga niima nuiti pē tōnō, niiti ti zeini sigīgi ḡa, ti vaazu ḡeezu ga wo ḡevele, ti da ti-ḡooiti mǎ, ti da ḡōle ga ta-woidēiti?»

²⁸ Naa vóluma kōlaaḡai ma ḡōba nui loni minǎ, é ḡōe ga woo wola Eḡulu wooi zu, é da ḡe ma: «À woilo masa golai laawooi ma, Asiili masagi!

²⁹ Masagi ɖɛ: «A mina va bu Ezekiasɛ va wo ɖaka, mazɔɔ é la zooga wo unmoosu, wo va ɖula gi ya.

³⁰ Ezekiasɛ mina lo wo luɖo, wo va ɔɔɖo ɖaliva Ɔoɔɖo GALAGI ma, é va ɖɛ wo ma: Ɔoɔɖo GALAGI ɖa ade unmoosu ga ɖite, taai nii la loa Asiili masagi yeezu.

³¹ A mina woilo Ezekiasɛ woo ma, mazɔɔ Asiili masagi wooi ɖaa: Ade wooolaama, wo ɔɔɖo ve zèa, názu wo ɖilagilagi pɛ ka ná-leezen belei ta ná-koolegoolegi ɖaawaai mi, ma nu ɔɔle ga ná-zieyɛɖei zu ɖei,

³² eyɛsu gè va, gè va li ga woye zou ɖili su, nii kulaai ga wa-yooi, zooi nii moloɪ ta ɖɔɪ ti su, ɖului ta leezen belei ti su, ta wolive wuluiti ma waai ma wulɔi ta kɔin gulɔi ti su. Naazu wa yenvu, wo la zaa. Naa ɖa é ba, à mina woilo Ezekiasɛ woo ma, toɖa wo ɖakasɛ, é ɖa ɖɛ wo ma: Ɔoɔɖo GALAGI ɖa ade unmoosu.

³³ Zooma yooiti ta-ɖalagiti ti ti unmooge nei, ti ti ɖula Asiili masagi ya?

³⁴ Mini ɖa Gamate ta Aalapadeni ta-ɖalagiti ti ná? Mini ɖa Sefaalavayime ná-galagiti ti ná, Gena, ta Iva geleiti? Ti zooge nei ti Samali ɖula zèa?

³⁵ Naama yooiti ma ɖalagiti kpein saama, ma ɖegeleni ka ti ta-yooi unmooni, ti kula zèa, ga Ɔoɔɖo GALAGI va Zeluzalɛme unmo, é va kula zèa?»

³⁶ Nuɖuseiti ti maɖɛni kpɔ, ti la gooɖaavoteni ga woo ɖila kpalaa, mazɔɔ masagi Ezekiasɛ ɖɛni ti ma: «À mina gooɖaavote.»

³⁷ Yilikiya ná-doun zunui Eliakime, masagi ná-pelei wu ɖundigii, ta seve ɖɛ nui Seɓena, naa veɛ Azafe ná-doun zunui Yoa va, laavaawogi, ti liini Ezekiasɛ ɔɔ be, ta-zegɛiti balivaliai ga kidaaviligi

maavele ma, ti Asiili ɔ́ɔlaaɣai ma ɔ́ɔba nui laawooi laazeeli ma.

19

*Ezekiase GALA goo wo nui Ezayi
ɣaazaɣa fai
(Ezayi 37:1-7)*

¹ Masagi Ezekiasa naama wooi mɛnigai ma, é ná-segeiti balivalini ga ga kidaaviligi maavele, é saa wɔ́ɔ wo segei loo ɔ́ɔba, é li Ǹɔ́ɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma ɔ́ɔizuvɛ.

² E Eliakime leveni, nii é ɣɛni ga masagi ná-pɛɛɪ wu ɣundigii, ta sɛvɛ ɣɛ nui Sebena, naa vɛɛ zalaɣa ɣula nu wɔ́ɔiti ba, saa wɔ́ɔ wo segei ti ɔ́ɔba, ti li GALA goo wo nui Ezayi vɔ́ bɛ, Amɔse ná-doun zunui.

³ Ti ɣɛ ma: «Ezekiasa wooi ɣaa: «Za voloi ɣa ga ziiɔ́ɔ volo, ta maagolo volo, ta unfe ku. Mazɔ́ɔ gi ɣɛa eɣɛ koma anzanui, doin zɔ́ɔ fai maabugaaɪ na ba, kɛɛ zɛbɛ nɔ́pɛ ge la mɔ́ ná, é va sɔ́ɔɔ.

⁴ Asiili masagi ná-kɔ́laaɣai ma ɔ́ɔba nui levege ga é zɛnvu su GALAGI vooɔmu. Ee, é ga ɗa-GALAGI, Ǹɔ́ɔɔ GALAGI ɣɛni poomugi naati mɛnisu, é doɣa, tɔ́zei kpɔ́e vɛɛɪ nuuti ba. Dɔ́un, ɣaaɗa, è Ǹɔ́ɔɔ GALAGI maanɛɛɛ ná-nubuseɪ mɔ́tai niiti bɛ.» »

⁵ Masagi Ezekiasa ná-keelaiti ti zeelini Ezayi vɔ́ bɛ.

⁶ Naa ɣɛni ti ma: «À li, wo ɣɛ wo-maligii ma: «Ǹɔ́ɔɔ GALAGI wooi ɣaa: Wooi nuuti Asiili masagi ná-botigɛ nuiti ti pɔ́omugai ga tiye, naa mina è maalua.

⁷ Masagi ɔa wooi ta meni, gè pu ziimave ga é ɔale ma ná-zooi zu. Miná ɔa ná va bu ga ti paa ná ga boɔa zɔkpɔi.» »

*Senakeliɓe ɓɔɔ maalua vai volu
Zeluzalɛme ma
(2 Dɔlo Sevei 32:17;
Ezayi 37:8-13)*

⁸ Asiili ɔɔlaaɔai ná-kpɔba nui ɔaleni ma, mazɔɔ é menini ga ná-masagi zegɛve Lakise, é li, é Liɓina zeɪ keɛ su. Miná ɔa é kaani ná.

⁹ Su la ɔoozani Asiili masagi keela woo zɔɔ ga Etiyopi masagi Tilaka vilɛɛ pele ma tɔun daaloɔma. E keelaiti teveni volu Ezekiasɛ ma, é ɔɛ ma:

¹⁰ «À ɔɛ Zuda masagi Ezekiasɛ ma: «Mina va bu ɔa-ǴALAGI va è yaava, nii è ɔalivaai ma, ni a ɔɛna è ma, Zeluzalɛme la ɔa Asiili masagi yeezu.

¹¹ Da ɓɔɔɔgoi è menini veleɪ Asiili masagiti ti zooiti kpein sogai la, ti ti kpein koloɔoloni nɔ. Da kaazu ga ɔila ka naa ɔa voola è va?

¹² Mɛmɛwolani ti taa wolai niiti koloɔoloni: Gozan, Ǵalan, ta Lesɛfe, ti Eɔɛn mavofodaiti suwuɔaaleve niiti ti ɔɛni Telasaal. Naama yooiti ta-ɔalagiti ti ti unmooni ɓaa?

¹³ Mini ɔa Ǵamate masagi ná, ta Aalapade masagi, ta Layile masagi, ta Sefaalavayime masagi, naa veɛ Ǵena ta Iva geleiti ba?» »

*Ezekiasɛ ná-GALA maanɛnɛi
(Ezayi 37:14-20)*

¹⁴ Ezekiasɛ sevei ɔulani keelaiti zea, é kala. Naa vɔluma é ɛɛni la Ǵooɔɔ GALAGI zeɪ veleɪ ma ɔoizuve, é suvie Ǵooɔɔ GALAGI ɔaazu,

15 é maanεενε, é ǵε ma: «Ee, Ǵooǵo GALAGI, Izilayεle ná-GALAGI, ǵei è zeini seeluḃεinti unda, ǵa ǵa è ga GALA gila kpegi eteai zu masadaiti pe be eteai zu, ǵa ǵa è geegǵoǵi ḃεtea ta zooi.

16 Ee, Ǵooǵo GALAGI, woilo ga pagǵo, ǵaazuzeǵe ma, è wεε! Senakeliḃe wooi meni, nii é ná-kǵoǵaaǵai ma ḃoba nui levegai ga zenvu su ǴALAGI voomu ga tiye.

17 Ee, Ǵooǵo GALAGI, gaamai ve, Asiili masagiti ti zǵoǵma ziiti ta ta-yooiti koloǵologε.

18 Ti naati ta-ǵalagiti pili abui zu, ti ǵala, tǵozei naati ti la ǵeni ga gala kitea, ti ǵeni nǵo ga nuḃuseiti ta-ǵεεliǵi wotiiti, gului ta kǵtui, tama ti ti ǵologologε.

19 Naa ǵa é ba, ee, Ǵooǵo GALAGI, ǵá-ǴALAGI, gi ǵizo, è gi ǵula Senakeliḃe ya, nii a kε eteai zu masadaiti pe ti kwεε ga Ǵooǵo GALAGI, ǵa ǵila kpe ka è ga GALAGI.»

*Ǵooǵo GALAGI ná-gooǵaavotegi
(Ezayì 37:21-35)*

20 Názu ǵa Amǵse ná-doun zunui Ezayi ni-ima ǵeela wooi leveni la Ezekiasε ma, é ǵε ma: «Ǵooǵo GALAGI, Izilayεle ná-GALAGI wooi ǵaa: «Ǵè maanεεnei meniga nii è daazeeliai mà, é vilε Asiili masagi Senakeliḃe va.»

21 Ǵooǵo GALAGI wooi ǵaa daalǵǵoma:
«Siyǵn anzalopoi è vεεvilliga,
é ǵa ǵεεǵula è zu.
Zeluzalεme anzalopoi ǵa è ǵεεzu,
é ǵa ungi ǵiikpi ga ǵε.

22 « «Be ǵa è poomugai, è suve?

Be ɣa è daaɣugi ɣulazu la ga woo wola,
è wele ba ga beɛɛlalai?

Nà ve de, Izilayeɛ ná-GALA Nadegai!

²³ E pòomuge, nɛi gè ga Maligii, ga ɗa-geelaiti
maavele,

è ɣe ma: Nà-kooɣo wotolo moinmoinngiti saala zu,
gè leeni gizeiti unmaɛ,
gè lo Liban ɣizeɛ zaamaɛ,
gè seɛdele gulu ɣoozagiti teɛ,
naa veɛ sipele gulu ɛapagiti ba,
gè zeeli ma unsu ɣaabelagi ma,
ná-goya wolai unga munu.

²⁴ Gè zieyeɣei wooɛ ween yooi zu,
gè su ɗei bole.

Gè zie wolai Nile ma bekegiti pe ɗoni ga kooɣiti
Ezipete yooi zu ná pe.

²⁵ « Kɛle ɗoun è la suɣweeni ga kaite gè niima vaiti
deveɛ,

ta kaite wolowolo gè seive kpasu?
Niizu niina, nà ga naa laazeeli, nii gè deveai.
Naa ɣa é kea gè vaa ga ɗe,
nii a ke è taa wolaiti golo niiti sigigi ti ma,
ti ɣe nò ga kotu zigigiti.

²⁶ Zebe nape ge la ti zu nuɓuseiti ba,
ta luazu, unfegi yeidai ga tiye,
ti ɣeeɛ eɣe ɗoɓoɓu lufai, eɣe tufa lenugi,
eɣe peɛle ɣoma lufa ɛonogi,
é voozu aisa ma bakui ɛa lo ba.

²⁷ Kɛle gè ɗa-vaiti pe kwee, siegi zu è zeini la,
gè kwee siegi è ɣulazu la, ɓaa è leezu la ɗa-ɛɛɛi wu,
ta siegi zu è wuzegɛzu la ɗaaloɣoma.

²⁸ Tei è wuzegɛa ɗaaloɣoma

da-bɔɛ yaɣasagiti ti laa gòizu,
 nà nà-balaɣaegi vilisu è-zokpai va,
 gè è-lakɔlogiti pilisu ga nà-kalafei,
 gè è ɣaaɣale ma ga pelei nii è vaai la.

29 « ‹Doun, da ma, Ezekiasè, nii ɣa ɣɛɛzu è vɛ ga
 poogi:

Nɔmɔ ɣonagi molo ɣaei nii pɔnɔgai bɔɣɔ vɛ,
 naa ɣa é ɣɛɛzu ga wo-ɣɔnɔgi,
 yɔɣɔnázú balaa vele nɔ ɣana é ɣɛɛzu la.
 Kɛlɛ konagi zavaɛiɛi, à tii ɣɛ, wo teve,
 wo leezen beleiiti sin, wo ti-ɣaawaai mi.

30 Zuda nui niiti ta yɛ vulua,
 naati ta ɣɛ eɣɛ gulu vɔnɔgi,
 nii é zapei niineiti dɔɔzu,
 ta é waazu ga pagɔ.

31 Ungo, nui mɔta go ɣa yɛ vulua Zeluzalɛme,
 kɔɔ voolabaiti ta ɣɛ Siyɔn gizeiti ma.
 Naa ɣa ɢɔɔɣɔ GALAGI vaazu kɛɛzu
 tɔɔzei ná-nɛɛbɛ wolai va.›

32 «Naa ɣa é ba, ɢɔɔɣɔ GALAGI wooi ɣaa é vile
 Asiili masagi va:

‹E la lɛa taa wolai nii zu pɛ,
 é la mɛɛn nɔpɛ piliga daalɔɣɔma,
 é la maaɔugaa ba ga ná-kɔɔɣɔ zɛpɛgiti maavele,
 é la pɔlɔ zigí toga daalɔɣɔma.

33 Pelei é vaani la, toɣa ɣale ma ga naa nɔ,
 é la lɛa taai tɛi su,› ɢɔɔɣɔ GALAGI wooi ɣana.

34 ‹Nà ɔaazu taai nii maazu, gè kizo, nà bɔɣɔi
 maavele ma ta nà-botigɛ nui Davide
 maavele ma.› »

Unmɔɔgi
(2 Dɔlɔ Sɛvɛi 32:21-22;
Ezayi 37:36-38)

³⁵ Gɔɔɔɔ GALAGI ná-geezugeelai ɖulani naama bidii, é nu waaungila waaɔuulɔsava maazu lɔɔlugo (185.000) ɔaa Asiili ɖɔɔlaaɖai zu. Poluma zobui, ti wuungai ma, ti kɔɔlaaɖai zulaavegai ɖaani ga poomaiti.

³⁶ Názu ɖa, Asiili masagi Sɛnakeliɔe kɔɔlaaɖai zegeni ná la, é li, é ɖale ma Ninive, é yɛ ná.

³⁷ Yeeta, é yɛni nɔkɔsu ná-galagi Nisilɔke ná-pelei wu, ná-doun zunuiti Adalameleke ta Salɛsɛl ti paa ga boɖa zɔkpɔi, naa ɔluma ti ɔela, ti li Alalate yooi zu. Ná-doun zunui zɔi, daa ɖeni ga Ezaal-Gadon, naa ɖa é zeini potogi zu masa kpɔkpɔgi ɖa.

20

Ezekiase zeeɔe vai ta kɛɛ fai
(2 Dɔlɔ Sɛvɛi 32:24-26;
Ezayi 38:1-8, 21-22)

¹ Naama ziegi zu Ezekiasɛ zeeɔeni, é ɖɛnina zaazu. Amɔsɛ ná-doun zunui Ezayi, GALA goo wo nui liini pɔ be, é ɖɛ ma: «Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɖaa: <Da-vaiti gaagɖula ba, é devei yɛ da-ɔelɛyɛɖei ya, tɔɔzei da ga za, è la ɖulazu seeɔei nii zu.» »

² Ezekiasɛ ɖaaɔoteni pelei ma, é Gɔɔɔɔ GALAGI maanɛɛnɛni ɖani:

³ «Ee, Gɔɔɔɔ GALAGI, soma è ɖize su ga siɛɔe è ɖaazu ga woogɛɖiladai ta ɖi pagɔlai, gè naa ɖɛ nii pagai è ɖaazu.» Naa ɔluma Ezekiasɛ wɔlɔni, gaazudɛi ɔu ga gola.

⁴ Ezayi la gɛni dɛ ɟulani koi zaamavɛ va, eyɛsu Ɔooɟɔ GALAGI ɔɔɛ pɔ, ɛ ɟɛ ma:

⁵ «Gale ma Ezekiasɛ vɔ bɛ, nà-nuɔuseiti ta-lotugɔi, ɛ ɟɛ ma: «E-mɛmɛwola Davide ná-GALAGI, Ɔooɟɔ GALAGI wooi ɟaa: Gè ɖa-maanɛɛɛ wooi mɛniga, gè è-ɟaazudɛi ɟaa. Nà è ɟɛdɛsu, lina ɟa levena ɖa zoo è li Ɔooɟɔ GALAGI zɛi vɛlɛi ma ɟoizuvɛ.

⁶ Gè kona puugɔ maazu lɔɔlugɔ (15) viliga è-zii zu. Da-o, taai nii-yo, nà wo unmoɔsu, gè wo ɟula Asiili masagi ya, nà taai nii make nà ɔɔɟɔi nà-faa zu ta nà-botigɛ nui Davide ná-faa zu.» »

⁷ Ezayi ɟɛni ti ma: «À kooleɟoolegi ɟaawaai ɟaayɔgai zɛɟɛ.» Ti seɟɛni, ti pu masagi ná-wologi ɟa, ɛ ɟɛdɛ.

⁸ Ezekiasɛ Ezayi ɟaazaɟani, ɛ ɟɛ ma: «Poogi ɔɛgele ɟa nà kwɛɛ da ga Ɔooɟɔ GALAGI ɟa kèdɛsu, ta nà zoo gè li Ɔooɟɔ GALAGI zɛi vɛlɛi ma ɟoizuvɛ lina ɟa levena?»

⁹ Ezayi gooɟaavoteni, ɛ ɟɛ ma: «Poogi vɛtɛ nii Ɔooɟɔ GALAGI feezu è ya, è va kwɛɛ da ga toɟa ná-minazɛɟɛgi laazeelizu nii ɛ kɛai è vɛ: Da pɔ ga niinigi li lugɔ ga kɔɟɔ losu puugɔ, ɔaa ɛ ɟula volu ga kɔɟɔ losu puugɔ?»

¹⁰ Ezekiasɛ gooɟaavoteni, ɛ ɟɛ ma: «É la ɔaani ga niinigi li lugɔ ga kɔɟɔ losu puugɔ, ɛ va zeeli kula vai zu ga voluvelei. E ɟula volu tɔun ga kɔɟɔ losu puugɔ.»

¹¹ GALA goo wo nui Ezayi Ɔooɟɔ GALAGI maanɛɛɛni, naa niinigi ɟula volu ga kɔɟɔ losu puugɔ, Aɟaze ná-kɔɟɔ losuvɛ, vɛ ɛ yeini ná niina.

Babilone feelaiti
(Ezayi 39:1-8)

¹² Naama yeedeɣalai nɔ, Babilone masagi Melodake-Baladan, Baladan ná-doun zunui, menini ga Ezekiasse zeeɓeni. E keelaiti teveni ma, sevei ti ya ta sabalivai.

¹³ Ezekiasse yeezeini ti wu, naa voluma é pelei wu leeni ga tiye, ve ná ga ani biigiti makesuve, walii ta zanugi ta tufa maku neɛɛgiti, ta gulo maku neɛɛgi. E ná-kooɗo zoolaiti puuzuve balaa le, ta nii kpein makega ɣeni de zea. E la ɣeni ani nɔpe dɔɔɣuni ti va ná-pelei wu, ta ná-masa zooi zu.

¹⁴ Naa voluma GALA goo wo nui Ezayi vaani masagi Ezekiasse ɔ be, é gaazaɗa, é ɣe ma: «Leeni ɗa niima nuiti ti bogai, mini mu ka ti zeeɗai ná?» Ezekiasse googaavoteni, é ɣe ma: «Ti zeeɗe ada goosa, Babilone.»

¹⁵ Ezayi ɣeni ma volu: «Leeni ɗa ti kaai da-velei wu?» Ezekiasse ɣe ma: «Ti anii kpein kaave na-pelei wu, ani nɔpe ge la yeni voluzu na-naavolo makesuve, nii ge la deeni ga tiye.»

¹⁶ Ezayi ɣeni Ezekiasse ma naazu: «Woilo Gooɗo GALAGI wooi ma:

¹⁷ «Foloi tanigaa ta vaazu, nii kpein é da-velei wu, nii è-memewolani ti gaaleai ba, eyesu za zeeli, ta li ga ti pe Babilone, gila kpala ge la yega voluzu.» » Gooɗo GALAGI ɗa é boga.

¹⁸ «Ta li ga è-mavofodai tanigaani, ti ɣe ga botiɣe nu wolaiti Babilone masagi ná-pelei wu.» »

¹⁹ Ezekiasse Ezayi woogaavoteni, é ɣe ma: «Gooɗo GALAGI laawooi vage nii è bogai ma.» Mazolɔ é ɣeni ɣeezu ma: «Kebe toun ziileigi ta makei ɗa ɣe ade ve sii ma voloi pe su, kele?»

²⁰ Ezekiasē ná-fai mótaiti ta ná-təḡḡgula faiti, ta velei é zīe makəsuvə βetəni la, zegfei é bəəni ga é lə ga zīei taazuvə, naati sɛvɛvɛ Zuda masagiti ta-ḡɛwoti zɛvɛi zu.

²¹ Ezekiasē zaani. Ná-doun zunui Manasé ḡa é masadai ḡɛeni potogi zu.

21

Zuda masagi Manasé (2 Dolo Sevei 33:1-10, 18-20)

¹ Manasé ná-konagi ḡeni ga puugə maazu felegə (12), siəgi zu é zeini la ga masagi. Kona vuuləlugə maazu ləlugə (55) ḡa é kɛeni masadai zu Zeluzaləme. Dee laa ḡeni ga Ḣɛfəsiḡa.

² E Ḣəḡḡ GALAGI wanama vai ḡɛeni, é vile kəzəba vaiti polu niiti zii ḡiligiti ti ḡeni kɛəzu, niiti Ḣəḡḡ GALAGI ti βɛeni Izilayele nuiti tuḡ.

³ E zalaḡa ḡula adaveti toni volu, niiti kɛɛḡe Ezekiasē ti ḡologoloni, é Baale ná-zalaḡa ḡulazuveti kpɛtɛ, é sale wului βadə, velei Izilayele masagi Akaβe kɛeni la, é nəkə aniiti pɛ bu ti volozu geḡḡlɔgi zu, é ti lɛbi.

⁴ E zii ḡiligiti ta-zalaḡa ḡulazuveti kpɛtɛ Ḣəḡḡ GALAGI zei velei wu Zeluzaləme, vɛ Ḣəḡḡ GALAGI boni ga ná ḡa daaseigi ḡa ḡe wosu ná.

⁵ E zalaḡa ḡulazuveti kpɛtəni foloi ta alugi ta somideḡaiti bɛ Ḣəḡḡ GALAGI zei velei ma ḡoi ḡoozu felegəiti su.

⁶ E ná-doun zunui ḡalani abui zu ga zalaḡai, é ḡa adəi βɛ é vile velela vele vaiti ba, é ḡa zoḡo vai ma zii pɛ kɛ. E ḡovɛ laawooleve nuiti seini, ti ḡa velela vele

vaiti bo. E ɣeni liizu nɔ ga Ɔooɣɔ GALAGI wanama vai ɣea, nii a ke é naa yiɣaawana.

⁷ E anzanu ɣalagi Asela ma maaniini saɣaai leeni Ɔooɣɔ GALAGI zeɪ vɛɛɪ wu, vɛ Ɔooɣɔ GALAGI ɔɔeni é lo ná va Davide ta ná-doun zunui Salomɔn vɔ, é ɣe ti ma: «Peɛɪ nii, ta Zeluzalɛme ɣa gè yiimazeɣeai ga náti Izilayele wolodamaiti pe saama ga dɔaseigi da wo ná eyɛsu ɣɔ.

⁸ Gè la mɔ Izilayele nuiti pilega ɣɔɣɔma pe, ti maa va ɣooza naama yooi va gè feai ti-mɛmɛwolani be, ni ta naati keɛna nɔ nii kpein gè boga ti ma, é zoloo tagi naa ma nii ná-botigɛ nui Moize feai ti ya.»

⁹ Keɛ ti la woiloni naa ma, Manasé ti ɣakaga, ti faa ɣɔi ɣe é leve naama yooiti ba Ɔooɣɔ GALAGI ti ɣologoloni Izilayele nuiti tuɣɔ.

¹⁰ Naazu Ɔooɣɔ GALAGI niima wooi vuuni ná-botigɛ nuiti da, GALA goo wo nuiti, ga ti bo:

¹¹ «Tei Zuda masagi Manasé kɔzɔba vai naati kea, é faa ɣɔi ɣe é leve Amool nuiti ba, niiti ti levegai tɔun tuɣɔ, é Zuda lɔ kotoi zu ga ná-kɔɔɣɔ ganigiti,

¹² naa ɣa é ba Ɔooɣɔ GALAGI, Izilayele ná-GALAGI wooi ɣaa: «Nà vaazu ga maanɔɣɔi ma zii ta, Zeluzalɛme ta Zuda ma, nii nu-o-nu a ma wooi menina, daa ɣa vɔ.

¹³ Nà Zeluzalɛme ɣologolosu ga Samali ta Akaɓe ná-peɛyeɣei ɣevele, nà Zeluzalɛme zugbazɔ, eɣevelei nu a da anɪnakai zugba la, é daave.

¹⁴ Nà ɣɛɛzu ná-nubusei mɔtaiti ba, gè ti ve ti zili nuiti zea, ti ti-yeaɣɔligiti kpein kula ti ya ga zeeɣaabaai.

¹⁵ Nà naa ɣɛɛzu, mazɔlɔ ti wànama vai ɣeeve, ta é lɔzei yee nuu ma gè ti-mɛmɛwolani kulani la

Ezipete, é zeeli za ma, ti la ɓɓɓɓni ga zɪɪgaawana.»

¹⁶ Manasé ɓɓɓɓalala nu mɔɪnmɔɪn paani, eyɛsu Zeluzalɛme laave ga nu ɲamai, naama ɟotoi laani koto mɔɪnmɔɪngiti ma, niiti é Zuda nuiti dɔɔni ti zu, ti Ɔɔɔɔɔ GALAGI wanama vai ɟɛ.

¹⁷ Manasé ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é kɛɛni, naa vɛɛ ná-kotoi ɟɛɛ veleɪ va, naati sɛvɛvɛ Zuda masagiti ta-ɟɛɛwoti zɛvɛɪ zu.

¹⁸ Manasé zaani. Ti maagɟuluni ná-pɛɛɪ ma beɛɪ zu, é lolisu ɓalaa ga Uza ná-kpeɛɪ. Ná-doun zunui Amon ɟa é masadai ɟɛɛni potogi zu.

Zuda masagi Amon

(2 Dɔɓɓ Sɛvɛɪ 33:21-25)

¹⁹ Amon ná-konagi ɟɛni ga puufɛɛle maazu felegɔ (22), siɛgi zu é zeini la ga masagi. Kona felegɔ ɟa é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ɟɛni ga Mesulemɛte, Yotaɓa nui Ɔaluse ná-doun anzanui ɟɛni de.

²⁰ Amon Ɔɔɔɔɔ GALAGI wanama vai ɟɛɛni, eɟɛvɛɛɪ nɔ kɛɛɟɛ Manasé kɛɛni la.

²¹ E vɪɛni kɛɛɟɛ zɪɛ vɛɛɪ nɔ va, é da kɔɔɔɔ ganigiti dɛbi niiti kɛɛɟɛ ti ɛɓini, é nɔkɔni ɓalaa ti wu.

²² E ɟɛɛni Ɔɔɔɔɔ GALAGI va, mɛmɛwɔlani ta-ƆALAGI, é la zɪɛni ga naa yiima vɛɛɪti.

²³ Ná-botɪɟɛ nu wɔlaiti ti yaavai ɟɪɪɪni ma, ti paa ná-masa pɛɛɪ wu.

²⁴ Kɛɛ zooi zu nuɓuseɪti ti naama nuiti pɛ paani, niiti ti yaavai ɟɪɪɪni masagi Amon ma. Ti ná-doun zunui Zoziase zeini ga masagi potogi zu.

²⁵ Amon ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é kɛɛni, naati sɛvɛvɛ Zuda masagiti ta-ɟɛɛwoti zɛvɛɪ zu.

²⁶ Ti maaɖfuluni ná-kabai zu, Uza ná-kpelei zu. Ná-doun zunui Zoziase ɖa é masadai ɖeɛni potogi zu.

22

Zuda masagi Zoziase

(2 Dɔlɔ Sevei 34:1-2)

¹ Zoziase ná-konagi ɖeni ga dɔsava, siegi zu é zeini la ga masagi. Kona vuusavagɔ maazu ɖila (31) ka é keɛni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ɖeni ga Yedida, Bosekate nui Adaya ná-doun anzanui ɖeni de.

² Zoziase Gɔoɖɔ GALAGI yiima vai ɖeɛni, é sie vele vagɔiti keɛni ga memɛwola Davide ɖevele nɔ fai pɛ su, é la zegeni naa zie velei gila kpala ba.

Tɔ sevei ɖaa vai

(2 Dɔlɔ Sevei 34:8-18)

³ Masagi Zoziase ná-kona puugo maazu lɔsavai (18) ma masa fai zu, é Asalia ná-doun zunui, Mesulame ná-dounloin Safan lolini, nii é ɖeni ga seve ɖe nui, é teve Gɔoɖɔ GALAGI zeilei ma ɖoizuve, é ɖe ma:

⁴ «Li zalaɖa ɖula ɖundigɔ wolai Yilikiya vɔ be, è bo ma ga ti wali ɖaalu nii nuiti ti vaazu la Gɔoɖɔ GALAGI zeilei wu, nii peɛla make nuiti ti solɔsu nuɖuseiti zea,

⁵ ti wali naa ve naama nuiti zea, niiti ti Gɔoɖɔ GALAGI zeilei zaɖazuɛti kpete vai unda, naati ti naama walii ɖe ga botigɛ nuiti salai, niiti ti botii ɖeezu Gɔoɖɔ GALAGI zeilei ma:

⁶ peɛ maaleɛ nuiti, botigɛ nuiti, ta peɛ lo nuiti. Ti guluuti ta kotu zaɖaaiti geya ga ma walii ta, nii soloogai Gɔoɖɔ GALAGI zeilei ɖete vai zu.

⁷ Kεε nu mina ti gaaazaḡa ga ti ḡonabo é vile walii va é veezu ti ya, mazoloo ta ziezū ga woogegiladai.»

⁸ Zalaḡa ḡula ḡundigī wolai Yilikiya ḡeni seve ḡe nui Safan ma naazu: «Gè tō sevei ḡaave Ḡooḡo GALAGI zei velei wu.» Yilikiya sevei veeni Safan ya, é kala.

⁹ Naa voluma Safan ḡaleni ma masagi vō be, é voluvaawo ma, é ḡe ma: «Walii é ḡea Ḡooḡo GALAGI zei velei wu, da-wotigē nūti ti fea naama nūti zea, niiti ti Ḡooḡo GALAGI zei velei βete vai unda.»

¹⁰ E ḡe ma volu: «Zalaḡa ḡula nui Yilikiya seve ḡila feeve zēa.» E tōzeini ga kalaga masagi ḡaazu.

*Masagi GALA goo wo anzanui Ḡuluda
ḡaazaḡa fai*

(2 Dolo Sevei 34:19-28)

¹¹ Masagi tō sevei zu wooi menigai ma, é ná-segeiti balivalini ga kidaaviligi maavele ma.

¹² Naa voluma é niima nūti tolini: zalaḡa ḡula nui Yilikiya, Safan ná-doun zunui Ayikame, Misé ná-doun zunui Akaβool, seve ḡe nui Safan, ta Azaya, masagi ná-botigē nui gila.

¹³ E ḡeni ti ma: «À li, wo Ḡooḡo GALAGI ḡaazaḡa bè, nuḡusei balaa be, ta Zuda pe be, tōzei sevei nii zu wooi va, nii kaai. Mazoloo Ḡooḡo GALAGI ná-ziigāawanai wola woolove, ná-ziigāawanai yeida ade ma, mazoloo ade-memewolani ti la ḡoloni sevei nii zu wooi ve, ti va naa ḡe nii kpein seveai su.»

¹⁴ Zalaḡa ḡula nui Yilikiya, ta Ayikame, ta Akaβool, ta Safan, naa vee Azaya va, ti wuzegeni názu, ti li GALA goo wo anzanui Ḡuluda vō be. Sinigi ḡeni ga zunui ta daaseigi ga Salume, Tikava ná-doun zunui, é ḡe ga Gaalaḡase ná-dounloin, tō

ɔa é ɔeni ga Ɔooɔɔ GALAGI zeɪ vɛɪ wu zɛɔɛti ma ɔundiɔii. Anzanui naa ɔeni zeini Zeluzalɛme taazuɔɛ koi niinei zu. Ti voluvaawoni ma.

¹⁵ Ɔuluda da ɔɛ ti ma: «Ɔooɔɔ GALAGI, Izilayɛle ná-GALAGI wooi ɔaa: «A daazeeli zunui naa ma, nii é wo leɔegai mà:

¹⁶ Ɔooɔɔ GALAGI wooi ɔaa: Nà vaazu ga maanɔɔɔi zooi nii ta su nuɔuseiti ma, nii kpein seɔɛai ma yeelugɔ seɔɛi naa zu nii Zuda masagi kalagai.

¹⁷ Mazɔɔɔ ti ɔɛɛa bà, ti da ansansegiti gala gala kiligiti bɛ, ti ziiɔaawana ɔana ga ta-ɔɛɛwotiiti, naa maavele ma, nà-ziiɔaawanai yeida zooi nii ma, tama é la de vɔɔ zɛɔɛzu ga.

¹⁸ Kɛɛ Zuda masagi é wo leɔegai ga wo Ɔooɔɔ GALAGI ɔaazaɔa, à li, wo ɔɛ ma: Ɔooɔɔ GALAGI, Izilayɛle ná-GALAGI wooi ɔaa: E seɔɛi naa zu wooiti meniga.

¹⁹ E yiiɔɔɔa, è ɔooɔmaayei kàkala, naama wooi menigai vɔluma, nii gè boga zooi nii ta su nuɔuseiti daalɔɔma, é lɔzei ná ɔoloɔolo fai va, ta foovooi gè toai. E da-zɛɔɛti balia ga, è wɔɔ ɔàazu kidaaviligi maavele ma. Nà balaagi, gè da-maanɛɛɛ wooi meniga, Ɔooɔɔ GALAGI wooi ɔana.

²⁰ Naa maavele ma, nà è laazeelizu è-mɛmɛwolani ma, ti zaai, è maagulu ziiɛigi zu da-ɔabai gila su, è ɔàazu la laa maanɔɔɔi nii gila kpalaa ma, niiti gè vaazu ga tiye zooi nii laalɔɔma.» » Keelaiti ti liini, ti naati bo masagi ma.

*Minazefegi niine vai
(2 Dolo Sevei 34:29-32)*

¹ Masagi wooleveni ga Zuda gɛwolaiti kpein ta Zeluzalɛme geleiti ti gaalɛ ba koba.

²Naa voluma masagi liini Gooḡo GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma ɣoɪzuʋɛ, naa vɛɛ Zuda ta Zeluzalɛme nuʋusɛiti pɛ ba, zalaɣa ɣula nuiti ta GALA goo wo nuiti, nuʋusɛi pɛ, ɓolomadɔḡɔiti ta seizumaanɛgiti. Minazeɣe sɛvɛi nii ti kaani Gooḡo GALAGI zeɪ vɛɛɪ wu, ɛ naa zu wooi ɣalani ti pɛ gaazu.

³ Naa voluma é loni kpɛɛgi ɔɔɔɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛɪ laavɛ, é minazɛɛgi niinɛ ti yɔɔzu ta ɔɔɔ GALAGI, é minazɛɛ ga toɔa ɔɔ ga woɔɔɔɔ nu ɔɔɔ GALAGI vɛ, é ɔɔo naa ná-deveiti bɛ, ta ná-toɔiti, naa vɛɛ ná-kalagiti ba ga yii pɛ, ta é sɛvɛi naa zu vaiti kpɛin pile kɛɛwotii zu. Nuɔusei pɛ ge lɔni minazɛɛgi naa zu.

*Falibo fai Zoziase kεeni
Zuda yooi zu*

(2 *Dolb Sevei* 34:3-5)

⁴ Masagi gēni zalaḡa ḡula ḡundiḡi wolai Yilikiya ma, ta zalaḡa ḡula nui zaiti, naa vee peḡela make nuiti ba, ti sɔɔlaiti kpein kula Ḡoḡḡ GALAGI zeipeḡei wu, niiti ti beṡeai Baale ta Asela ta aniiti peḡi voloḡu geegḡḡḡḡ zu ta-vaa ma. Ti ti ḡulani Zeluzaleme va, ti ti ḡala Sedelɔn peṡugi zu, ti li ga ma yuvui Beṡele.

⁵ Kooḡo gani zalaḡa ḡula nui niiti kpein Zuda masagiti ti ti zeini Zuda laa wolaiti su, ta Zeluzalame ḡobaveti, ga ti da ansansegiti gala zalaḡa ḡula adaveti, masagi ti pe kulani ti-losuveti. Niiti balaa ti ḡeni ansansegiti galazu Baale ta foloi,

ta alugi, ta somideɖaiti be, ta aniiti pe be ti volozu geeɖɔlogi zu, é naati kulani ná.

⁶ E sale wului ɖulani Ɔoɔɖɔ GALAGI zeɪ veɪɪ wu, ti lii la Zeluzaleme voluveɪɪ, Sedelɔn pɛtugi zu, ti gala, é ɖe nɔ ga zuvui, ti ma yuvui vili ya bebe maagulu yeɖeɪ zu.

⁷ Masagi kologolo nuiti ta-veɪɪti goloni balaa, niiti ti ɖeni Ɔoɔɖɔ GALAGI zeɪ veɪɪ ma ɖoizuve, ta veti anzanuiti ti ɖeni seɖe zuɖoozagiti feɪezu ná sale wului ve.

⁸ E zalaɖa ɖula nuiti kpein tolini, ti ɖula Zuda laa wolaiti su. E zalaɖa ɖula adaveti kɔzɔni, veti zalaɖa ɖula nuiti ti ɖeni ansansegiti galazu náti, é zo Geɖa, é va Beel-Seɖa. E zalaɖa ɖula adaveti goloni, niiti ti ɖeni taaiti ma zigɪdaveti, ma un ge daa ma mee ga taa ɖundiɖii Zozuwe nɔnɔ ma zigɪdave, nii é nu ɖovezu veɪɪ taa zigɪdave letegi.

⁹ Ti la ɖeni vaani bu ga zalaɖa ɖula adaveti ma zalaɖa ɖula nuiti ti va boti nɔpe ke Ɔoɔɖɔ GALAGI ná-zalaɖa ɖulazuve nii é ɖeni Zeluzaleme, ti ɖeni bului nɔ miizu, nii leve la su, ta ti-wɔla zalaɖa ɖula nui zɔiti.

¹⁰ Masagi Tofete abu laazuve balaa kɔzɔni, nii é ɖeni Bene-Ginɔme vetugi zu, nii a ke nu nɔpe ge mina mɔ ná-doun zunu ɖaa ná-doun anzanu ɖala ná abui zu ga zalaɖai Moloke lebi vaa zu.

¹¹ E sooitɪ kulani Ɔoɔɖɔ GALAGI zeɪ veɪɪ ma veɪɪlave, niiti Zuda masagiti ti vileni ná foloi ve, botiɖe nu wolai Natan-Meleke nii veɪɪ ɖobave, Ɔoɔɖɔ GALAGI zeɪ veɪɪ ma veebaiti bu, é foloi ná-wotoloiti gala.

¹² Masagi zalaɖa ɖulazuveti goloni, niiti Zuda

masagiti ti ti loni Aḡaze ná-pelei maazuve dooḡo bosuve, ta niiti Manasé ti loni Ḡooḡo GALAGI zeivelei ma ḡoizu felegḡiti. Kpegai ma ga ti zuḡaleḡale, ti liini ga ma ḡulukpulu koiti, ti ti vili ya Sedelon peṭugi zu.

¹³ Masagi zalaḡa ḡula adaveti kḡḡoni, niiti ti ḡeni Zeluzalame ḡoba, faa zuḡologolo gizei va lekpeṃave nu yeezazu velei, niiti Izilayele masagi Salomon ti loni Asetaate ve, Sidon ta-ḡḡḡba ḡḡḡḡ gani, ta Kemḡse ve, Moaḡe nuiti tḡṇḡi, naa vee Amḡn nuiti ta-ḡḡḡba ḡḡḡḡ gani Milikḡme va.

¹⁴ E sale ḡṭuiti kpezeḡele, é sale wuluiti teve ga, é ti-losuveṭi daave ga nu ḡaeiti.*

*Falibo fai Zoziase keeni
Izilayele yooi zu
(2 Dḡḡ Sevei 34:6-7)*

¹⁵ Vele nḡ ḡana Zoziase keeni la ga zalaḡa ḡulazuve nii é ḡeni Betele,[†] ta zalaḡa ḡula adave Zeloḡoame toni, Neḡate ná-doun zunui, nii é Izilayele lḡṇi kotoi zu. E zalaḡa ḡulazuve miná ḡoloni, é zalaḡa ḡula adave ḡala, é ke ga fufiligi, é sale wului ḡala.

¹⁶ Zoziase latini, é wele volu, é kabaiti ka, ti ḡeni ná gizei ma. E nuiti teveni, ti va ga nu ḡaeiti, é ti ḡala zalaḡa ḡulazuve, é ná ḡḡḡ ga naa, eḡevelei Ḡooḡo GALAGI boni la, é ḡula GALA goo wo nui la, tḡḡzei naama wooiti ka é ti woni siḡgi zu masagi Zeloḡoame ḡeni loni la zalaḡa ḡulazuve ḡakalave

* **23:14 23:14** Nu ḡaeiti ti ḡeni naama adaveti kḡḡḡḡ. [†] **23:15 23:15** zalaḡa ḡulazuve nii é ḡeni Betele: Wele ve: 1Ma 12:26–13:10.

feti gɔla ziɛgi zu. Zoziase latini, é Gɔɔɔ GALAGI ná-GALA goo wo nui naa ná-kabai vɛtɛ.

¹⁷ Naa vɔluma é ɣɛni ma: «Kizɛsu ani bɛgele ɣanu gɛ kaazu?» Taazu vɛ nuiti ti ɣɛni ma: «GALA goo wo nui nii é vɔani é zegɛ Zuda, naa ɣabai vɛ, nii é niima wooiti boni niiti è ti ɣɛai za ga Bɛtɛle zalaɣa ɣulazu vɛ.»

¹⁸ Masagi ɣɛni ti ma: «À zɛ ná, nu nɔpɛ ge mina vɔɔɣu ma ɣaeiti ba.» Ti unfema veeni GALA goo wo nui naa ma ɣaeiti bɛ, ta GALA goo wo nui zoi balaa ma ɣaeiti bɛ, nii é zegɛni Samali.‡

¹⁹ Pɛlei niiti Izilayɛle masagiti ti ti loni zalaɣa gɔla adavɛti Samali laa wolaiti su, niiti ti ɣɛni ga Gɔɔɔ GALAGI ná-ziigaaawanai ma ungi, Zoziase naati goloni balaa. Vɛlei nɔ é kɛeni la Bɛtɛle, zenɔ ɣana é kɛeni la ga tiye.

²⁰ E zalaɣa gɔla adavɛti ma zalaɣa gɔla nuiti pɛ paani, é da ti ɣɔdaaleve ti bɔɔɔ zalaɣa ɣulazu vɛti, é lati, é nu ɣaeiti gala náti. Kpegai ma, é ɣale ma Zeluzalɛme.

Pake fetii

nii Zuda nuiti ti kulani

(2 Dɔlɔ Sɛvɛi 35:1, 18-19)

²¹ Masagi devei nii veeni nuɔuseiti pɛ zea, é ɣɛ ti ma: «À Pake fetii gɔla, wo wa-GALAGI, Gɔɔɔ GALAGI lɛbi, eɣɛvɛlei sɛvɛai la minazegɛ sɛvɛi nii zu.»

²² Kaipa Pake fetii naa ɣɛɣala la ɣɛni dɛ ɣulani, é zo siɛgi zu ma tukpɔɣaaleve nuiti ti ɣɛni masadai ɣɛɛzu la zoi unda, ta Izilayɛle ta Zuda masagiti ta-ziɛgi tanɔpɛ su.

‡ **23:18 23:18** Wɛlɛ vɛ: 1Ma 13:29-31.

²³ Zoziase ná-masa fai ma gona puugɔ maazu losavai (18) ma nɔ ga, ti Pake fetii naa gʷulani la Gooɔɔ GALAGI lebi vaa ma Zeluzaleme.

Zoziase ná-fai belagi
(2 Dɔlɔ Sevei 35:20-27; 36:1)

²⁴ Naa pe poluma, Zoziase gɔve laawooleve nuiti kpein kulani Zuda yooi ta Zeluzaleme va, ta niiti gɔveiti ti velela vele vaiti bosu ti ma, naa veɛ peɛ wu zaleiti ba, ta zokosu zaleiti, ta GALA kwɛɛtala nuiti ta-gɔzɔba gɔɔɔ ganiiti kpein, nii a ke ɛɛ pe ge golo tɔ sevei naa zu wooiti be, nii zalaɟa gʷula nui Yilikiya kaai Gooɔɔ GALAGI zeɪ veɪ wu.

²⁵ Masagiti kpein ti leveni Zoziase luɟɔ, ta niiti kpein ti vaani tɔun poluvele, tanɔpe ge la zɔlɔni, nii é ɟaleni ma Gooɔɔ GALAGI ɔ ga yii pe, ta zenvui pe, ta suvikei pe, ma nu va Moize ná-tɔgi pe so ga Zoziase ɟevele.

²⁶ Anɛɛ naa ve, Gooɔɔ GALAGI la ɟeni zegeni ná-ziiɟaawana wolai volu, nii é ɟeni zii ma Zuda laalɔɟɔma, tɔzei faaɟaaza golai naati kpein ba, niiti Manasé ziiɟaawanani ga tiye.

²⁷ Naa ɟa é keɛni, é ɟeni ma: «Nà Zuda beɛzu maagooza bà, veɪ gè Izilayeɪ beɪ la, nà ɟeɪzu Zeluzaleme va, nii gè ɟeɪ yiimazegeni la, ta peɪ nii gè minazegeni ga é ɟe ga sèi veɪ.»

²⁸ Zoziase ná-keɛwotii mɔtaiti, ta nii kpein é keɛni, naati seveve Zuda masagiti ta-ɟeɛwoti zeveɪ zu.

²⁹ Ná-masa fai ma ziegi zu, Ezipete masagi Falaɟɔn Neko liini ga kɔɔi peɛzu Asiili masagi va, é leveni ga zie wolai Efelate ɔ peɪ. Masagi Zoziase

daaƒomini ga é pele leve tuƒɔ, kɛɛ ti ƒomigai ma, Falaƒɔn paani Megido.

³⁰ Ná-kɔɔƒuluɔaiti ti daani wotoloi gila su, ti seƒe Megido, ti lii la Zeluzalɛme, ti maaƒulu ná-kabai zu. Zooi zu nuɔuseiti ti ná-doun zunui Yoaƒaze zɛɣeni, ti gulɔi zie ma, ti sei ga masagi kɛɛƒɛ vɔtogi zu.

Zuda masagi Yoaƒaze

(2 Dɔlɔ Sevei 36:2-4)

³¹ Yoaƒaze ná-konagi ƒeni ga puufele maazu savago (23), siegi zu é zeini la ga masagi. Alu savago ƒa é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ƒeni ga Gamutal, Liɔina nui Zelemi ná-doun anzanui ƒeni de.

³² E ƒooƒɔ GALAGI wanama vai ƒɛɛni ga mɛmɛwolani kevele fai pɛ su.

³³ Falaƒɔn Neko gilini ga kɔlu yɔlɔƒɔi Liɔila, Gamate yooi zu, naa ƒɛ ga ná-masa fai belagi Zeluzalɛme. Falaƒɔn Neko maazoloo ganii laani zooi unma ga walii kilo waasavago (3.000), ta zanugi kilo vuusavago (30).

³⁴ Falaƒɔn Neko Zoziase ná-doun zunui Eliakime zeini ga masagi kɛɛƒɛ vɔtogi zu, é naa laaseigi maavalibo ga Yɛƒoyakime. E li ga Yoaƒaze Ezipete yooi zu, naa yɛ miná, é za.

³⁵ Yɛƒoyakime mului ƒulani ná-zooi zu nuɔuseiti pɛ zea, nii a kɛ é naa leve nii Falaƒɔn maaloligai. Siegi zu ɛɛ pɛ ge beni la ga nɔnɔi ƒula, Yɛƒoyakime walii ta zanugi zɛɣeni, é teve Falaƒɔn Neko vɔ.

Zuda masagi Yɛƒoyakime

(2 Dɔlɔ Sevei 36:5-8)

³⁶ Yegfoyakime ná-konagi gfeni ga puufele maazu loolu (25), siegi zu é zeini la ga masagi. Kona puugo maazu gila (11) ka é keeni masadai zu Zeluzalame. Dee laa gfeni ga Zebuda, Luma nui Pedaya ná-doun anzanui gfeni de.

³⁷ E Gooḡo GALAGI wanama vai gfeni fai pe su ga memewolani kevele.

24

¹ Yegfoyakime ná-siegi zu, Babilone masagi Neḡukadenεzaal kooi valani ba, naa ze i unga kona savago laawu, naa volumna é baka naa ya volu.

² Naazu, Gooḡo GALAGI toosu nu bulugiti buzegeni daaloḡoma, tanigaa ti zeḡe ga Babilone yooi zu vele, tanigaa Siili, tanigaa Moabe vele ta Amōn vele, nii a ke Zuda masadai zeḡe ná, egvelei é puuni la ná-botigε nuiti GALA goo wo nuiti da la, ti bo.

³ Naama maanḡḡoi pe ge vaani ga Gooḡo GALAGI ná-devei maavele, mazolo é gfeni po ga é Zuda be ḡoba poun, toozei kotoi kpein faa va Manasé keeni.

⁴ Mazolo é sobalala nu moinmoin paani, ti-ma namai Zeluzalame laave, Gooḡo GALAGI la mo gfeni po é va maavaaye bo.

⁵ Yegfoyakime ná-keewotii motaiti, ta nii kpein é keeni, naati seveve Zuda masagiti ta-gεewoti zevi zu.

⁶ Yegfoyakime zaani. Ná-doun zunui Yegfoyakin ga é masadai gfeni potogi zu.

⁷ Naama ziegi zu Ezipete masagi la mo gfeni ḡulazu ná-zooi va, mazolo ve kpein ná gfeni zea mōungi, Babilone masagi mināti kpein kulani zea, é zo kotudei ma é Ezipete you ḡwegi ma lekpemauve

nu ɔ̃vɛzu vɛlei, é zeeli Babilone de wolai Efelate ma.

Zuda masagi Yefoyakin

(2 Dɔlo Sɛvɛi 36:9-10)

⁸ Yefoyakin ná-konagi ɔ̃ni ga puugo maazu lɔsava (18), siegi zu é zeini la ga masagi. Alu savago ɔ̃a é keeni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ɔ̃ni ga Newuseta, Zeluzalɛme nui Elenatan ná-doun anzanui ɔ̃ni de.

⁹ E Ɔɔɔɔ GALAGI wanama vai ɔ̃eni fai pɛ su, eɔ̃vɛlei nɔ keɛɔ̃ keeni la.

Zeluzalɛme zeɪ vai kɛɛ su

¹⁰ Naama ziegi zu, Babilone masagi Neɔ̃ukadenɛzaal ná-salavusuiti ti leeni Zeluzalɛme laalɔ̃ma, ti ná zeɪ kɛɛ su.

¹¹ Babilone masagi Neɔ̃ukadenɛzaal vaani taa loavɛ, názu ná-salavusuiti ti taai zeɪdai na kɛɛ su.

¹² Názu ɔ̃a Zuda masagi Yefoyakin ɔ̃ula la taai va, ta dee, ta ná-salavusu ɔ̃undigi wolaiti, ta ná-lada nuiti, ti ɔ̃ɔɔ̃ ve Neɔ̃ukadenɛzaal ya, naa ti ɔ̃ɛ ga kasoɔ̃a nuiti, Neɔ̃ukadenɛzaal ná-kona dɔsavasiɛi ma ɔ̃ni de masa fai zu.

¹³ E liini ga Ɔɔɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛi wu naavoloi pɛ, ta masagi ná-pɛɛi wu naavoloi pɛ, é zanu sɔ̃laiti pɛ kpezɛɔ̃ɛni, niiti Izilayeɛ masagi Salomɔn ti ɔ̃ɛni. Vele ɔ̃ana Ɔɔɔɔ GALAGI laawooi laazeelini la, nii é boni.

¹⁴ E liini ga Zeluzalɛme nuɔ̃usɛiti pɛ, kundigiti pɛ, ta salavusuiti pɛ, ta ɲɛɛligi ɔ̃ɛ nuiti pɛ, ta ɔ̃ain bo nuiti pɛ, ti pɛ kpɔ̃ga ɔ̃ni ga nu waapuugo (10.000), niiti ti liini duɔ̃lai zu, zeajaka nuiti nɔ ɔ̃a ti yɛni zooi zu.

¹⁵ Neḅukadenεzaal Yegʼoyakin zegeni Zeluzalεme, ε lii la Baḅilɔne, ta dee, ta anzaiti, ta ná-botigε nu wolaiti, ta zooi ná-zεḅesu nuiti.

¹⁶ Baḅilɔne masagi liini ḅalaa ga salavusu waadɔfelaiti (7.000), neeligɔ nuiti ta gʼain bo nuiti kpɔga gʼeni ga waagila (1.000), ta kɔɔgɔ nuiti ti gʼalagai kɔɔi zu.

¹⁷ E Yegʼoyakin keε keεgʼeloin Matania zeini ga masagi naa votogi zu, ε daaseigi maavalibo ga Sedesiyase.

Zuda masa gaabelagi Sedesiyase

(2 Dɔɔ Sevei 36:11-12;

Zelemi 52:1-3)

¹⁸ Sedesiyase ná-konagi gʼeni ga puufele maazu gʼila (21), siegi zu ε zeini la ga masagi. Kona puugɔ maazu gʼila (11) ka ε keeni masadai zu Zeluzalεme. Dee laa gʼeni ga Gamutal, Liḅina nui Zelemi ná-doun anzanui gʼeni de.

¹⁹ E Gɔɔgɔ GALAGI wanama vai gʼeeni ga Yegʼoyakime gʼevele fai pe su.

²⁰ Niima vaiti kpein ti gʼeeni mazɔɔɔ Gɔɔgɔ GALAGI yiiḡaawanani Zeluzalεme ta Zuda yooi pe ma, ta ε gʼeni pɔ ga ε ti ḅε ḡoba poun.

Sedesiyase ḅakani Baḅilɔne masagi laalɔḡoma.

25

Zeluzalεme zo fai

(Zelemi 39:1-7; 52:3-11)

¹ Sedesiyase ná-kona taaɔuugɔi alugi ɔuusiεi ma volo ɔuusiεi ma masa fai zu, Baḅilɔne masagi Neḅukadenεzaal vaani ga ná-kɔɔveḅei

pɛ Zeluzalɛme laalɔɔma, ɛ nɔ zeɪ kɛɛ su, ti pɔlɔ zɪɣɪɣiti toni daalɔɔma, ti kaku taai ma.

² Taai zeini kɛɛ su eyɛsu masagi Sedesiyase nɔ-masadaɪ ma ɣona puugɔ maazu ɣilasiei (11).

³ Alugi naanisiɛi ma volo taavuugɔi ma, pului ɔɔini gola taazuɔɔ, daamiani nɔpɛ ge la mɔ ɣɛni nɔ zɔɔi zu nuɔuseiti bɛ.

⁴ Baɓilɔne nuiti ti zɛɣei wɔɔni taa ma zɪɣɪɣi va. Kpidii ɔɛai ma, masagi ta Zuda zalavusuiti kpein ti ɔɛlani. Anɛɛ ni Baɓilɔne zalavusuiti ti latiga ɣɛni de taai ma, ti ɣulani taai va ga pɛɛla ɔɛɛi nii ɛ sigɪ felegɔiti zɔɣɔzuɔɔ, masagi nɔ-kpeɛi ɣɔɔavɛ. Ti liini ga pɛɛi nii ɛ liizu ga Zuludɛn ma ɔɛtu nɛmɛi zu ɔɛɛi.

⁵ Kɛɛ Baɓilɔne zalavusuiti ti ɔɛɛni masagi Sedesiyase ɔɛlu, ti kɔɣɔzumɛɛn Zeliko nɛmɛi zu. Nɔ-salavusuiti kpein ti vazani ba.

⁶ Baɓilɔne nuiti ti masagi zoni, ti lii la Baɓilɔne masagi ɔɔ Liɓila, ti nɔ-tukpɔi ɣaaleɔɔ.

⁷ Ti Sedesiyase nɔ-doun zunuiti paani ti-ɣɛɛ ɣaazu, ti lati, ti gaazuɣɛzeiti golo su, ti gili ga kɔlu ɔɔi yɔlɔɣɔ felegɔ. Naa vɔluma ti liini la Baɓilɔne.

*Zuda nuɔuseiti dii vai duɔlai zu
(2 Dɔlɔ Sɛɛɛi 36:17-21;
Zelemi 39:8-10; 52:12-30)*

⁸ Baɓilɔne masagi Neɔukadenɛzaal nɔ-masadaɪ ma ɣona puugɔ maazu taavusuiɛi (19) ma, alugi lɔɔlusiei ma volo lɔfelai ma, Neɔuzaladan lɛɛni Zeluzalɛme, masagi make nuiti ta-ɣundiɣɪ ɣɛni de, ɛ ɣɛni ga nu wola Baɓilɔne masagi nɔ-koizuɔɔ.

⁹ E Gɔɔɣɔ GALAGI zeɪ ɔɛɛi ta masagi nɔ-pɛɛi ɣala, ta Zeluzalɛme ɔɛɛiti pɛ, ta pɛɛ ɔiigiti pɛ.

ḡundigī wolai Selaya zoni, ta Sofoni é ḡeni ga ná-seikobai, ta zalaḡa ḡula nu savagō ti ḡeni GALA sei velei laave makesu.

¹⁹ E salavusu ḡundigī ḡila soni, nii é ḡeni ga salavusuiti ta-vaagfaaḡulaba nui, ta nu loḡugo masagi ná-tenēbo nuiti saama, ta seve ḡe nui nii é ḡeni nuiti daaseigiti sevezu salavusu vai zu, to balaa é ḡeni ga kōovebe ḡundigī gila, ta Zuda zunu vuulōzita (60). Naama nuiti pe ti ḡeni Zeluzaleme taazuve.

²⁰ Neḡuzaladan liini ga tiye Baḡilōne masagi vo be Liḡila.

²¹ Naa ti pe paani náve nō, Ḡamate yooi zu. Uele ḡana Zuda liini la duḡlai zu, maagōoza ná-zooi va.

*Gedalia ḡe vai ga Zuda you zēve masagi
(Zelemi 40:7–41:18)*

²² Baḡilōne masagi Neḡukadenēzaal Gedalia zegeni, Ayikame ná-doun zunui, Safan ná-dounloin, é sei Zuda nuḡusei mōtaiti unda, niiti é vaani bu ga ti ye zooi zu.

²³ Ti menigai ma ga Neḡukadenēzaal Gedalia ḡea ga kundigīi, Zuda zalavusu ḡundigīi niiti ti liini Gedalia vo be Misepa: Netania ná-doun zunui Isemayeḡe, Kaleya ná-doun zunui Yoḡanan, Netofa nui Tanumēte ná-doun zunui Selaya, Maakate nui Yaazania ta ta-zalavusuiti pe.

²⁴ Gedalia minazegeni ti ve ta ta-zalavusuiti, é ḡe ti ma: «Dualua ge mina wo zo é va lo Baḡilōne nuiti ba. A zei zooi zu, wo ḡolo Baḡilōne masagi ve, naa ḡa wa-undaanēei su.»

²⁵ Keḡe alugi lofelasiei ma, Netania ná-doun zunui Isemayeḡe, é ga Elisama ná-dounloin, masa suwuzui ta, naa vaani Misepa ta nu puugo, ti

Gedalia loḡa, ti paa, ta Zuda nuiti naa vεε Baḡilone nuiti ba ti ḡeni koba taazuve.

²⁶ Naa ḡeai ma nuḡusei mōtaiti ta salaḡusu ḡundigīiti ti velani, ti li Ezipete, mazōlō ti ḡeni luazu Baḡilone nuiti ba.

*Yegoyakin maavaayε fai
(Zelemi 52:31-34)*

²⁷ Kona vuusavagō maazu lofelai (37) ḡeai ma Zuda masagi Yegoyakin vε duolai zu, Evile-Melodake zeini ga Baḡilone masagi. Naama ḡonagi ma alu puugō maazu felegoi (12) ma volo vuufelegō maazu lofelai (27) ma, ε Yegoyakin maavaayeni, ε kula kasoi ḡa.

²⁸ E ḡeni ḡōezu pō ga pagō, naa voluma ε tosu veeni zea ε ḡude zōma masagiti tōnōiti maazu, niiti ti ḡeni ba Baḡilone.

²⁹ E zobogi veeni Yegoyakin ya ga naa mina mō kasōḡa zegēi loo ḡōba. Naa voluma ε ḡeni laamiizu niina masagi ná-taḡalii ḡa sii ma voloi pε su.

³⁰ Baḡilone masagi maavaiti kpein kεeni, ε ḡa ti ḡaagula ba, folo-o-folo, sii ma voloi pε su.

GALA Daawoo Z_{ευει}
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2023 Pioneer Bible Translators and The Bible Society in
Guinea-Conakry

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

Texte copyright © 2023 Traducteurs Pionniers de la Bible et Alliance
Biblique en Guinée.

Cette œuvre est mise à disposition selon les termes de la Licence Creative
Commons Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification
4.0 International.

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in
any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 Jul 2025 from source files
dated 9 Jul 2025

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf